HARUN ÖZDEMİR

2053
Ütopyadan Gerçeğe
Gelecekte
Kentsel Yaşam

Harun ÖZDEMİR
İlahiyatçı - Kent Yönetimi Politikası ve Öğrenme Pedagojisi Uzmanı

- Elazığ 01/03/1964
- **1980'den beri İzmir'de yaşıyor.**
- 1984'te Dokuz Eylül Üniversitesi **İlahiyat Fakültesi**'ni bitirdi.
- 1993'te Dokuz Eylül Ünv. **Kamu Yönetimi Bölümü**'nde **"Kent Yönetimi Politikası Uzmanı** oldu**.**
- İkinci uzmanlık çalışmasını, 2000 yıllarında **Université de Angers**'ın **Faculté Libre de l'Ouest**'de **Certificat de Formateur en Gestion Mentale** ile **Öğrenme Pedagojisi Uzmanı** oldu.
- -1991'den beri **Özel İzmir Saint Joseph Fransız Lisesi**'nde öğretmenlik yapmaktadır.
- **Kentleşme** ve **siyasi tarih** konulu kitaplar ve pek çok makale yayımladı.
- İzmir, Manisa ve Aydın illerinin kentleşme sorunlarını araştıran ve çözümler üreten "**2023 Yeni İzmir Derneği**"ni 2007 yılında kurdu ve Şubat 2008'de **İzmir 2023** kitabını yayımladı.
- **Türkiye Yazarlar Birliği İzmir Şubesi'**ni kurdu ve başkanı oldu.
- **Alevi – Sünni** kardeşliğini pekiştirmeyi amaç edinen **Samed Dede Külliyesini Yaptırma, Yaşatma ve Cemevi Derneği** kurucu üyesi oldu**.**
- **Akevler Kooperatifi"**nde1980'den yöneticilik yapmaktadır.
- **Milli Gençlik Vakfı**'nı kurdu ve 3 yıl başkanlık yaptı.
- **Adil Düzen** çalışmalarına araştırmacı olarak katıldı.
- **Refah Partisi**'nde yedi yıl AR-GE'den sorumlu il başkan yardımcılığı yaptı.
- 54. Hükümet döneminde **ceza evlerindeki isyanları bastıran projeyi hazırladı.**
- Üç yıl boyunca **Medya FM** ve **Başak FM**'de haftalık siyasi yorum yaptı.
- 500'den fazla yerel televizyonlarda canlı siyasi programlar yaptı.
- **Alevi İslam** (3 Bölüm), **Çingeneler** (4 Bölüm), **Levantenler** (2 Bölüm), **Sabatay Sevi'nin Biyografisi** (2 Bölüm) ve **Türk ve Hz. Muhammed Hayranı Alphonse de Lamartine** (2 Bölüm) belgesellerini hazırladı.
- Evli ve iki çocuk babasıdır.

harunozdemir1964@mynet.com
GSM : +90.532.507 46 75
Adres: Polat Cd. No: 143/28 Karabağlar - İZMİR

2053 ÜTOPYADAN GERÇEĞE GELECEKTE KENTSEL YAŞAM

HARUN ÖZDEMİR
Kent Yönetimi Politikası Uzmanı

ISBN 978-605-84833-0-9

© Harun ÖZDEMİR

1. baskı:

Kapak Tasarım : Bülent LEBLEBİCİOĞLU

Bu kitap Kent Yönetimi Politikası uzmanı Harun Özdemir tarafından herhangi bir dipnot ve kaynakça kullanılmadan yazılmıştır. 189 sayfa, 30.550 kelimeden oluşmaktadır. Yazarından izin alınmadan alıntı yapılamaz, yayınlanamaz, deforme edilerek reklam ve tanıtım diline dönüştürülemez, kısmen veya tamamen bilimsel bir çalışmada dahi kullanılamaz. Kitabın yasal hakları, İzmir 21. Noterliğince güvence altına alınmıştır.

Baskı cilt :

Basım Tarihi : Ekim - 2014

İÇİNDEKİLER

Önsöz ...../ 7

Giriş ...../ 9

Yöntem ...../ 10

Varsayımlar ...../ 28

Modern ilkellik mümkün müdür ...../ 35

Geleceğin kentleri ...../ 46

Yeni yol ...../ 48

Yeni hayat ...../ 52

Yeni paylaşım düzeni ...../ 55

Doğal çevrenin önemi ...../ 57

Yeni para ...../ 58

İnsanlığın kentleri ...../ 64

Kardeş kentler dönemi ...../ 70

Gayrimenkul mülkiyeti ...../ 74

Doğasız ve doğalsız kentler ...../ 77

Doğal yaşamı kim yönetecek ...../ 82

Kent merkezlerinde güçlendirilmiş doğal yaşam alanları ...../ 88

Gelecekte köyler ...../ 91

Geleceğin kamu hizmeti ...../ 93

Daha çok seyahat daha az isyan ...../ 95

Kıtalararası yollar ...../ 97

Jeopolitiğin öne çıkardığı ülkeler...../ 101

Uluslararası güvenlik örgütü ...../ 104

Turizm politikaları ...../ 105

Sosyal bir hak olarak turizm ...../ 107

Turizmin dolaylı etkileri ...../ 110

Gençlik turizmi ...../ 113

Sağlık hizmetleri ...../ 115

Yeni hayat kimin çıkarına ...../ 120

Çıkar paralelliği ...../ 122

Yazlık kentler ...../ 123

Geleceğin ulaşım politikaları .../ 126

Sanayi politikaları ...../ 131

Geleceğin zorunlu eğitimi ...../ 133

Gelecekte üniversiteler ...../ 136

Gıda sanayii ...../ 137

Yeni teknolojik toplum ...../ 140

Tarım politikaları ...../ 146

Tarımsal sanayi ...../ 148

Organize tarım bölgeleri ...../ 152

Organize hayvancılık bölgeleri / 155

Organize Orman Bölgeleri ...../ 161

Su kaynaklarının entegrasyonu / 163

Rüzgar koridorları ...../ 166

Dağlar ...../ 168

Organize Tarih Siteleri ...../ 170

Organize Mağara Siteleri ...../ 172

Geleceğin ilçeleri ve mahalleleri/ 173

Balçova Organize Termal ve Spor Kenti (BOTES) ...../ 176

BOTES'in yönetimi ...../ 177

Balçova'nın dönüşüm modeli .../ 179

İzmir'in konut politikaları...../ 180

Çin, Hindistan, Rus, Meksika, Fas, Filistin kentleri ...../ 187

Son söz ...../ 189

ÖNSÖZ

2007 yılında **2023 Yeni İzmir Derneği**'ni kurduğumuzda "**İzmir 2023**" kitabımız yayına hazırdı. Kitap yayıncıdan kaynaklanan nedenlerle **Şubat 2008**'de yayımlandı. **İzmir 2023**, aslında **Türkiye 2023** ve **Dünya 2023** gibi üç kitabın birincisiydi. **İzmir 2023**'ü yayımladıktan sonra alacağım tepkilere göre devamını yayımlayacaktım. Kitabı yayımladıktan sonra yaşadıklarım çok ilginçti:

Büyük devletlerin yüz yıllık planları şimdiden hazırken, biz günlük yaşıyoruz! şikâyetlerinin ciddiye alınır bir yanının olmadığını gördüm. **Bizim neden gelecek planlarımız yok**, tepkileri, başka bir anlama vurgu yapıyordu; ne yazık ki, onu da ben anlamıyordum!

Sağırlar diyalogunda şunu gördüm: Yaratıcı etkinliklerin Türkiye'de karşılığı yok! Düşmanı çok ama sahip çıkanı yok! Bunu daha önce içinde bulunduğum **Akevler Akdeniz Bilimsel Araştırma Merkezi'**ndeki **Adil Düzen** çalışmalarında da yaşamıştım. En ucuz, en değersiz şey **yaratıcı fikirler**di. Burada yeteri kadar tecrübe edinmiştim ama başıma tekrar geldiğinde, sanki hiç yaşamamışım gibi benzer üzüntüleri tekrar yaşadım.

İzmir 2023 kitabımın yayını bana çok şey öğretti. Kitap telif konusunda davalık olduğunda koca İzmir'de bir kişi; bir kişi de olsa, bu kitabı **Harun Özdemir** yazdı ve bizlerle altı ay tartıştıktan sonra yayımladı, diyemedi. Kitaptaki bilgiler, benim dışımda herkese mal edildi ama

kitabın gerçek yazarının ve **2023 Yeni İzmir Derneği'**nin kurucu başkanı **Harun Özdemir** olduğuna kimse tanıklık etmedi.

İzmir 2023'ün başına gelenler ne ilkti ne de son olacaktır. Bilinmesini isterim, İzmir'in tartışma gündemine yeni fikirlerle katkıda bulunmaya devam edeceğim. Bundan vazgeçecek de değilim. Fikre saygısızlığın, fikir düşmanlığının ve hırsızlığının ne olduğunu, özellikle akade-mianın zavallılığını ve **Fikri ve Sınai Hakların** bir yalan olduğunu görmüş biriyim.

Herkes yazdığının da yaptıklarının da hesabını bir şekilde verecek. Konuşan da, yazan da, yöneten de. Kimse bundan kaçamayacak. Çalışmalarımızı fikir katillerine, hırsızlarına ve zalimlere emanet edemeyiz. Bunun da bilinmesi gerekir.

Her şey bir hayalle başlar aşamasından geçerek, hayallerimi ilmin ışığı altında projelendirdim. Yeni ve farklı ama bir o kadar da yaşanabilir bir dünya için gayret benden, takdiri halk ve Hak'tan olsun. Şüphesiz ki, her şeyin en doğrusunu Allah bilir.

Harun ÖZDEMİR

İzmir – Eylül 2014

GİRİŞ

"**İnsan, nasıl insan oldu**" sorusu, günümüzde de her yönüyle canlılığını koruyor. Ancak bir uzmanın baş edebileceği bu soru, her araştırmacının bir şekilde yanıtlamak zorunda kalacağı hakikaten önemli bir sorudur. Ütopya tasarımları, doğrudan bilimsel veya dinsel bir araştırma alanı olmasa da, bu soruyu yanıtlayamayanlar düşüncelerini temellendiremezler. Ütopya çalışmalarında doğrudan veya dolaylı yanıtlanması gereken bir soru "**İnsan, nasıl insan oldu**" ise ikinci önemli soru da "**İnsan, gelecekte nasıl bir insan olacak**" sorusudur.

Yanıtlar net olmayabilir, bunu baştan belirtmek gerekir. Bu soruları ütopyayı ilgilendirdiği kadarıyla anlaşılır bir dille yanıtlamak önceliğimiz olacaktır.

Hazırlanan metin bir ütopya denemesidir ve bu çalışma **İnsan, nasıl insan oldu** sorusu ile **İnsan, gelecekte nasıl bir insan olacak** sorusunun baskısı altında kaleme alınmıştır. Bir başka önemli konu da ütopyanın hedef kitlesidir. Belirtmek gerekir ki, ütopyanın hedef kitlesi **modern insan**, çağrı ise **modern ilkelliğedir**.

Yöntem

İnsanın, nasıl insan olduğuna ilişkin bilgilere; embriyonun oluşumunu, doğuma kadar geçirdiği evreleri ve doğum sonrası süreçleri "**analojik**" bir yöntemle inceleyerek de varabiliriz. Analoji, bu konuda tutarlı ve doğru bilgilere ulaşmayı kolaylaştıran bir akıl yürütme seçeneği olabilir.

Uzmanlar, yorucu ve maliyetli araştırmalarla elde ettikleri bulguları farklı yöntemlerle açıklamaktalar. Kabul gören birkaç modelden biri de embriyon modellemesidir. Her soru bir şekilde yanıtını bulabilmektedir ama bunların ne kadar tatmin edici olduğu da ayrı bir konudur. Embriyon modellemesi ile elde edilebilecek bilgiler, varsayım gibi görülerek alan araştırmalarıyla

karşılaştırılabilir. Bu işlem için analoji, en uygun akıl yürütme formu olacaktır.

Bununla beraber Kutsal metinlerde yazılanların ne kadar doğru anlaşıldığını test edebilmek için de sıklıkla doğaya, topluma ve tarihe dönüşler yapmak gerekecektir. İnsanların Kutsal metinlerden anladıkları "insanın nasıl insan olduğu" sorusunu açıklamakta yeterli gibi görülse de, aslında değildir. Doğa, toplum ve tarih ihmal edilerek hiçbir konuda iyi bir sonuca varılamaz. İlk okumadan, hatta defalarca okumadan anlaşılanlar, ancak bir varsayım veya hipotez olabilir. Bu nedenle araştırmaya hangisinden başlanırsa başlansın, sonunda doğa, toplum, tarih ve Kutsal metinler analojik bir akıl yürütme ile bir kez daha test edilmeyi gerektirir. Bu kaynaklardan birinin ihmali, bilgiye ulaşmada her zaman sorun yaratacaktır.

Embriyon modellemesi de bu bağlamda düşünülmelidir: Embriyonun geçirdiği aşamalar doğa, toplum, tarih ve Kutsal metinlerden elde edilen bilgilerle analojik bir yöntemle karşılaştırıldığında modelin ne kadar yararlı olduğu ancak o zaman anlaşılabilir.

Şunu da belirtmekte yarar var: İnsanın nasıl insan olduğu konusu "**iman**"ın konusu değildir. Bu nedenle tartışmayı abartmaya ve bağlamından koparmaya gerek yoktur. Örnek Kur'an'dan verilecekse Kitap'ta "**inanç**" konuları ile "**bilinebilecek**" konular "**iman**" ve "**ilim**" kavramlarıyla net bir şekilde ayrılmıştır. İnsanın nasıl

insan olduğu konusu bu sınıflandırmaya göre "**bilimin-ilmin**" alanına girmektedir. Bundan dolayı hiç kimse Allah'ın insanı "**nasıl**" var ettiğini "**İnanın yeter**!" diyerek geçiştiremez! Çünkü ilmin-bilimin konusu "**Allah'ın nasıl var etti"**ğini açıklamak ise konuyu her yönüyle irdelemek gerekir. Araştıran kişi, Allah'a inanmasa da yaptığı iş, Allah'ın "**nasıl**" yarattığını açıklamaktır.

Bilginin imanı denetlediği doğrudur. Bilgi imanı denetlemeyecekse taşın Tanrı olmadığı nasıl yanlışlanacaktır?

"**Akıl var mantık var, taş nasıl Tanrı olur**" yanıt niteliğindeki soru bile, insanı Kutsal metin dışında aklın kurallarına yöneltmektedir. Buna benzer sayısız yanıt arayışlarında nasıl aklın kurallarına başvuruluyorsa doğa, toplum ve tarihteki bulgulara da başvurulacaktır.

Belirtildiği gibi konumuz bu olmasa da insanın nasıl insan olduğu sorusu, insanın bundan sonra nasıl bir insan olacağı sorusuyla her koşulda karşılaşılacaktır. Bu kaçınılmazdır. Ütopyanın asıl amacından uzak gibi görülen "**Giriş**" bölümü, aslında insanın bundan sonra nasıl bir insan olacağı ile fazlasıyla ilgilidir. Kitabın ilerleyen sayfalarında açıklanması gereken konuyu başa almakla yanlış bir giriş yapmış sayılmayız.

İnsan embriyosunun sperm ve yumurta halini ve döllendikten sonraki aşamalarını, analoji ile evrene ve dünyaya uygulamak mümkündür. Artık embriyonun

fiziksel, kimyasal ve biyolojik gelişimi, moleküler düzeyde incelenebildiğine göre analoji için gerekli verileri elde etmek zor değildir.

Alan araştırmalarında milyonlarca yılda meydana geldiği düşünülen gelişmeler, embriyon örneğinde olduğu gibi moleküler gözlemlerde "**haftalar**"la açıklanabilmektedir. Embriyonun bir haftada geçirdiği değişim, doğada yüz binler hatta milyon yıllarla açıklanabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, sistem karşılaştırması anlamına gelen analoji, yararlanılabilecek en uygun modellemelerden biridir. Başka bir açıdan bakıldığında da doğada elde edilen bulguların, başka bir açıklama modeline göre test edilmesi gerekecekse, yine en uygun modelleme embriyodur, denebilir.

İnsanın genel anlamda biyolojik gelişmesi kadar akıl ve duygu gelişmesi de önemlidir. Günümüz insanının her türlü etkinliğinin alt yapısını, söz konusu gelişme evrelerinde bulmak mümkündür. Araştırmalar; bulgulara ve akıl yürütmelere dayanıyorsa, soruların yeni sorulara, yanıtların da yeni yanıtlara kapı aralayacağı açıktır.

***

Canlıyı oluşturan kimyasal ve fiziksel süreçler, moleküler düzeyde açıklanabilmektedir. Bununla beraber "**insanın, ne zaman sosyal bir insan olduğu**" sorusu da, en az biyolojik süreçleri kadar önemlidir.

Açıklama modeli, embriyonun analojisi üzerine inşa edilecekse, insan, başlangıçta hiçbir konuda bugünkü düzeyde değildi. "**İnsanın bugünü, geçmişteki varlığına kodlanmıştır**" varsayımı da bir kabullenmedir ve bunun embriyon modellemesinin dışında tatmin edici maddi bulguları da yoktur.

İnsan, insan olurken milyonlarca yıllık bir süreçten geçti. İnsanın insanlaşması, yeryüzü koşullarına paralel olarak gelişti. Milyonlarca yıl önce Orta Afrika'da başladığı düşünülen bu süreç, beynin büyümesiyle yeni ve bir o kadar da önemli bir aşamaya geldi. İnsan, beyin hacmi büyürken uzun tüyleri, kalın ve yağlı derisiyle sıcak iklimlerde yaşayamadı. Beyin büyümesi devam eden insansı varlıklar, sıcak iklimlerden uzaklaşıp Kuzey ve Güney Yarım Küre'nin orta kuşağına doğru yayıldılar.

Kuzey ve Güney Yarım Küre'de Tiflis, Iğdır, Bayındır gibi deniz seviyesinin altında veya etrafı dağlarla çevrili olduğu için ılıman bir iklime sahip birçok yer var. Bu tür yerler beyni büyüyen tüylü canlılar için sığınak oldu. Kışın; en düşük rakımlarda bile bitki ve yöreye uygun av bulabilenler, havalar ısındıkça bitki örtüsünü izleyerek yüksek yerlere çıktılar. Yüksek rakımlı yerlere taze bitkileri izleyerek çıkanlar, dönüşlerinde ise olgunlaşmış tohumları ve meyveleri yiyerek yeni yeşermekte olan düşük rakımlı yerlere döndüler. Bu yaşam döngüsü, 250-300 km² alanda binlerce yıl devam etti.

***

Kuzey ve Güney'in orta kuşağında Tiflis benzeri birçok yer var. Bu yerlerde yapılacak araştırmalarla insanın tek merkezde mi yoksa çok merkezde mi insan olduğu sorusuna aydınlatıcı yanıtlar bulunabilir.

Göçmen kuşlar, beslenmek ve çoğalmak için her yıl Kuzey'den Güney'e, Güney'den Kuzey'e 8, 10, 12, 15 hatta Albatros gibi 18.000 kilometre uçmakta, yavrularını büyüttükten sonra da geri dönmektedir. Bu döngü, yüz binlerce belki de milyonlarca yıldan beri devam etmektedir.

Balıklar ırmaklardan okyanuslara, okyanuslardan tekrar ırmaklara binlerce kilometreyi Kuzey'den Güney'e, Güney'den Kuzey'e yüzerek geçmekteler. Sürekli bir döngü içinde beslenmekte ve çoğalmaktalar. Bunun bir benzeri kara hayvanlarında da gözlemlenmektedir.

Kuzey'de doğan ve binlerce km yol gidip atalarının yaşam alanlarına ulaşan bazı kuşlar ve balıklar, çoğalmadıkları yıllarda tekrar Kuzey'e göçmemekteler. Ne zaman çoğalacaklarsa Kuzey'e, bazı hayvanların da Güney'e göçmesi önemli olmalıdır. Bu yaşam döngüleri ısrarla bizlere bir şeyler anlatmaktadır.

Göç etmeden bulunduğu coğrafyaya uyumlu, bütün yılı aynı yerde geçiren birçok canlı olduğu gibi kışı uykuda geçirenler de vardır. Bunların her birinin, canlıların

başlangıç denebilecek kadar geçmişleri hakkında bilgiler taşıdığı söylenebilir.

Özellikle göçmen kuşların ve balıkların havaların ısınmasıyla Kuzey'in serinliklerinde yavru yapmaları, orada büyütmeleri, sürekli bir döngü oluşturmaları, yanıt bekleyen bazı sorulara açıklık getirebilir.

Çoğalma yerleri, bu canlıların anavatanı olabilir mi?

Benzer bir süreci insanlar da yaşamış olabilir mi?

Bazı açıklama modellerinin aksine; yoksa insan, birden fazla yerde mi insan oldu?

Beyin hacmi büyümekte olan insanımsı canlılar, doğal olarak Ekvator'dan Kuzey ve Güney Yarım Küre'nin orta kuşağına, bir süre sonra belki de daha ilerilere doğru yayıldılar.

Yayılmalarını ve kalıcı yurtlar edinmelerini mümkün kılacak Tiflis, Iğdır, Bayındır gibi çok sayıda yere ulaşabildiler. Yıl boyu hangi habitatta besin bulabildiler ise orayı yurt edindiler. İnsanın insan olma süreçlerinde, bu yerlerin çok büyük önemi vardır. İnsan soyu, son evrimini veya mutasyonunu, buna benzer yerlerde tüylerini dökerek geçirmiş ve "**son insan**" olmuştur. Söz konusu yerlerin birden fazla olduğu görüşü daha mantıklı gelebilir. Her rahim ayrı bir döl yatağı ise yeryüzünde de insanı insan yapabilecek habitat tek değildi.

İnsan tüylerini isteyerek dökmedi. Büyük olasılıkla yediği bir besinden dolayı tüyleri döküldü. O devirde

yeryüzünde hüküm süren iklim ve bitki örtüsü rejimi, tüy döken besinlerin üremesine elverişliydi. Koşullar değişince de birçok canlı gibi bu bitkinin de soyu tükendi.

Geniş aileler halinde yaşayan ilk insan toplulukları, tüyleri döküldüğünde aralarında konuşarak anlaşabildikleri bir dilleri vardı ve konusu ve yüklemi olan cümleler kurabilecek kadar gelişmiş bir mantığa da sahiplerdi. Kutsal metinler tüyü dökülen kişiye **Adem** dedi. Adem denmesinin nedeni "**tüyü dökülmüş siyah derili**" olmasındandı; kelimenin etimolojisi bunu anlatmaktadır.

Benzer koşulları başka bir toplulukta yaşayan ve tüyünü dökenlere **Beşer** "**tüyü dökülmüş beyaz derili**", bir başka toplulukta tüylerini dökenlere de **İnsan** "**buğday tenli**" dendi.

Adem, Beşer ve İnsan arasında ne kadar zaman farkı vardı, bunu yanıtlamak oldukça güç. Ama öncelik sırasını belirlerken önce Adem'in, sonra İnsan'ın, daha sonra da Beşer'in tüylerini döktüğünü söylemek mümkündür.

"**İnsanın, nasıl insan olduğu**" sorusuyla başlayan tartışma, "**insan, kaç yerde ve kaç kez insan oldu**" sorusuyla devam etti. Tartışma büyüyerek "**insan, gelecekte nasıl insan olacak**" sorusuna kadar vardı.

Kuzey ve Güney Yarım Küre'de yıl boyu besin üreten çok sayıda düşük rakımlı yer vardı ve buralara yerleşen insansı varlıklar, yüz binler, hatta milyonca yıl sonra tüylerini dökerek **homo sapiens sapiens** oldular. Böylece

yüzbinlerce yıl önce ayrıldıkları Orta Afrika gibi sıcak iklimlere, tüysüz halleriyle hızla geri döndüler.

Tüysüz insanlar zamanla giyinmeyi öğrenerek tekrar yeryüzüne, soğuk iklimlere doğru yayıldılar. Düşük rakımlı ve yıl boyu besin üreten yerler, on binlerce yıl insanların yurdu oldu. Sonra da ürettikleri araçlarla, yurtlarını genişleterek çok daha geniş alanlara yayıldılar.

Tüylü kalanlar, kendilerini bir maceradan korumuş oldular. Fakat buzullar erimeye ve yeryüzü ısınmaya başlayınca, koşullar tüysüz insanların lehine; tüylülerin ise aleyhine oluşmaya başladı. Çünkü tüysüz insanlar az veya çok giyinerek her iklime uyum sağlarken tüylüler sadece soğuk iklimlerde yaşayabildiler, bir süre sonra da yok oldular.

***

İnsanlar hiçbir zaman göçmen hayvanlar gibi kıtalar arasında binlerce kilometre yol alarak konar - göçer bir döngü oluşturamadı. İnsanların hızları ve iklimlerin değişim süreleri, uzun mesafelere gidip kışa yakalanmadan geri dönmeye elverişli değildi. Diğer göçmen canlılara göre insan, daha kısa mesafelerde, avantajlı coğrafyalarda ve belki de hiçbir zaman 500 km²'yi geçmeyen bir alanda yaşadılar.

İnsanı, insan yapan habitat, her çağda vardı ve bunlar Doğu-Batı, Kuzey-Güney hattında düşük rakımlı ve etrafı

dağlarla koruma altına alınmış yerlerdi. İnsanlar bu habitatta, kentleşme başlayana dek yaşadılar.

***

İnsan biyolojik olarak insan olmaya çalışırken benzer süreçleri, akıllı, duygulu, dindar, kültürlü, ekonomik, siyasal, sanatsal… bir varlık olurken de yaşadı. En azından açıklama modelimizi oluşturan embriyon, bu süreçlerin böyle olduğuna işaret etmektedir.

Örneğin insan, insan olma süreçlerini bir bir aşarken, insanı dindar olmaya yönelten süreçler de benzer aşamalardan geçti.

İnsansı varlıklar, içgüdülerinin yönlendirmeleri ve doğal çevrenin önlerine çıkardığı engelleri bir bir aşarken hayatta kalmayı başarıyorlardı ama erdemler edinme ve insan olma yolunda nasıl bir gelişme içinde olduklarının ise farkında değillerdi.

İnsan, insan oluncaya kadar yüz binlerce yıl, birçok dini sorular edindi ve yanıtlar bulmaya çalıştı. Her bir yanıtlama çabası, geniş aile içinde uzun boylu zihinsel egzersizlere neden oldu. Yanıtlara önce akılla veya duygu ile bağlanıldı, sonra vazgeçildi. Sorulara sorular eklendi ama bulunan yanıtlar, bir süre sonra yerini, yeni yanıtlara bıraktı. Soru ve yanıt döngüsü, insan aklının gelişmesinde ve olgunlaşmasında çok etkili oldu. Bir Tanrı, yerini çok geçmeden yeni bir Tanrı'ya bıraktı. Bu tür egzersizler

binler değil, belki de yüz binlerce yıl sürdü. O dönemlerden kalma dini nesnelerin ve o günlere ait inanışların izlerine bugün de rastlamak mümkündür.

İnsanlar uzun yıllar Tanrı hakkında sayısız açıklamalar yaptı. Bu zaman dilimini, insanın "**cahiliyesi**" olarak görmek mümkündür.

İnsan; beden, duygu ve akıl gelişme süreçlerini yaşarken, bu arada tarihin ilk bilgi ve din kültürü parçacıklarını da oluşturdu. Tanımlayamadığımız zamanlardan beri bilgiler sık sık değişmiş olsa da, sorular bu günlere kadar geldi. İnsanın biyolojik evrimi durdu mu yoksa devam ediyor mu, soruları ayrı bir tartışma konusu ama akıl ve duygu gelişmesinin hız kesmeden devam ettiği kesin. Yüksek matematik ve yaratıcı sanatlar, bunun en önemli kanıtı olmalıdır.

***

Dünyanın birçok yerine dağılmış kendi habitatlarında yaşayan çok sayıdaki geniş ailede beden, akıl ve duygu gelişmesinin her üyede eşit olduğu söylenemez. Her geniş ailenin soy ve sosyal olgunlaşması da farklıydı. Benzer durum aile bireyleri arasında da vardı.

İnsanın insan olma aşamalarının merak edilen sorularından biri;

-İnsan hangi düzeyde iken nasıl bir sosyal disiplin oluşturdu?

-İnsan hangi aşamada nasıl bir din duygusuna ulaştı?

İnsanın dindarlaşması, en çok tartışılan konu olma özelliğini bugün de korumaktadır.

***

Ütopyayı oluştururken bazı verilerden hareket edildiğini belirtmek gerekir. Veriler arasında uzlaşmaz gibi görünen farklılıklar olabilir. Ütopya, bir anlamda uzlaşmaz çelişkileri gidermek anlamına da gelir. Örneğin; Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam Dini'nin insanlara anlattıkları ile salt bilimsel kaygılarla yapılan araştırmaların sonuçları uzlaşmayabilir. Farklı varsayımlardan hareket edilmişse benzer çelişkilere, her araştırma alanında sıklıkla rastlanabilir.

Farklı varsayımların kullanıldığı yeni bir araştırmada, dinsel ve bilimsel sonuçları uzlaştırmak mümkündür. Örneğin, insan nasıl insan oldu sorusunu, milyar yıllık süreçlerle açıklayan bilimsel modellerle, kutsal metinlerin Adem modellemesini, dikkatli bir okuyucunun uzlaştırması mümkündür. Bilimsel sonuçları değerlendiremeyen kimi dindarlar ile dini metinleri anlamadan tepki gösterenler, konuyu anlaşılmaz hale getirmektedir. Özellikle bazı dini çevrelerde "**nedensellik**" edatıyla anlatılan süreçler, "**nedensiz**" gibi anlatılmakta ve keskin ifadelerle bir sonuca varılmaktadır ki, ortaya bilimsel veriler açısından kabul edilemez bir sonuç çıkmaktadır. Tartışma ilerleyip ideolojilere malzeme olunca da konu ister istemez kapanmaktadır! Bilimden anlamayan dindarlar ile dinden

hazzetmeyen bilim insanları arasındaki uzlaşmaz tutum, bir süre daha devam edecek gibi.

Bilimsel çevrelerin birkaç yüz yıldan beri her şeyi "**İsa'sız açıklama modelleri**" başarılı sonuçlar vermeye başlayınca, İsa'nın ve Kilise'nin şahsında bütün dinler aynı kabul edilip toptan acımasız bir eleştiriye tabi tutuldu. Çok geçmedi, eleştiriler inkâra vardırıldı. Kur'an'a da Tevrat, Zebur ve İnci muamelesi yapıldı ve bütün kutsal metinler ayrım yapılmaksızın reddedildi.

***

Bugün 7 milyar insan tüysüzdür ve insanlık beden temelinde eşitlenmiştir. Fakat bilim ve din, henüz insanlığın ortak duygu ve düşüncesi olamamıştır. Bazı insan toplulukları uzay araştırmaları yaparken, bazıları hala ilk tüysüz insan toplulukları kadar cahildir! Bazı insan toplulukları, soyut kavramlar etrafında örgütlenerek büyük dini cemaatler, yüz binler hatta milyonlarca cilt kitap üretebilecek düzeye ulaşmışken bazı gruplar ise hala somut nesneleri Tanrı ve duygu objesi olarak kutsamaya devam etmektedir.

Bu fark, insanlığın başlangıç dönemlerinde de vardı. Daha açıkçası var oluş ve insan olma süreçlerinden kaynaklanan farklılıklar, bugüne kadar giderilemedi. Topluluklar büyük zaman aralıklarında tüylü-tüysüz ayrışması yaşadıkları gibi, dini ve bilimi kavrama çabaları da uzun zamanda gerçekleşebildi. Bir topluluk çok ileri

aşamalar kat etmişken diğeri başlangıç noktasında kalabildi.

***

Gruplar varlığını koruduklarısürece, sosyal hafıza da devam eder. Farklı gruplarla kaynaşma becerisi gösteremeyenler, aynı sosyal hafıza ile doğal çevrenin dar sınırlarında yaşarlar. Yaşadıkları doğal çevreye öyle uyum sağlarlar ki, uzun yürüyüşlere gerek duymadan 250-300 km² alanda yaşamaya devam ederler. Doğal olarak oldukça dar bir çevrede çıplak yaşayabilenler, giyinmeyi yeğlemezler ve yaşadıkları ilkelliği büyük ölçüde korurlar.

Doğayla savaşanlar, belki tarihin en büyük zorluklarına göğüs germek zorunda kaldılar ama uzay araştırmaları yapabilmeyi de bu süreçte öğrendiler.

Bazı araştırmacılar, insanların tek Tanrı inancına ulaşmasını belli aşamalarla açıklar. Bu açıklama modeli, hem bulgulara hem de embriyon modellemesine uygundur. İnsanın Allah'ı kavraması, gelişmiş bir akıl, duygu ve soyutlama yeteneğiyle mümkündür. Son derece esnek olan ve kolayca vazgeçilebilen duyguları, akılla uzlaştırabilmek ve iman ilkelerine dönüştürmek her insan için kolay olmasa gerek.

Başlangıç dönemlerinde matematiğin doğuşunu da etkileyen dini soyutlamalar ve akıl yürütmeler, uzun süre gelişmesini matematikteki soyut kavramlar ve akıl yürütmelerle birlikte sürdürdü. Son yüzyıllara

gelindiğinde, gelişmeler matematiğin lehine; bin yıllar öncesinden kalma olgunlaşmamış akla dayalı dini kültürlerin ise aleyhine oldu. Ayrım yapmaksızın söylenebilir ki, yüksek matematiği oluşturan akıl, tüm kültürleri ve töreleri temelden sarsmıştır. Bu sarsıntıdan dolayı bugün yüzlerce inanış, cemaatsizdir. Bu durumun bir süre daha yüksek matematik lehinde devam edeceğe benziyor.

***

İlkel diye tanımlanan insan gruplarının yaşamı, tamamen doğal çevreye uyumludur. Eğer %100 denebilecek bir tanımlama var ise ilkel insanın doğaya uyumu %100'dür.

Giyinmek, insanı hem yeryüzü insanı yaptı hem de yaşam mücadelesini kolaylaştırdı. Yaşam mücadelesi arttıkça işbölümü arttı, her bir iş bölümü de insanın yeryüzünden yararlanmasını o ölçüde çoğalttı. İnsanlık bir noktadan sonra ilkelliğe geri dönemeyeceğini gördü ve daha, daha ileri gitmeye çalıştı. Çünkü elde edilen avantajlar çok fazlaydı, yaşam yer yer zorlaşmıştı ama bir o kadar da çeşitlenmişti.

Beden gelişmesini tamamlamış, aklını ve duygularını geliştirmeye çalışan avcı-toplayıcıların büyük yaşam mücadelesi, birçok aşamadan geçerek bugünlere geldi. Daha nerelere varabileceği ise ancak ütopyalarla açıklanabilir.

Gelinen noktadaki insan, "**modern insan**"dır. Modern insan, önüne çıkan hemen her engeli bir şekilde aştı. Her zaferi kazanan modern insan, "**kendisine yenilmeye**" engel olamadı. Çünkü bir dönemden sonra, insanın iklim farklılıklarını gidermek için yaptığı tahribatı doğa onaramaz hale geldi. Öyle ki, tahribatın hızı, onarmanın hızından fazlaydı. Tahribat sanayi devrimiyle daha da artınca, tehlike önlenmesi çok zor düzeylere ulaştı.

İlerlemek, kalkınmak, gelişmek, uygarlaşmak adına doğal çevreye açılan her savaş, aslında insanın kendi aleyhine yürüttüğü bir savaştı, bunu da çok geç anladı.

İnsanlık 21. yüzyılda bir yol ayrımına geldi: Ya ürettiği modern araçlardan vazgeçerek olabildiğince ilkel olmaya çalışacak ya da "**modern ilkelliğe**" yönelecektir! Daha açıkçası, hiçbir araçtan vazgeçmeden her bir aracı, doğal çevreye uyumlu kullanarak modern ilkellik diye yeni bir aşamaya geçecektir.

İlkellik, herhangi bir değer yaratmadan doğada serbest halde bulunanlarla yetinmektir. İlkel insan da yaratamayan ve sadece avcı ve toplayıcı olarak yaşayan kişidir. İnsanın ilkellikten modernliğe doğru evrilmesi, yaratma becerilerine dayalı yüz binlerce yıllık bir süreçtir. Açıkçası doğada serbest halde bulunmayan on binlerce nesneyi yarattığı uzun bir süreçtir. Bu da tamamen insanın insan olmasıyla ilgili bir durumdur.

İlkel insanın modernleşmesi, yerleşik yaşama geçerek hızlandı. Kentler geliştikçe, işbölümü arttı. Kentlerin reka-

beti veya dayanışması ise daha büyük organizasyonları doğurdu. Süreç devam ettiği için de insanın modernleşmesi kalıcılaştı.

Bugün yeryüzünün her yerinde insan vardır ama insanlar yeryüzüne bitki gibi sabitlemiştir. İnsanı sabitleyen yerel, ulusal ve uluslararası hukuk değişmedikçe ve yeryüzü insanlığın olmadıkça "**modern yaşam**" devam edecektir.

Modern araçları kullanarak ekonomiyi, sosyal yaşamı ve siyaseti doğaya uyumlu hale getirmek ancak "**modern ilkellik**"le açıklanabilir.

Bu kitabın konusu da, "**Yeryüzü insanlığındır**" varsayımından yola çıkarak modern ilkelliğin mümkün olabileceği tezini tartışmaktır.

***

Bulunduğu coğrafya ile uyumlu kentlerin, daha sağlıklı ve uzun ömürlü olduğu çok eski çağlardan beri bilinir. Kenti mesken tutanlar, iyi bir mekâna yerleştiklerini düşünebilirler. Bunun ne kadar doğru olduğu zamanla anlaşılır.

İnsanlar, gelişmişlik düzeylerine göre yerleşmeye karar verdikleri yerin,

- *Su kaynaklarına,*
- *Havasına,*
- *Tarım ve hayvancılık imkânlarına,*
- *İklimine,*
- *Ulaşımına,*

- Can ve mal güvenliğine,
- İş imkânlarına,
- Sağlık hizmetlerine,
- Ticaretine,
- Sanayisine,
- Eğitim ve öğretim olanaklarına,
- Her türlü kültürel etkinliğe… dikkat etmiştir.

İnsanların çok azı kâşifler gibi yeni kentler keşfedip yerleşmiştir. Çoğu, daha önce gidenleri izleyerek öncülere katılmıştır. Bu anlamda ilkler, arkadan gelenlere yol göstermiştir. Zamanla iyi bir yer seçmediğini düşünenler, aradıklarını bulabilecekleri başka kentlere taşınmışlardır.

Tarihin büyük göçlerini siyasal olaylar, uzun süren savaşlar, salgın hastalıklar, deprem, kuraklık ve nehirlerin yatak değiştirmesi gibi nedenler etkilemiş ve insanları yeni kentler kurmaya zorlamıştır.

Yeni dinlerin, teknolojilerin, ekonomik araçların, bilim, sanat ve felsefenin doğuşunu hazırlayan yerler, yeni kentlerin ve uygarlıkların doğuşuna da ev sahipliği yapmıştır.

Kentler, canlı organizma gibi fiziki olarak kurulduğu coğrafyaya uyum sağlamaya çalışır. Uyumda zorlananlar, bunu başarıncaya kadar, çokça sorun yaşar. Çünkü hiçbir insani faaliyet, doğal çevreye rağmen başarılı olamaz ve uzun süre direnemez. Sonunda doğa; zaman alsa da, insanı kendisine benzetir ve kazanır.

Bilindiği gibi kentler yaşanılan yerin coğrafyasından daha karmaşık yapılardır. Fiziki olduğu kadar ekonomik, sosyal ve kültüreldir. Bu nedenle kentleşme, bütün bilim dallarını ilgilendirmekte ve ancak ilgilendirdiği bilim dallarının öngörüleriyle tanımlanabilmektedir.

Bu açıdan kentleşme, bilimsel olduğu kadar açık ve net bir konudur; öngörülerle tanımlanabildiği için de zor bir konudur.

Varsayımlar

Geleceğin kentleri "**yaşam, doğal çevreye uyumlu olmalıdır**" varsayımına göre kurulacaktır. "**Yeryüzü insanlığındır**" varsayımı ise doğal çevreye uyum varsayımının türevi olarak düşünülecektir.

Geleceğin en önemli konularından biri de "**enerji**"ye duyulan gereksinim olacaktır. Enerji gereksinimi yeni teknolojilerle bir şekilde çözülse de, yeni kaynaklar, eskiden olduğu gibi insanın doğayla savaşında israf edilmeyecektir.

İnsanoğlu doğayı yenerken kendisine yenildiğini geç de olsa anlamıştır. Bu nedenle geleceğimizi belirleyen temel düşünce, insan - doğa ilişkisinin "**uyumlu**" olacağı öngörüsüne dayanmaktadır.

Birbirinin türevi olan daha "**sağlıklı yaşam**", "**doğal çevreye uyum**"la açıklanacaktır. Bu nedenle, mevsim değişikliklerinden kaynaklanan fiziksel ve psikolojik

rahatsızlıklar, sağlıklı yaşamın olmazsa olmazı olan doğal çevreye uyumla birlikte ele alınacaktır.

İnsanı insandan uzak tutan **pasaport, vize, kota, gümrük, tel örgüsü, mayın tarlası** gibi tüm engelleri ortadan kaldırarak, insanlığı 25-30 derece güneş sıcaklığı tabanında buluşturmak, varsayımlarımızın doğuracağı sonuçlardan biri olacaktır.

Bir başka önemli sonuç da; bin yıllardan beri devam eden ve insanları birbirlerine yabancılaştıran dil, din, ırk ve etnik farklılıkları sosyal zenginliğe dönüştüren ve çatışmaları minimize eden "**buluşmaları ve kaynaşmaları**" sağlayacak olmasıdır.

Gelecekte bunların olabileceğini düşünmek, temenni olmadığı gibi olgulara dayandığı için de kehanet değildir. Geleceğin şekillenmesinde "**azalan verimler yasası"** ile "**entropinin büyüme yasası**", varsayımlarla birlikte düşünüldüğünde yaşanmamış gelecek, insanlığın kaçamayacağı geleceği olacaktır.

***

Konumuzla yakından ilgili olduğu kadarıyla azalan verimler yasasını bir örnekle açıklamak mümkündür: İlaç sektöründe tekel oluşturmak için bir milyar dolar yeterli ise, sermayeyi iki milyar dolara çıkarmak kârı artırmaz; aksine, birim sermayeye düşen kâr payını azaltır. Sektörü kontrol etmek için kullanılan bir milyar doların üstündeki sermaye, toplamda azalan verimler yasasından dolayı

zarar eder. Bu nedenle bir sektörü kontrol eden sermayenin fazlası, başka bir sektörün, örneğin demir-çelik sektörünün tekelleşmesinde kullanılır.

Bir süre sonra benzer durum demir-çelikte de yaşanır, artan sermaye yeni bir sektöre kaydırılır. Sermaye varabileceği son noktaya kadar kontrol alanını genişletir. Azalan verimler yasasına toslamamak için üçüncü, dördüncü, beşinci… sektörlere de yatırım yapılır. Böylece sektörler ve küçük sermaye grupları, bir bir kontrol altına alınır. Tüm sektörler, az sayıdaki büyük sermaye grubunun kontrolüne girer. Bir süre sonra da büyük sermaye grupları arasında ayıklanma olur. Sonunda bir noktaya gelinir, tüm sektörler dünya çapında birbirleriyle iyi anlaşan üç-beş ailelerin kontrolüne geçer.

Büyüyen tüm yapıların finans maliyetleri, personel, tesis, enerji ve kırtasiye gibi sabit giderleri o kadar artar ki, işletmeler azalan verimler yasası duvarına gelir dayanır. Çok geçmeden, karşılarına çıkan muhalefetin hiçbirinin gerçek olmadığı görülür. Varmış gibi görülen düşmanlar, aslında sanaldır ve gerçek düşman ise azalan verimler yasası ve diğer doğa yasalarıdır.

İnsanlık tarihinin nereden gelip nereye gittiğini bilenler, gerçek düşmanın kim olduğunu bilirler. Bu aşamada sermaye yol ayrımına gelir ve alacağı karar da dünden bellidir:

Ya sabit giderleri arttığı için kârı azalan, sıfırlanan ve zararı geometrik olarak büyüyen ve hantallaşan bir yapıya

dönüşüp içe doğru çökerler ya da sermayesinin bir kısmını, dinamik insanları ve doğal kaynakları harekete geçirecek şekilde yatırıma kaydırırlar. Daha açıkçası, insanlara doğrudan "**Alın bunları tüketin**!" yerine, "**Çalışarak elde edin ve tüketin**!" demeye başlarlar.

Kâr ve büyüme, faizleri ve diğer sabit giderleri ödeyemez hale gelince, insana Tanrı kompleksi veren büyük zenginlik, gittikçe sanallaşmaya başlar! Hem her şey senin olur hem de bu kadar serveti kim koruyacak ve kim kullanacak çaresizliği başlar!

Yaklaşık 500 yıllık bir çabanın ürünü olan bu büyük ekonomik güç, uygarlığı oluşturan tüm piyasaların gerçek sahibi durumundadır.

"**Sınırsız güç Allah'a aittir**". Bazen insanoğlu Tanrı'ya çok yaklaştığı ve sanki ondan bir güç çalabileceği duygusuna kapılır. Zirvelere varma ve güç çalma hırsına kapılanları, güçlerinin zirvesindeyken "**azalan verimler yasası**" ile "**entropinin büyüme yasası**" karşılar. Bunlar fiziksel olduğu kadar teolojik yasalardır.

Aslında büyük sermaye, yasanın nasıl işlediğinin farkında. Acaba büyüyen entropiyi küçültebilir miyiz, diye de çabalamaktadır. Bir yandan, maddi ve manevi tüm değerleri pazarlamakta diğer yandan da doğal yasalarla mücadele etmektedir.

Artık, sermayenin desteğini alamayan bilim, siyaset, sanayi, ticaret, sanat, edebiyat, dinler ve ideolojiler…

etkili olamamaktadır. Bilimsel buluşlar yaşama aktarılamamakta, kredi kullanamayan sanayi gelişememekte, dini görüşler insanlara ulaşamamakta, borçlanamayan siyasal hareketler iktidar olamamakta, ahlâk, sanat, edebiyat, felsefe, spor, eğlence, yasadışı faaliyetler, savaşlar, barışlar… ancak sermaye desteğiyle olabilmektedir. Daha açık bir ifadeyle sermayeye karşı açılan her türlü savaş, terör ve devrimci hareketler dahi sermayenin desteğiyle olabilmektedir! Orduların savaşma gücü, medyanın etkisi, tarım ve hayvancılığın yaşaması da sermayenin desteğine bağlıdır!

Sanki Tanrı'nın gücüne ortak olunmuş gibi! Herkes büyük sermayeye çalışmakta ve her şey ondan istenmektedir! Sermaye tarihin hiçbir döneminde elde edilemeyen bir kudrete sahip gibi görünüyor. Bununla mücadele etmek ve başarılı olmak, bireylerin olduğu gibi ulusların da gücünü aşmıştır.

Merak edilen soru şudur: Acaba Tanrı var mıdır; varsa gücünü bazılarıyla paylaşır mı? Ya da Tanrı'dan rol çalmak mümkün müdür?

Bütün ormanlar kâğıt, denizler mürekkep olsa, bir, bir o kadar daha orman ve deniz olsa, büyük sermaye bunları ve daha fazlasını paraya dönüştürebilecek bir güce ulaşmıştır. Artık kâğıda ve mürekkebe gerek duymadan 1'in yanına sonsuz sayıda sıfır ekleyip bunu da para yapabilmektedir.

İstedikleri kadar kâğıdı ve 1'in sağındaki sıfırları paraya dönüştürebilirler ama azalan verimler yasasını ve entro-pinin büyümesini ortadan kaldıramazlar. Çoğalan para, reel olarak çoğalamamakta; aksine, zorluklarla biriktirilen servetleri yok etmektedir.

Düzen istenildiği kadar para ve silahla tahkim edilsin, entropinin büyümesi önlenemeyecektir. Eskiden dünyayı ele geçirmek için Birinci ve İkinci Dünya Savaşı kadar büyük savaşlar dahi kârlı olabiliyordu. Bölgesel savaşlarla servet transferleri mümkündü. Her şey elde edildikten, tam "**Yoksa, Tanrı biz miyiz?!**" denildiğinde azalan verimler yasası ve entropinin büyüme yasası karşılarına dikiliverdi. Gördüler ki, bu yasalar fiziki olduğu kadar ekonomik ve sosyal, aynı zamanda da teolojiktir.

Şimdilerde büyük sermaye, karşılıksız çoğalttığı paralara, karşılık bulmakla ve entropisi büyüyen küresel ekonomik ve sosyal düzenin entropisini küçültmekle meşgul. Bundan dolayı SSCB gibi tüm kapalı ekonomiler dışa açıldı ve karşılıksız dolara, az da olsa nefes aldırıldı. Bütün bireyler, devletler ve büyük şirketler, ödeyemeyecekleri kadar borçlandırıldı, borçlandırılmaya da devam ediliyor.

Dünyaya kapalı, üretmeyen Çin, para gücüyle kısa sürede dünyanın üretim üssüne dönüştürüldü. Bunun arkasından Hindistan, çok geçmeden Afrika, Ortadoğu ve Güney Amerika da birer üretim ünitesi olacak. 800 trilyon

dolar olduğu tahmin edilen karşılıksız para ve para gibi işlem gören kıymetli evrak, altyapı, üretim ve tüketim için bir şekilde kullanıma sunulacaktır. Bu da yeryüzünün her karış toprağının insanlık yararına ama bir o kadar da büyük sermayenin hanesine fayda olarak yazılacaktır.

Dünyanın yakın geleceğinde olabileceği öngörülen olumlu gelişmeler, yarı Tanrı insanların hidayete ermelerinden olmayacaktır. Aksine, direndikçe her şeylerini kaybetme korkusuna kapılanlar, büyüyen entropiyi küçültmek için yani kendi düzenlerine duyulan öfkeleri yatıştırmak için olumlu girişimlerde bulunacaklardır. Basit matematik işlemler de göstermektedir ki, reel faiz ancak reel büyüme kadar olabilir. Kârın faizi ödeyemediği ekonomilerde ise savaş kaçınılmazdır.

Kârlıysa, sorun yok, savaş da olur; değilse ne olur?

Devletlerin ekonomileri tek tek incelenebilir, büyüme oranları faizleri ödeyebilecek durumda mı?

Büyüme oranı faizden az ise çözüm nedir?

Şimdilerde çok sayıda ülkede eksi faize müşteri aranıyor, bu küresel ekonomiler açısından ne anlama gelmektedir?

Ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve manevi çürümeler dünyanın her yerinde somut olarak gözlemlenmektedir. Bunlara bakarak entropinin büyümesinin önü alınamayacak bir noktaya geldiği söylenebilir mi?

Yoksa dünya sistemi "**Oyun bitti**!" noktasına geldi de bizim mi haberimiz yok?

Büyük sermayenin bundan sonra yapabileceği en hayırlı iş, 1945'ten sonra Almanya ve Japonya'ya (…) yaptığı, 1980'den sonra da Çin'in az bir kısmında başlattığı reel yatırımlar ve reel kâr sistemini, dünyanın diğer geri kalmış coğrafyalarına da yaymak olacaktır.

İsteyerek veya istemeyerek, insanlık bu gelişmelere bir şekilde tanık olacaktır.

Modern ilkellik

Teknoloji geliştikçe insanın doğal çevreye uyumu zayıfladı. İlkçağlarda konar-göçer yaşayan insan grupları, teknoloji ürettikçe yeryüzünde bir kara parçasına tutunarak, adeta bitkiler gibi sabitlenerek yaşamaya başladı. Bilgi ve görgü birikimi ve bunun nesilden nesile aktarımı ancak yerleşik yaşanarak başarılabildi.

Doğal çevrelerini değiştiremeyen bitkiler ve bazı hayvan türleri, iklim koşulları sertleşince kış uykusuna yatarlar. Bazı hayvanlar da bulundukları coğrafyayı yaz ve kış terk etmeden yaşarlar. Kimi kuşlar, balıklar ve kara hayvanları ise sıcak hava ve su koridorlarını izleyerek binlerce kilometre ötelere göç ederler. Kış yaklaşınca da geri dönerler. Canlıların doğal çevreye uyumu, beslenme ve çoğalma amaçlı olduğu kadar yaşama uyum sağlama kapasiteleriyle de ilgilidir.

Araştırıldığında görülecektir ki, canlılar kış soğuğundan kaçıp bahara ve yaza sığınmaktadır. Kaçamayanlar da kış uykusuna yatmaktadır. Kış soğuğu, canlılara uygun değildir, bunu görmek gerekir. Kar ve soğuk, mekanları dezenfekte eder ve bahara hazırlar. Dört mevsimi aynı mekânda geçirmek dezenfektenin faydasını yok etmektedir. İlkellerin yapmadığı bu yanlışı, modern insan başarılı bir yaşam stratejisi gibi ısrarla sürdürmektedir.

Binlerce kilometre uçan, yüzen ve yürüyen hayvanların doğal çevreye uyumu kusursuzdur. İlkçağların insanları daha kısa mesafelerde göçmen kuşlar gibiydi. Sıcak havaları ve zengin bitki örtüsünü izleyerek yaşarlardı. Sonraları giyinmeyi öğrenerek ilkelliği terkin ilk adımını attılar. Giyinmek, insanda öngörülemez değişikliklere neden oldu.

İnsan teknoloji üreterek diğer canlılardan ayrıldı. Sert iklimlere ve coğrafyalara giyinerek ve gıda stoklayarak uyum sağladı. Teknoloji geliştirdikçe çabasını doğal çevreye uyum yerine; yaşam tarzını, doğaya kabul ettirmeye çalıştı. İnsan-doğal çevre çatışması şeklinde sürdürülen yaşam tarzı, bugün de devam etmektedir.

İnsanlık tarihi geriye doğru izlendiğinde görülecektir ki, bu yaşam tarzı birçok artı kadar, çok sayıda eksiye de neden oldu. İnsan – doğal çevre çatışması, öyle bir noktaya vardı ki, doğal kaynaklar alanında karşılaşılan sorunlardan dolayı sürdürülemez hale geldi. Sorunu

kavrayanlar, çıkış yolu arayışına girdiklerinde bir başka sorunla karşılaştılar:

Bin yıllardan beri inşa edilmekte olan uygarlık terk mi edilecek?!

Uygarlığı inşa edenlerin bugünkü varislerinden böyle bir geriye dönüş beklenemez. Bu yaşam, her geçen yıl biraz daha zorlaşsa da uygarlığı sürdürme çabası devam edecektir. Bir sorunun olduğu kesin ama "**Her şeyin sonu!**" da çözüm olmamalıdır.

Sorunları uygarlık ölçeğinde sorgulamaya ve çözmeye çalışanlar, yaşananların bir uygarlık krizi olduğunun farkındalar. Buna rağmen yaşam, tüm ülkelerde kentlere eklemlenerek devam etmektedir. Kentsel uygarlık, doğal çevreye açtığı savaşı çok erken kazandı. Doğal çevreye dönük tehditler devam ettiğine göre kentleşme de artarak devam edecektir.

Gönüllü araştırma grupları, insanlığı tehdit eden sorunlara karşı uyarıcı "öngörüler"de bulunabilirler. Bu tür öneriler herkesin yararına olacak ipuçları taşıyabilir. Özellikle her şeye yeniden başlanmasının gerektiğine inanan "**yeni hayat**"ın yaratıcı öncülerine kulak vermek ve geleceğin kentsel yaşamı üzerinde öngörülerde bulunanları ciddiye almak, herkesin yararına olacaktır.

Tarih yeniden başlatılamaz ve yanlışlar düzeltilemez ama yedi milyar insanın ısrarla sürdürdüğü toprağa

sabitlenmiş hayat tarzı, gözden geçirilerek doğal çevreye uyumlu bir yaşam inşa edilebilir.

Bu araştırma, "**Yaşam, doğal çevreye uyumlu olmalıdır**" varsayımına dayanmaktadır. Bugüne kadar doğal yaşama karşı verilen savaşı güçlü teknoloji üretenler kazandı. Gelecekte doğal çevreye uyumlu yeni hayatı kurmak isteyenler de bu teknolojilerden yararlanarak, insanı olabildiğince doğaya geri döndürmeye çalışacaklardır. Açıkçası, insanı doğadan koparan teknolojiler, bundan böyle insanı doğal çevreye uyumlandırmada kullanılacaktır. Modern ilkellik böyle mümkün olabilecektir.

Binlerce yıl süren çabalar sonucunda doğadan koparılan insanların önemli bir kısmı, bu kez çağın teknolojisini kullanarak kısa sürede doğal çevreye geri dönebileceklerdir. Bu bir paradoks gibi görünse de aslında değildir. Asıl paradoks, teknolojiyi insan - doğa çatışmasında kullanmaktır.

Teknolojilerin odun ve kömürle başlayan enerji gereksinimi petrol, doğalgaz, hidroelektrik, jeotermal, rüzgâr, biyoenerji, güneş, nükleer ve benzeri birçok çeşitliliğe ulaştı. Enerjiye olan talep arttıkça, enerji kaynaklarının doğaya verdiği zarar da arttı. Bugün ısrarla sürdürdüğümüz yaşamın enerjiye olan talebinin nerede son bulacağı kestirilememektedir. Bu sorun bile insanları düşüncelere sevk etmeye yeterlidir.

Teknoloji enerjiyi, enerji de doğayı yeraltı ve yerüstü ile daha çok tüketmek demektir. Zincirleme reaksiyonun en önemli parçası ise insana ilişkin olanıdır. Bin yıllardan beri insanı bir bitki gibi toprağa sabitlemeye çalışan ekonomik ve politik rejimlere, son 300 yıldan beri büyük şirketler de eklendi. Böylece insan, yeryüzünün her yerine sabitlenerek yayıldı. 20. Yüzyıla gelindiğinde ise insan yaşadığı toprağa; pasaport, vize, kota, gümrük, tel örgü ve mayın tarlalarıyla sabitlenmiş oldu.

Birçok araştırma merkezinde bilim insanları, yeni enerji kaynakları bulmak için çaba gösteriyor. Bu kaynak bulunabilir, dolayısıyla enerji ucuzlayabilir de. İnsanlar ihtiyacı kadar enerjiyi kolaylıkla tüketebilirse acaba sözünü ettiğimiz "**doğal çevreye uyum**" sorunu çözülmüş olacak mı?

Enerji kaynağına kolay ve ucuz yollarla ulaşmak tabii ki, birçok sorunu çözecektir. Fakat çözülenler arasında "**doğal çevreye uyum**" sorunu yer almayacaktır. Çünkü insanın ortalama 25 derece güneş sıcaklığında ve buna bağlı bitki örtüsünde yaşamaya olan ihtiyacı giderilmiş olmayacaktır. Örneğin, zengin doğalgaz ve petrol yataklarına sahip Rusya'da enerji bedava olunca insanın doğal çevreye uyum sorunu çözülmüş olur mu?! İnsanlar on iki ay Rusya'da yaşadıkları sürece, mevsim değişikliklerinden kaynaklanan fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlardan ve soğuktan kaynaklanan maliyetli yaşamdan kurtulabilirler mi?

20. yüzyılda dünyada ulaşılan refahın büyük kısmı, enerji tüketimine ve mevsim değişikliklerinden kaynaklanan sağlık giderlerine harcandı. Bu arada geç de olsa "insan psikolojisi ve rahatsızlıkları" fark edildi. Depresyonun en yaygın psikolojik rahatsızlık olduğu görüldü. Kriminal olaylardaki artışlar hatta terör bile, psikolojik rahatsızlıklara bağlandı.

Yılın önemli kısmını aşırı soğuk veya sıcakta geçiren insanların psikolojilerinde bir tahribat olmakta mıdır, bunlar bilinmiyor! Kış uykusuna yatamayan bazı hayvanların, örneğin ayıların sergilediği agresiflikler genel olarak biliniyor ama her yıl kışı soğuk iklimlerde geçirmek zorunda kalan insanların psikolojisi nasıldır, sorunlar ciddi midir, bilinmiyor!

İnsanlar bitki gibi toprağa sabitlendikten sonra ne kadar eğitilseler de depresif ve agresif tepkileri sıklıkla gösterirler. Bu tür rahatsızlıkları açıklamaya çalışanlar, sorunun kaynağına inemediklerinden tedavide de başarılı değiller. Oysa daha özenli araştırmalar yapıldığında görülecektir ki, insanın psikolojik ve fizyolojik birçok rahatsızlığının nedeni, on iki ay toprağa sabitlenerek doğal çevreden koparılmasıdır.

Güneş ve rüzgâr gibi doğaya çok daha az zarar veren enerji kaynaklarından olabildiğince yararlanılmaya çalışılıyor. Elde edilebilecek yeni enerji kaynaklarıyla birlikte bu çalışmaların önemli sonuçları olacaktır. Çabalar ne

kadar başarılı olursa olsun, bunların hiçbiri insanın "**güneş sıcaklığı**"na olan gereksinimini ortadan kaldıramaz.

Hiçbir teknoloji insanın doğal çevreye uyumunun yerini alamayacağına göre ihtiyaç duyulan enerji, gelecekte ucuza üretilebilse bile, insan güneşsiz yapamayacak ve onsuz yaşayamayacaktır. Asıl fark edilmesi gereken gerçek budur.

Gelişen enerji teknolojileri yerinde kullanıldığında insan on iki ay güneşli günlerde yaşayabilecektir. Esas olan insanın daimi olarak 25-30 derece güneş sıcaklığında yaşamasıdır. Güneş bazen olup bazen olmayabilir, bulutlu havalarda olduğu gibi, ama ortalama sıcaklık 25 dereceyi fazla aşmamalıdır. 20'nin altı ve 30'ün üstü sıcaklık, alarm vermelidir.

Gelecekte üretim, otomasyonla yapılacağından insanların çoğu gezerek yılın çoğunu güneşli günlerde geçirebilecektir.

Türkiye iklim farklılıklarını tolere etmek için ısıtmaya ve soğutmaya her yıl ortalama 20 milyar dolar harcamaktadır. Konutlarda ısı kaybını önleyici teknolojiler gelişebilir fakat artan nüfus ve yaşam kalitesine duyulan ilgi, yıllık harcamaları 20 milyar doların üstüne çıkaracak ama altına düşürmeyecektir.

Örneğin Erzurum, Ağrı ve Hakkâri'yi 12 ay yurt edinenlerin güneşin ısıtmadığı aylarda enerji talepleri hiçbir zaman azalmayacak; refah düzeyi yükseldikçe

enerji tüketimi daha da artacaktır. Erzurumlunun doğal çevreye uyumlu yaşamı, 12 ay Erzurum'da kalmak mıdır yoksa havalar soğuduğunda yurt içinde veya dışında 25 derece güneş sıcaklığında yaşaması mıdır, bunun üzerinde düşünmek ve tartışmak gerekir. Benzer akıl yürütme, 12 ay Ekvator kuşağında yaşamak zorunda bırakılan insanlar için de geçerlidir.

Görüşlerimizin temelini oluşturan üç varsayım, aslında tek varsayıma dayanmaktadır, o da "**doğal çevreye uyum**"dur. Bunun önemini belirtmek için "**yeryüzü insanlığındır**", "**enerji tasarrufu**" ve "**sağlıklı yaşam**" varsayımları, doğal çevreye uyumun türevi olabilir. Uygarlığın nereden gelip nereye gitmekte olduğunu kanıtlamak için de "**azalan verimler yasası**" ve "**entropinin büyümesi yasası**", varsayımlarla birlikte düşünülecektir.

Çalışmamızı sabırla izleyenler göreceklerdir ki, insanlığın uzun zamandan beri sürdürdüğü güçlüklerle dolu mutsuz yaşamın ana nedeni, insanın doğal çevreden koparılması ve güç kullanma hırsıdır. Enerji tasarrufuna duyulan ihtiyaç, doğal olmayan çevrede yaşayan insanların, enerji kaynaklarını tüketerek yaşamaya çalışmalarından kaynaklanmaktadır.

"**Yeryüzü insanlığındır**" varsayımımız, aynı zamanda, binlerce yıldan beri geliştirilen taşınmaz mülkiyet ve devletler hukukunun yanlışlarla dolu olduğuna da bir vurgudur. Açıklamalar aynı zamanda insanları bitki gibi yeşer-

diği toprağa sabitleyen katı "**vatan**" anlayışının, insanlığı mutlu etmediğini göstermektir. Bitki gibi hareketsiz yaşam tarzı, hastalıkların, yoksulluğun, sevgisizliğin, politik kinleşmelerin ve genel anlamda zevksizliğin ve mutsuzluğun ana nedeni haline gelmiştir. Bunun değişmesi gerektiğine vurgu yapmak için "**yeryüzü insanlığındır**" düşüncesini sıklıkla tekrar etmek gerekecektir.

***

İnsanın toprağa sabitlenmesinde siyasal sistemlerin payı büyüktür. Her geçen dönem gücünü artıran siyaset kurumu, çağımızda devlet ile temsil edilmektedir. Küreselleşme ile ağır eleştirilere maruz kalan devlet tüzel kişiliğine bugün de ihtiyaç var. Çünkü bireyler uluslararası toplumda yapayalnızdır ve bir tüzel kişiliğin himayesine muhtaçtır. Bu nedenle devlet, her ülkede farklı bir anlam kazansa da, uluslararası toplumda, savaş yapabilme gücüyle yurttaşını koruyan tüzel kişilik olmaya devam edecektir. Devleti olmayan bireyin, insanlık ailesi içinde özgür olması, seyahat etmesi, can ve mal güvenliğini koruması zor olacaktır. Yılın 12 ayını seyahatte geçirenlerin en azından bir kimliği ve adresi olacak, haklarının çoğunu da bu kimliği ile elde edecektir.

***

2013 rakamlarına göre Türkiye'de yaklaşık 20 milyon konut, 10 milyon emekli var. Söz konusu varsayımlardan hareketle

- Doğal çevreye uyumlu,

- İklim değişikliklerinden etkilenmeyen,

- Enerji tasarrufundan yana ve

- Dünyanın her yerinde daha sağlıklı, huzurlu, zevkli, lez-zetli bir yaşam sürdürmek mümkündür.

Aşırı soğuk ve sıcaktan rahatsız olan en az 10 milyon emekli, koşulların iyileştirilmesi durumunda, yılın belli aylarını, örneğin soğuk ve sıcak aylarını farklı kentlerde geçirmek isteyecektir. Emekliler, birlikte yaşadıklarıyla düşünüldüğünde, bu sayı on milyonu geçmektedir. Nüfusun yaşlanma eğilimi de hesaplandığında, Türkiye'nin mevsimlik turist sayısı 10 yılda 20 milyonu aşacaktır. Turist sayısı, anlaşma yapılan kentlerin ve ülkelerin sayısı arttıkça daha da artacak, 2040'a varmadan nüfusun %50'sini geçecektir.

Doğal çevreye uyumlu ve daha az enerji tüketilen mevsimlik turizm yaygınlaştıkça ona uygun bir hukuk da gelişecektir. Buna göre planlanmış kentler, "**esnek ikamet**" sözleşmesine göre yönetileceklerdir. Bir devlet bütün kentlerinde esnek ikamet sözleşmesini uygulamak istemeyebilir. Güvenlik endişelerinden dolayı her kent buna elverişli de olmayabilir.

Kentlerden yararlanma mevsimsel olacağından kışın boşalan kentler, havaların ısınmasıyla en az iki misli dolacaktır. Bundan dolayı hangi kent turist göndermek istiyorsa, başvurulması durumunda, dünyadan en az o sayı

kadarını kabul etmesi gerekecektir. Bunlar uluslararası antlaşmalarla garanti altına alınacak ve denetimi **online** ve yerinde yapılacaktır.

Günümüzde insanlar refah düzeyleri geliştikçe dünyayı kentlerine getirmeye çalışıyor. Bu da sık sık yık-yaplarla kenti ve doğayı tahrip ediyor. Dünya birbirinden güzel mekânlarla dolu. Her biri yerinde güzel. Onu bir yerlere taşımak veya benzerini başka bir yerde yapay olarak inşa etmek mümkündür. Ama o güzelliği, aynı fiziki coğrafya, iklim ve bitki örtüsü ile inşa etmek mümkün değildir. Israr edilirse, sadece doğa tahrip edilir ve ciddi kaynak israfı olur ve hiçbir yapay güzellik aslı gibi de olamaz. Bu nedenle, yeni uygarlık, geleceğin kentlerinde kurulacak ve doğanın tahribatı minimize edilerek her güzellik yerinde yaşanacaktır.

Yeniden inşa edilecek kentlerin her bir metrekaresi doğal bitki ve hayvan türleriyle kentin yaşayan parçası olacaktır. Geleceğin çevreci teknolojileri bu tür tercihleri mümkün kılacaktır. Böylece biyo-coğrafya, gelecekte daha fazla önem kazanacaktır.

Kentler önce fiziki coğrafyası, su kaynakları, iklimi, bitki ve hayvan çeşitliliği, sonra da altyapısı, imarı, istihdam olanakları ve genel olarak ekonomisi, insan kaynaklarının durumunu gösteren sosyal sermayesi, dini çeşitliliği, insan hakları düzeyi, eğitim altyapısı ve kültürel zenginliği, eğlence çeşitliliği ve kenti özgün kılan diğer özellikleriyle birlikte tanımlanacaktır.

Her bir kentin coğrafyası; fiziki, beşeri ve ekonomik yapısı ile diğer kentlerden birçok yönüyle farklıdır. Bu nedenle kentler, ayrı ayrı ele alınacak ve belli kategorilere göre tanımlanacaktır. Bununla beraber, tatil yapmak isteyenler bir sezon içinde bir veya birkaç kentte kalabilecektir. Kentlerin yapısı ve konaklama seçenekleri konusunda "**turizm danışmanları**"ndan yardım alabileceklerdir. Turistlerin ve turizm danışmanlarının işini kolaylaştırmak için antlaşmalı ülkeler arasında belli kategori ve standartlarda "**kardeş kentler**" antlaşmaları yapılacaktır. Turist olarak giden veya gelenlerin herhangi bir sürprizle karşılaşmamaları için bu gereklidir.

Kentler coğrafi özellikleri, su kaynakları, iklimi, tarihsel yapıları, dil, din, etnik özellikleri, ekonomik düzeyi ve çeşitliliğiyle… sınıflandırılacaktır. Böylece önce kentin özgün yapısı, sonra da hangi özellikleriyle diğer kent gruplarına benzediği belirlenecektir. Bu bilgiler, hangi mevsimlerde hangi "**kardeş kentlere**" gidilebileceğini ve kimleri ağırlayabileceğini göstermesi açısından gerekli görülecektir.

Kent ekonomileri coğrafya ile uyumlu olduğu sürece, uzun soluklu olacaktır. Kentin tarım ve hayvancılık koşulları, doğal ürünlerinin coğrafi dağılımı, bitki çeşitliliği, ulaşımı, sanayisi, elektronik altyapısı, ticareti ve turizm faaliyetleri ekonomik coğrafyaya bağlı olarak istikrarlı gelişme gösterecektir. Her bir kentin yerel ölçekte geliştirdiği ekonomi, coğrafyasıyla uyumlu olduğu ölçüde,

küresel pazarlara uyum sağlayabilecek ve büyük pazarlarda yer edinebilecektir. Bu konulara gelecekte çok önem verilecektir.

Geleceğin kentleri

Geleceğin kentleri keyfilikten değil; zorunlu nedenlerden dolayı kurulacaktır. Bunu zorlayan nedenler arasında

- Doğal çevreye uyum,

- Enerji tasarrufunun önem kazanması,

- Otomasyon teknolojilerinin üretimi sorun olmaktan çıkarması ve

- Tüm dünyada kişisel haklara duyulan yüksek talepler ana belirleyici faktörler olacaktır.

Bu ve benzeri birçok gelişme "**doğal çevreye uyumlu**" yaşamı önemli hale getirecek ve bir süre sonra da tüm dünyada kentlerin, üretimin, tüketimin, hukukun, kültür ve sanat etkinliklerinin, dindarlar ve kültürler arası diyalogun, ulusal ve uluslararası siyasetin, kısacası evlilikler dâhil insani tüm faaliyetlerin yapısını değiştirecektir.

Yakın gelecekte tüm dünyada pasaport, vize, kota, gümrük rejimleri bugünkünden daha esnek olacaktır. Yaşadığı kentte veya devlette mutlu olamayanlar, daha iyi koşullarda yaşayabilecekleri kentlere veya ülkelere gidebileceklerdir. En büyük yol gösterici öğe de iklim ve

doğal çevre koşulları olacaktır. Kar görmek ise spor olacaktır!

Ülkelerinde mutlu olamayanların bir kısmı, yurtları dışında hayalini kurdukları bir yaşama ulaşmak için büyük tehlikeleri göze almaktalar. Oysa hayal edilen yaşamın o ülkelerde olmadığının farkında bile değiller. Ülkelerinde her şeye itiraz edenler, yaşamlarını tehlikeye atarak sığındıkları ülkelerde, akıl almaz haksızlıklara boyun eğmek zorunda kaldıklarını acı bir şekilde görmekteler. Yaban ellerde sabırla her şeyin düzeleceğini umanlar, ülkelerinde ne kadar sabırsız yaşadıkları itirafını sessizce içlerine akıtmaktalar.

Göçü göze alamayanların bir kısmı da katma değer üretmeyen, yol göstericilikten uzak, sadece ideolojik ütopyalara inanmış ve sürekli kendilerini ve ülkelerini çürüten bir muhalefetle ömürlerini mutsuzca tüketmekteler.

Bu tür verimsiz muhalif oluşumlar, birer insani durumdur ve günümüz koşullarında çözümü de yoktur. Mutsuz insanlara isyanları, ihtilalleri ve devrimleri öğütleyenler ise "**Yeryüzü insanlığındır**" görüşünü göz ardı etmekteler. Gelinen noktada **yoksullar öfkeli; Batı da bu insanların varlığından endişelidir!**

Sonunda doğa yasaları devreye girecek, "**gizli bir el**", refahı tüm dünyaya herkesin çıkarına yeni baştan pay edecektir. Bu da kolay olmayacaktır. Entropinin büyümesiyle ya yoksulların basıncı Batı kentlerini işgal

edecek ya da yüzyılların refah birikimine sahip Batılı azınlık, varlıklarının az bir kısmını büyüyen entropiyi küçültmek, basıncı düşürmek ve öfkeyi frenlemek için herkesin yararına pay edecektir!

Yeni yol

Çağımızın geldiği bu noktada, insanlığın hızla akmakta olduğu geleceğe, bir öngörü çırası yakılabilir ve Türkiye'nin öncülük yapabileceği çalışmalarla insanlık yeni bir yolculuğa çıkabilir.

Yakın gelecekte insanlık, mevsimlik geziler sayesinde büyük bir etkileşim yaşayacaktır. Etkileşimle başlayan yeni hayat, geri dönülmez şekilde geleceğimizin en büyük motivasyonu olacaktır.

Günümüzde yaşadığımız sorunların çoğu yerel görünse de aslında küreseldir. Dünyanın her yerinde şikâyetler aynı. Mutsuzluk ve psikolojik rahatsızlıklar en yaygın sorundur. Tembelliğin, agresifliğin, verimsizliğin, kıskançlığın, çatışmanın, kin ve nefretin... en büyük nedeni, insanın bitki gibi ya bir kente ya da bir ülkeye çakılmasıdır. Göçün yarattığı kaos, maliyetler, riskler... birey merkezli olduğu için sorunu yaşayanlar, bir sorunu çözeyim derken onlarcasını ihmal etmekteler.

Türkiye bir adım atmalı, dünyaya örnek olabilecek yeni bir hayatı, önce yurttaşlarına sonra da insanlığa tanıtmalıdır. Yeni hayatın ilk adımlarının atılabileceği

kentlerden biri de İzmir'dir! İzmir'in güneşli günleri ve iklimi, Türkiye ortalamasının üstündedir. Hava, kara, demiryolu ve deniz ulaşımına elverişli az sayıdaki kentten biridir. Yüksek standartlı yeni kara ve demiryolu yatırımları, kapasiteleri arttırılan ve yenilerinin inşa edileceği havayolu ve deniz taşıma limanları İzmir'i dünyanın ender, Akdeniz'in de birinci kenti yapacaktır.

İzmir, ekonomik coğrafyasının elverişli yapısı nedeniyle Manisa ve Aydın'la birlikte ortalama 25 derece sıcak günlerde 2023'te 50 milyon, 2053'te de 100 milyonun üstünde turisti ağırlayabilecektir. Mevsim itibariyle turistlerin büyük çoğunluğu, ağaç evlerde ağırlanacaktır. Yakın gelecekte insanlık güneşli günlerde ve ortalama 25 derece sıcaklıkta yaşamayı benimseyince, betonarme konutlara olan talep azalacaktır.

Betonarme konutların insan sağlığına elverişli olmadığı bugün de biliniyor. 25 derece güneş sıcaklığı, yaşamın temel kuralı olacaksa, hiçbir malzeme ağaç kadar elverişli değildir. Betonarme yapılar sanayi ve ticaret için ne kadar gerekli ise konutlar için ağaç malzeme o kadar önemlidir.

Türkiye'nin uçsuz bucaksız toprakları en kısa zamanda kerestesi sağlam ve mümkünse meyvesi olan ağaçlarla donatılacaktır. Böylece ormanların ekonomik getirisi bugünkünden fazla olacaktır.

Türkiye'de 15 milyon betonarme konut yenilenirken, en az beş milyon ağaç ev de turist ağırlamak için inşa

edilecektir. 2053'e gelindiğinde 25 milyon konutun 15 milyonu betonarme, 10 milyonu da ahşap olacaktır. Ayrıca mevsimlik Turizm için de 20 milyon ahşap (kütük) ev inşa edilecektir. Bu tür yatırımlarla orman köyleri mahrumiyet beldeleri olmaktan çıkacak; standart ölçülerde ağaç malzeme üreten çok sayıda atölye ve ahşap konutuyla ekonomik ve sosyal olarak canlanacaktır. Bunun yanında birbirinden güzel ağaç konut siteleri yapılarak, orman köyleri yerli ve yabancı turistlerin yaz mevsimlerinde akın ettikleri merkezler olacaktır. Böylece dağlar sürekli ağaçlandırılacak, olgunlaşan ağaçlar keresteleri için kesilirken yerine daha fazla yeni fide dikilecektir. Düzenli olarak bakımı yapılan ormanlar, flora ve fauna olarak da zenginleşecektir.

***

Yeni hayatın önemli özelliklerinden biri de, hiç kuşkusuz mutsuzluğu krize dönüştürmeden yeni mutluluk seçenekleri sunabilmesidir. Yaşamın temelinde trajedinin olduğunu söyleyenler haksız sayılmazlar. Trajediyi körüklemek, mutsuzluğu pekiştirmek, çatışmayı ve isyanı beslemek ise asla kabul edilemez.

Tekrarlamakta yarar var; insan bitki değildir, yeşerdiği yerde ölmeye zorlanamaz. İnsan hayvan değildir; kış uykusuna yatamaz, iklim ve bitki örtüsünün olumsuzluklarını gidermek için doğayla savaşa da zorlanamaz. Bu nedenle yeryüzü insanlığındır; gezerek çalışması ve yaşaması onun en doğal hakkıdır.

İnsan, yaklaşık 50 bin yıldan beri giyinerek her iklimde ve coğrafyada yaşayarak günümüze geldi. Uzaya da giyinerek gidebilmektedir. Tarih, henüz soğuk coğrafyaları yurt edinen insanların yaşadığı zorlukları yazmadı! Bilim, yol gösterici olmaya devam edecekse, soğuk coğrafyalara sabitlenmiş insanların intibak için yaşadıklarını gün ışığına çıkarmalıdır.

Hiçbir bilimsel düşünce veya siyasal düzen, insanı giyinerek intibak edebilme becerisinden dolayı, doğal olmayan bir yaşama mahkûm edemez ve giyinme avantajını bu şekilde zulme dönüştüremez. Bu; insan soyuna karşı işlenmiş suçlardan biridir. Buna daha fazla göz yumulamaz.

Yine hiçbir otorite, insanı teknolojiyi kullanarak doğal çevreye karşı direnmeye de zorlayamaz. İnsana reva görülen ideoloji, fikir ve hayat bilgisi, her şeyden önce "**doğal**" olmalıdır. İnsani talepler de doğal koşullara uyumlu olmalıdır. Bu nedenle bireyler, bir devletin yurttaşı oldukları için dünya vatandaşı olma hakkını kaybetmiş olmazlar. Aksine devleti olan herkes, aynı zamanda dünya vatandaşıdır da.

Bundan dolayı bir yörede mutlu olamayanların seçeneği, dünya ve insanlık olabilmelidir. Öyle olmalıdır ki, insan bir ömür boyu mutluluğu aramak için farklı coğrafyalara gidebilmeli ve farklı insanlarla tanışabilmelidir. Ömür bitmeli ama denenmemiş seçenekler hep var olabilmelidir. Kimse mutlu olmadığı

için şiddete başvurmamalı, isyan da etmemelidir! Mutlu olma seçenekleri de hiç bitmemelidir!

Yeni hayat

Yeni hayat; Ekvator'da, Kuzey ve Güney Yarım Küre'de güneşin 25-30 santigrat derece ısıttığı mevsimlerde ve topraklarda yaşanacaktır. Bugünkü gayrimenkul hukuku değişecek, insanlar göçmen kuşlar gibi yılın her mevsiminde sıcak topraklarda yaşamaya teşvik edilecektir. Böylece mevsim değişikliklerinden kaynaklanan hastalıklar, minimize edilecektir. 7 milyar insanın tanışması ve kaynaşması için ülkeler ve kıtalar arasında altyapısı güçlü hava, kara, demir ve denizyolu ulaşım hatları, Doğu'dan Batı'ya olduğu gibi Kuzey'den Güney'e de inşa edilecektir. Birbirine paralel 1 km'lik bir koridorda oluşacak ulaşım, enerji ve su boru hatlarının güvenliğini ise devletler tarafından oluşturulan uluslararası güvenlik ittifakları sağlayacaktır.

Yeni dönemde, tarihin en büyük insan kaynaşmasını hızlandıracak ve çıkabilecek sorunları minimize edecek "**yeni hizmet**" sektörleri oluşacaktır. Yeni hayatın olmazsa olmazları arasında herkesin aile hekimi, hukuk ve mali müşaviri gibi bir de **turizm danışmanı** olacaktır.

Turizm danışmanları, "**Yeminli Hizmet Büroları**"nda çalışan 25 uzmandan biri olacaktır. Bürolar üyelerine, isteklerine uygun ülke ve kentlerde, iklim koşullarını, kaç gün kalabileceklerini ve ulaşım olanaklarını araştıracaktır.

Turizm danışmanlarının bir diğer hizmeti de Türkiye'ye gelmek isteyen turistlere rezidans, otel, pansiyon, apart otel, ağaç ev gibi seçenekleri sunmak olacaktır.

Bugün ortalama bir Türk ailesi, evini apart otel statüsünde bir yabancının kullanımına açmak istemez. Çünkü evimiz çok özeldir; kadını ve erkeği ile özen gösterir, kırılır, dökülür, kirletilir endişesiyle yabancıların kullanımına vermek istemeyiz.

Koşullar zorlayacak, Türk evleri yakın gelecekte daha sade olacak ve yabancıların kullanımına da uygun hale gelecektir. İnsanlar evini internet üzerinden anlaştığı yabancıların kullanımına açabilecektir. Çünkü gezip gördüğü kentlerde yaşadığı güzel günler, her bireyin ve ailenin yaşam tarzında büyük değişiklikler yapacaktır.

Betonarme evlerde geliştirdiğimiz alışkanlıklardan kurtulmak zaman alacaktır. Yakın zamanda ormanlarla bütünleşen ağaç ev edinme ihtiyacı, hem sahibini hem de turistleri mutlu edecektir. Betonarme oteller, turistik tesisler, apart oteller gelecekte de olacaktır fakat 25 derece sıcaklıkta sağlıklı ve enerji tasarrufuna elverişli konutlar, ağaçtan yapılacaktır. Konut stokları da ağaç olacaktır.

Türkler yakın gelecekte zamanlarının önemli kısmını televizyon veya internet karşısında geçirmek istemeyecektir. Değişiklik olsun diye dünyanın güzelliklerini, aşırı sıcaklardan ve soğuklardan uzak, enerji tüketimiyle çevreyi kirletmeden, birbirinden ilginç yaşamlar keşfederek yeni yeni aileler, dostlar edinecektir.

Yakın gelecekte turizm politikaları, bir yıl içinde kente gelen ve kentten gidenlerin dengesine oturtulacaktır. Turist ağırlayamayanlar, turist olmak için ciddi maliyetler ödeyecektir. Bu nedenle geleceğin kentleri, gelecek zamanların ekonomik, sosyal, siyasal, dini ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde kurulurken, turizm sektörünün beklentilerine de yanıt verecek şekilde oluşacaktır.

Yeryüzü insanlığın olduğuna göre, yaşama renk katacak bütün fırsatları değerlendirenler her yerde belli gün, hafta veya ay yaşayabilecektir. Bu, insanın doğuştan sahip olduğu bir haktır.

Yeni paylaşım düzeni

Çağımızın global zenginliği, yaklaşık 500 yıllık bir çabanın ürünüdür. 20. yüzyılda tüm dünyayı sarsan Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını, yüzlerce yıllık birikimin önemli kısmını ellerinde bulunduran bankerler finanse etti. Devletler, yurttaşları yararına yatırım kredisi bulamazken, savaşa hazırlık olsun diye akla zarar miktarlarda borçlandırıldı.

20.yüzyılda iki dünya savaşından geriye; on milyonlarca ölü, yüz milyonlarca yaralı, savaşın yarattığı psikolojik rahatsızlıklarla ömürlerinin kalan kısmını tamamlayan yığınla mutsuz insan bıraktı.

İnsanlık tarihinin en acımasız savaşlarını finanse edenlerden, insani ve müşfik yatırımlar beklemek aşırı iyimserlik olabilir. Bazen koşulların değişmesiyle ortaya çıkabilecek zorunluluklar, en zalim insanları bile herkesin yararına önemli adımlar atmaya mecbur edebilir. Bu da abartılı bir iyimserlik olmaz, sanırım!

Büyük sermaye, bugüne kadar kazanabileceği her parayı kazandı! Parayı önce kağıt sonra da dijital yaptı. Eski zamanların masallarında anlatılan zenginlikler, çağımızın devasa servetleri karşısında cazibesini çoktan yitirdi. Öyle bir çağdayız ki, birçok kişinin vadiler dolusu altını satın ala-bilecek kadar parası var ve daha fazlasını kazanabilecek durumda! Lakin bir sorun var, o da "**azalan verimler yasası**!"

Azalan verimler yasası işliyor ve vadiler dolusu para, her geçen gün "**faiz**" ve sabit giderler karşısında değer kaybediyor. Bir süre sonra vadiler arasındaki servet savaşları kaçınılmaz olacak. Öyle ki, insanlık yararına yapılabilecek harcamaları gereksiz görenler, savaşlarda öldürmek için daha fazlasını harcayacak.

Vadiler dolusu servetlere hükmedenler ya hayatın olduğu yeni bir gezegen bulup servetlerini "**reel**" olarak çoğaltmaya devam edecekler ya da bir kısmını insanlık yararına "**kendi kontrollerinde**" paylaşımcı ve uzlaşmacı yeni bir dünya düzeni kurmak için harcayacaklar. Şimdiye kadar savaşları, isyanları ve ihtilalleri finanse edenler, bundan böyle insanlık yararına barışı ve huzuru finanse

edeceklerdir. Böylece bütün zamanların en kapsamlı ve insani düzenini kurmuş ve yönetmiş olacaklardır.

Büyük sermaye; paylaşımcı ve uzlaşmacı yeni dünya düzenini değil de; savaşları, çatışmaları, isyanları ve ihtilalleri finanse etmeye devam ederse, insanlığı bir süre daha açlık ve ölüm korkusu ile disipline edebilecektir. Fakat çok geçmeden "**entropinin büyümesi**" ve azalan verimler yasası kendini hissettirecek, insanlık büyük acılar ve krizler sonunda paylaşımcı ve uzlaşmacı düzene geçecektir.

Birçok sektörde azalan verimler yasası işlemekte olduğundan enflasyon kaçınılmaz görünüyor. Hangi önlem alınırsa alınsın ve ne kadar para ve güç kullanılırsa kullanılsın, dünyaya egemen olan düzenin entropisi büyümeye devam ediyor! Bu gerçeği kimse göz ardı edemez.

Doğal çevrenin önemi

İnsan "**giyinerek**" dünyanın her coğrafyasında ve ikliminde yaşayabilecek tek canlıdır. Giyinmek insanın yaratıcı bir etkinliğidir. Aynı şekilde giyinerek doğal yaşamdan uzaklaşır. Birçok canlı, iklim değişikliklerine kuşlar gibi mekân değiştirerek veya bazı canlıların yaptığı gibi kış uykusuna yatarak uyum sağlar. İnsan ise giyinebildiği için göç etmeden her yerde yaşayabilmekte ve bitki gibi yeşerdiği yerde ölebilmektedir!

Tarihin başlangıç dönemlerinde insanlar, ortalama 25 derece sıcaklığı ve bitki örtüsünü izleyerek Kuzey - Güney yönünde geniş aileler halinde konar-göçer yaşadı. Avcı ve toplayıcı olarak ihtiyaç duydukları besinleri doğal çevrede bulabiliyorlardı. Oldukça uzun süren ilk dönemin doğal yaşamı, yerleşik yaşama geçinceye kadar vücut sıcaklığına uygun habitatlarda sürdürüldü.

İnsanlar, yaratıcı özelliklerini geliştirdikçe doğal yaşamdan uzaklaştılar ve araçlarla iklimsel engelleri bir bir aştılar. Yaklaşık on beş bin yıldan beri yoğunluğu artarak devam eden bu süreç, sonunda insanları doğal hayattan kopuk yaşamaya ikna etti. Doğal çevreden uzak, büyük zorluklarla ve maliyetlerle sürdürülen yerleşik yaşam, normalmiş gibi düşünülmekte ve her sorun, bu çerçevede çözülmeye çalışılmaktadır. Öyle ki, doğa ile savaşmak ve yenmek, sanki insanın asli görevi gibi görüldü.

Eski çağlarda ulaşım imkânları insanın "**hızla**" yer değiştirmelerine elverişli değildi. Oysa günümüzün iletişim ve ulaşım imkânları, doğal çevreye uygun bir yaşamı yeniden inşa etmeye oldukça elverişlidir. Sorun; bin yıllardan beri kanıksanmış ve sürdürülmekte olan doğasız ve doğalsız yaşam tarzıdır. Yanlış da olsa o kadar benimsenmiş ki, bunun değişmesi gerektiği yönünde bir tartışmayı başlatmak, atomu parçalamak kadar zordur!

İnsanlık, atomu parçalayıp nasıl bir enerji kaynağı keşfettiyse, inatla sürdürdüğü eski alışkanlıklarından kurtularak, hayal dahi edemediği büyük fırsatlar elde edecektir. Yakın gelecekte gün yüzüne çıkacak yeni tartışmalar sağlıksız, mutsuz, isyan ve ihtilallerle dolu yaşamı temelden sorgulayacaktır. Bu tartışmalar bir süre sonra insanlığa son derece hareketli, zevkli, merak uyandırıcı, mutlu olmak için fazla seçenek sunan bir geleceğin kapılarını aralayacaktır. Arkasından da yeni hayatın projeksiyonları ve ülkeler ölçeğinde fizibilitesi yapılmaya başlanacaktır.

Yeni para

"Yeni Hayat"ın olmazsa olmazlarından biri de "yeni dijital para" olacaktır. Modern zamanlara kadar kullanılan altın ve gümüş gibi "zati ve itibari" kıymeti olan paraların yerini, "zati kıymeti olmayan hamiline yazılı kâğıt" para alınca, sınır tanımayan haksızlıklar oldu. Kâğıdı para yapanlar, öldürücü devasa silahları ve sanayileriyle "dijital parayı" da icat ederek 1 sayısının sağına, istedikleri kadar sıfır yazabildiler.

Teknik olarak aynı anda hem kâğıt hem de dijital paranın tedavülde olmasına gerek yoktur! Sonunda dijital para, kâğıt parayı kovacaktır, bu kaçınılmazdır. Dijital parayı çoğaltmanın maliyeti de yok denecek kadar azsa, neden kâğıt parada ısrar edildiğini anlamak gerekir!

Kayıt dışı ekonomi, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele için yasalar çıkarılmış, uluslararası anlaşmalar yapılmış ve bunu izlemek için de denetim kurumları oluşturulmuştur. Bu ve benzeri çabalar gösterile dursun; sanki hiçbir mücadele yokmuş gibi dünyada vatansız gibi görünen para miktarının 100 trilyon dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Zaafı olan kişiler yönetime getiriliyor, yolsuzluk yapmasına göz yumuluyor, sonra parayı saklayacak yer arayanlara "**uzmanlar**" yardımcı oluyor! Bu aşamada İsviçre ve benzeri devletçiklerin dünya sistemi içindeki fonksiyonu ortaya çıkıyor. Çok geçmeden nakitler İsviçre ve benzeri küçük devletlerin bankalarına transfer oluyor.

Bu komedi bitmeden yeni hayat asla inşa edilemez. Behemehâl "zati kıymeti olmayan sadece hamiline yazılı itibari değeri" ile işlem gören "kâğıt paralar" tedavülden kaldırılmalı, onun yerini "**nâma yazılı dijital para**" almalıdır. Kâğıt para tedavülde olduğu sürece ekonomik suçların hiçbiriyle mücadele edilemeyecek ve ekonomik işlemlerin sağlıklı denetimi söz konusu dâhi olamayacaktır.

Dijital parayla yapılan işlemler, alınanlar veya satılanlar, yer ve saniyesiyle kaydedilmektedir. Çünkü dijital paranın belleğinde zincirleme işlemler saklanabilmektedir. Bankamatik ve kredi kartları bu özellikleriyle bilinmekte ve kullanılmaktadır. Sorun kâğıt paranın hala tedavülde

olması ve bankamatiklerin ve kredi kartlarının para kadar özen gösterilmeden halka dağıtılmasıdır.

Oysa; günlük alışverişlerin yanında taşınmazların alım-satımı, ihracat ve ithalat işlemleri, miktarları ve kaynakları dijital para ile kolaylıkla kayıt altına alınabilir. Tahakkuk eden vergiler de beklemeden otomatik olarak Vergi İdaresi'nin hesaplarına harcama sırasında anında ödenebilir. Böylece muhasebe kayıtlarına ve vergi denetimine de gerek kalmaz.

Yeni parayla yeni hayatı kurarken

-Rüşvet,

-Yolsuzluk,

-Kayıt dışı ekonomi,

-Yasadışı ekonomik faaliyetler ve el değiştiren servetler,

-Vergi kaçağı,

-Aşırı bürokrasi, zaman kaybı ve ek maliyetler,

-İstihdam,

-Üretim,

-Refahın paylaşımı,

-Gelir dağılımı sorunu,

-İç ve dış borç,

-Enflasyon ve

-Her şeyden önemlisi, ülke güvenliği gibi sorunları çözmek daha kolay olacaktır.

Dijital para ile bankaya teminat olarak gösterilen menkul ve gayrimenkuller karşılığında dünyanın her yerinde değerinin %50'si kadarıyla alış-veriş yapılabilecektir. Dijital Kart'lar, herhangi bir ülkede yapılan alış-verişin değerini hesaplayıp istenen ülkenin parasına dönüştürebilecektir. Bu tür işlemler cep telefonlarıyla da kolayca yapılabilecektir.

Bankacılık sistemi geliştikçe dijital paranın dünyanın her ülkesinde kullanımı kolaylaşacaktır. **Bu gelişmelere rağmen hamiline yazılı kâğıt parayı kullanmakta ısrar etmenin bugün için güven verici bir açıklaması yoktur!**

Mali sistem içerisinde kaydı bulunmayan mal ve hizmetler, Vergi İdaresi tarafından tanımlanmamışsa, bu tür mal ve hizmetler satın alınamayacaktır. Bazı malların harcamalarına sınır getirilebileceği gibi uyuşturucu, kaçak veya çalıntı mal vs. tamamen harcama dışı kalacaktır. Bunların hepsini hatta daha kompleks işlemleri, dijital parayı programlarken ayarlamak mümkündür. Bu avantajların hiçbiri kâğıt parada yoktur. Kim kimden ne almış, ne satmış, şu kadar para nasıl kazanılmış, kaynağı nasıl açıklanmış… Kâğıt paranın belleği olmadığından bunları birer muhasebe oyunu olarak beyan etmek mümkündür. Dijital parada bu bilgileri çarpıtmak veya gizlemek, programlayıcısı olmayan için mümkün değildir!

Böylece dijital parayla tüm ekonomik veriler reel hale gelecektir. Şu anda Türk Vergi Mevzuatı o kadar karışık

ki, tahakkuk eden vergiler hiçbir zaman toplanamamaktadır. Mükelleflerin bir kısmı, vergisini zamanında öderken, diğerleri birçok gerekçe ileri sürerek ödememektedir. Sonunda sık sık mali aflar çıkarılmaktadır. İstenmeyen bu durumun nedeni kâğıt paradır. Bununla beraber, yazar kasa kullanma zorunluluğu olmasına ve her malın vergi oranlarının farklı farklı hesaplanabilir şekilde programlanmasına rağmen, nedense devletin vergi hakkı otomatik olarak Vergi İdaresi'nin hesaplarına aktarılamamaktadır. Bunu anlamak zordur!

Oysa; para dijital olunca vergi kaçırılamayacaktır. Böylece vergi afları da tarihe karışacaktır. Bu durumda devletin vergi gelirlerinde anormal bir artış olacaktır. Eğer vergi oranları makul sınırlara çekilmezse, tüm vergi giderleri mecburen maliyetler arasına girecek ve hızla fiyatlara yansıyacaktır. Bu da piyasaya olumsuz bir etki yapacaktır. Bu nedenle birçok vergi kaleminin iptal edilmesi ve bazılarının oranlarının düşürülmesi gerekecektir.

Eski hatalara devam edilerek yeni hayat kurulamaz. O nedenle sorun yaratan eski alışkanlıklardan, araçlardan ve yöntemlerden kurtulmak için yoğun çaba gösterilecektir.

Yeni hayatın üretim sorununu otomasyon teknolojileri çözerken hakça paylaşım sorununu da en adil biçimde dijital para çözecektir. Mal ve hizmet üretiminde ve iş

bölümündeki artışa ve insani taleplerdeki yükselişe en adil yanıt ancak dijital parayla verilebilir. Bu nedenle, en etkin paylaşım aracı, her dönemde olduğu gibi gelecekte de para olacaktır. Buna göre ulusal ve uluslararası reel paylaşıma elverişli bir paranın olması gerekecektir. Dijital para bu açıdan çok önemlidir.

Bugün yabancı bir ülkeye gidenler, hazırlıklı gittiklerinden pek sorun yaşamamaktalar. Yurt dışı geziler, her yaştan insan için doğal bir ihtiyaç haline geldiğinde, harcamaları bütün ülkeler yararına güvenli hale getirmek gerekecektir. Bu açıdan da bakıldığında en elverişli para yine dijital para görünmektedir.

Dijital para, bir çip üzerinden yapılan alış-veriş parasıdır. Bu çip, bir şifreyle karta işlenebileceği gibi, saate veya cep telefonuna da işlenebilir. Gün gelecek, bunlara da gerek kalmayacak, insanlar hesaplarında para varsa parmak, el veya göz izleriyle de dünyanın her yerinde kartsız ve şifresiz harcama yapabileceklerdir.

İnsanlığın kentleri

Kentler çağı, "**marka kentler**" çağı olduğu kadar birbirlerini tamamlayan "**kardeş kentler**" çağı da olacaktır.

Yeryüzü insanlığındır. Yedi milyar insan, bu dünyaya bir miktar kara parçası ile tutunmuş yaşıyor. Madem yeryüzü bütün insanların, o zaman hiç kimse

-***Taşınmaz mülkiyeti,***

-***Pasaport,***

-***Vize,***

-***Kota,***

-***Katı gümrük mevzuatı,***

-***Tel örgü, mayın*** *ve*

-***Yurttaşlık hukuku*** *gerekçe gösterilerek herhangi bir kara parçasında yaşamaya mahkûm edilemez.*

Yeryüzünde geçerli olan taşınmaz mülkiyeti hukuku, insanların dünyanın her yerinden yararlanmasını engellemektedir. Bundan dolayı taşınmaz mülkiyeti hukuku, "**geleceğin kentleri**" bağlamında yeniden ele alınacaktır. Her bir insan, bir şekilde dünyanın çok sayıda kentinden belli aralıklarla hukuk çerçevesinde yararlanabilecektir. Devre mülk veya süreli konut takası, insanlığın ufkunda devrimler yaratacaktır. Geleceğin hukuku, akit serbestliğine dayanan sözleşmelerle bunu düzenleyecektir.

Geleceğin kentlerinde insanlar her türlü ihtiyacını, ya ikametgâhlarının bulunduğu kentlerde ya da kardeş kentlerde giderecektir. Örneğin denize kıyısı olmayan kent sakinleri, denizi olan birçok kentte devre mülk veya süreli

konut takası karşılığında yararlanabileceği gibi kullandığı konutunu iki-üç aylığına devre mülk havuzuna vererek yılın belli hafta veya aylarında kıyı kentlerde yaşayabilecektir.

Geleceğin iyi kent yöneticileri ve turizm bakanları, halkına zengin doğal güzellikleri, tarihsel yapıları, kültürel aktiviteleri olan kentlere geziler yapma seçenekleri sunan kişiler olacaktır. Seyahate gönderdiği kişi sayısını, gelen turistlerle dengeleyen yöneticiler başarılı sayılacaktır.

Yeryüzü insanlığın olduğunda, yeraltı ve üstü kaynaklarının israfı önlenecek ve sağlıklı yaşam koşulları tüm insanlar yararına yeniden düzenlenecektir.

Bugün olduğu gibi gelecekte de doğal enerji kaynakları önemini koruyacaktır. Teknoloji geliştikçe enerjiye duyulan gereksinim artacaktır. Durum böyle iken, enerjinin önemli kısmı hala "**iklim farklılıklarına**" uyum için tüketilmektedir.

Bu maliyetli yaşam tarzı, teknolojinin yeteri kadar insan yararına kullanılmamasından, taşınmaz mülkiyeti ve kentleşme anlayışından kaynaklanmaktadır.

İnsanlık sonunda yanlış taşınmaz mülkiyeti, katı yurttaşlık hukuku ve enerji israfına çözüm ararken, yeni kentleşme modellerini de keşfedecektir.

Kentler çağının taşınmaz mülkiyet hukuku gibi önemli bir başka sorunu da "**çalışma hayatının katı kuralları**"dır. Yakında İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü) gündemine, seyahat ederken görevini aksatmadan online

yürütülebilen "**esnek**" çalışma modelleri gelecek ve tüm dünyada kabul görecektir.

İklim farklılıklarından kaynaklanan enerji tüketimini azaltmak için yeni koşullara uyumlu "**yeni istihdam modelleri**", çalışma hayatının temel konularından biri olacaktır.

Çağın ileri teknolojisi ve iletişim imkânları esnek çalışma modeline geçişi kolaylaştırmaktadır. Çünkü işyerlerinin artan maliyeti, işe gidiş ve dönüşlerde ortaya çıkan zaman kaybı, trafik kaosu ve maliyeti gibi sorunlar, birçok işin evde veya seyahatte internet üzerinden yapılmasını gerektirmektedir.

Yakın gelecekte emekçiler de, üretime ayırdıkları zamanlarının bir kısmını sosyal ve kültürel etkinliklerde değerlendireceklerdir. Çünkü üretim, ağırlıklı olarak çok az teknik personelle "**otomasyon**" teknolojileriyle yapılacaktır.

Bugün ofis çalışanlarının bir mekâna sabitlenmelerine gerek kalmamıştır. Çünkü "**online**" hizmetler, dünyanın her yerinde rahatlıkla yapılabilmektedir.

Vize, kota, pasaport, gümrükler, taşınmaz mülkiyeti, çalışma hayatı, etnik veya dini farklılıklar, insanların dünyanın her yerinden yararlanmasını engellemektedir. Yeni yaşam ve taşınmaz mülkiyet anlayışı ve karşılıklılık ilkesine dayanan paylaşımcı ekonomiler, insanları uzun yıllar mutlu etmeye yetecektir.

En kısa zamanda en azından iki, üç veya dört ülke arasında yapılabilecek anlaşmalar, gelecek bin yıllara uzanabilecek sağlıklı, ekonomik, doğal kaynaklara dayalı ve bir o kadar da zevkli "**esnek çalışma ve yaşama düzeni**"nin kuruluşunu başlatacaktır.

Türkiye, aynı anda dört mevsimin yaşanabildiği 815.000 km²'den oluşan bir ülkedir. Bu durum avantaj gibi görünse de her mevsimin sıcaklık farklılığını tolere edebilmek için sadece konutlarda tüketilsin diye yılda 20 milyar dolar enerji ithal edilmektedir. Enerji ihraç eden az sayıdaki devlet hariç, denebilir ki insanlığın öncelikli harcama kalemi enerjidir ve önemli bir kısmı da mevsim farklılıklarını tolere etmekte tüketilmektedir. Bir o kadar harcama da mevsim değişikliklerinden kaynaklanan hastalıkların tedavisine yapılmaktadır.

Bu müsrif, sıkıcı, agresif ve zorluklarla dolu yaşam tarzından kurtulmak, geleceğin en önemli uğraşlarından biri olacaktır. Ayrıca yeryüzü insanlığın ortak malı iken buna engel oluşturan yasalar, insanlığın yararına değildir ve mutlaka değişecektir.

Yakın gelecekte kentler yeniden yapılanacaktır. Dünyanın her yerinden gelebilecek turistler dikkate alınarak, kentlerin standart değerler üzerinden tanımlanmış bir markası olacaktır. Kentler, yurt dışına gönderebileceği kişi kadar turist ağırlayacağından, dünya kenti olmak zorunda kalacaktır.

Turizm danışmanları, yatak kapasitelerini turizm borsasında pazarlayacaklardır. Bu işlemlerin yapılabilmesi için de üyelerin hangi mevsimde ne kadar konut ve yatakla devre mülk havuzuna katıldıklarını önceden bildirmeleri gerekecektir.

Geleceğin kentlerinin mevsime göre hangi hizmetleri verebileceği standart olarak belirlenecek, kentin ve konutların tanıtımı buna göre yapılacaktır. Kentlerin dünyada kabul gören sınıflandırmaya göre bir de "**marka**"sı olacaktır. Böylece kentler, marka değerleriyle verebilecekleri hizmetlerin standartlarını daha anlaşılır hale getireceklerdir.

Turistlerin tercihlerini etkileyecek önemli başlıklar arasında, hava kirliliği veya oksijen miktarı önemli olacaktır. Standartlar belirlenirken aylara göre ortalama sıcaklık, oksijen miktarı, konut standardı, orman, deniz, jeotermal, mimari, tarihsel yapı, müze, kültürel etkinlik, nüfus yoğunluğu, çevre temizliği, yemek çeşitleri ve fiyatları, konuşulan diller… kategori olarak her biri için ayrı ayrı A, B, C, D, E gibi standartlar belirlenecektir. Örneğin 25-30 derece hava sıcaklığı A, orman B, deniz A, kültürel etkinlik D, nüfus yoğunluğu B… gibi. Turizm danışmanları, üyelerine standardı E'den düşük yerlere gitmeleri için hizmet veremeyecektir.

Gezmek ve görmek, yaşamın vazgeçilmez etkinliklerinden biri olunca, bunu kolaylaştıracak en önemli kişiler, herkesin yararlanabileceği turizm danışmanları olacaktır.

Özel uzmanlık isteyen turizm danışmanlığı, yörenin özelliklerine göre üyelerine yılın her ayında ortalama 25 derece sıcaklıkta yaşamalarına elverişli alternatifli seçenekler sunacaktır.

Kentleri markalaştıran unsurlar arasında aylara göre ortalama sıcaklığı, oksijen miktarı, konut standardı, orman, deniz, jeotermal, tarihsel yapı, özgün mimarisi, müzeleri, geleneksel kültürel etkinlikleri, sergi salonları, yemek çeşitleri ve fiyatları, çevre temizliği, nüfus yoğunluğu, konuşulan dilleri, özgün festivalleri… belirleyici olacaktır.

Enerji tüketiminin minimize olabileceği aylarda Kuzey veya Güney Yarım Küre'nin birçok kentinde veya Ekvator kuşağında dini, edebi, felsefi, sanatsal ve kültürel etkinliklerin yoğun olacağı forumlar, sergiler, oturumlarla... dolup taşarken diğer yandan kumsallar ve festivaller, dünyanın her yerinden gelen farklı konuklarla canlanacaktır.

Kardeş kentler dönemi

Belediyeler, bugün de dünyanın birçok kenti ile "**kardeş kent**" anlaşması yapabiliyor. Göstermelik yapılan

"**kardeşlik**" sözleşmeleri, yakın gelecekte ete kemiğe bürünecek ve kentler arasında gerçek anlamda bir "**kardeşlik hukuku**" gelişecektir.

Her kent yönetimi, yılın hangi mevsiminde sakinlerini konaklama ücreti ödemeden veya çok az bir ödeme yaparak, hangi ülkelere ve kentlere gönderebileceğini "**halka sorarak**" belirleyecektir. Bunun öncesinde tanıtım amaçlı geziler, yazılı ve görsel tanıtımlar yapılabilecek, kardeş olabilecek kentler hakkında bilgilendirici fuarlar düzenlenecektir.

Bunun bir benzeri de geçici ikamet edilecek kardeş kentlerde düzenlenecek ve isteğe uygun yatırımlar karşılıklı yapılacaktır. Devre mülk gibi düşünülebilecek konutlar, anlaşmalı birkaç ülke halkı arasında karşılıklı kullanılacaktır.

Geçici ikamete konu olacak kentlerin belirlenmesi, başlangıçta Türkiye, AB ülkeleri, Rusya, Ekvator ve Güney Yarım Küre kentleri arasında başlayacak, zamanla tüm dünyada hızla kabul gören bir yaşam tarzına dönüşecektir.

Türkiye, 2012 yılında enerji ithalatına 65 milyar dolar ödedi. Bu ihtiyaç giderek de artıyor. Ülke içi petrol ve doğalgaz üretimine hidrolik ve rüzgâr enerjisi, odun, biyo-enerji, linyit ve taş kömürü de eklendiğinde enerji maliyetlerinin ülkemizde ne kadar yüksek olduğu görülecektir. Enerji temini sadece Türkiye'nin değil;

insanlığın sorunudur. Bu nedenle enerji maliyetlerini düşürecek her çözüm, kolay kabul görecektir.

Enerji temini zorluğu dışında, göz ardı edilemeyecek başka önemli sorunlar da var: Mevsim değişikliklerinden kaynaklanan hastalıklar gibi. Bu sorun, insan sağlığı ve sağlık giderleri açısından ciddi bir tehdittir. Mevsim değişiklikleri bağlamında ele alınabilecek çok sayıda ekonomik, sosyal ve siyasal sorun en sert şekilde yaşanmakta ama çözüm tartışmalarında "**mevsim**" faktörü bir türlü gündeme gelmemektedir.

Bu sorunlar dikkate alınmadan yeni hayatın temelleri atılamayacaktır. Türkiye henüz nükleer enerjiden yararlanamıyor. Gün gelecek, Türkiye de yararlanacaktır. Daha açıkçası, yakın gelecekte ülkeler arasındaki enerji teknolojileri arasındaki fark giderek kapanacaktır.

Yeni hayatı gerekli kılan ana neden, enerji maliyetleri değildir. Faktörlerden biridir ama asıl neden değildir. Doğal yaşamın olmazsa olmazı, **25 derece güneş sıcaklığına ve bitki örtüsüne duyulan ihtiyaçtır**. Güneş sıcaklığı, enerji tasarrufu için gerekli olduğu kadar "**sağlıklı**" yaşam için de gereklidir. Bunun yerini D vitamini kapsüller alamaz, bu ihtiyacı hiçbir vitamin takviyesi ve enerji kaynağı gideremez!

Psikolojinin önemi inkâr edilemez. Psikolojik rahatsızlıklar bugüne kadar bir şekilde tedavi edilmeye çalışıldı. Ama hemen her insanın aşırı soğuk ve sıcaklardan

kaynaklanan psikolojik rahatsızlıkları, nedense bir sorun olarak görülmedi! Öyle ki, insanlar böyle bir rahatsızlığın olduğunun farkına bile varamadılar, dersek gafleti abartmış olmayız. Çünkü bu tür rahatsızlıkları herkes yaşadığı için agresif tepkiler "normal" karşılanıyor, oturulunca veya bir bardak serin su içilince atlatılacağı sanılıyor! Bir sigaranın veya kadehin daha etkili olduğunu düşünenlerin sayısı da az değil!

Medikal tıbbın bu konudaki çabaları inkâr edilemez; takdire şayan olduğu açıktır. Çünkü mevsim değişikliklerinde görülen birçok rahatsızlığı keşfetmiş ve hangi yatıştırıcı ve vitamin kapsülüyle bu rahatsızlığı atlatılabileceğine ilişkin reçeteler düzenleyebilmiştir. Bu kadar hassas çalışan medikal tıp, her şeyi akledebilmiştir ama turizm şirketleriyle işbirliği yapmayı düşünememiştir! Kim bilir, belki bunu da düşünmüştür ama reçete edememiştir! Ayrıca çalışma ve yaşama düzenine de bir reçete yazamamıştır!

Medikal tıp birçok sorunu çözemediği gibi, çözeyim derken yan etkilerden kaynaklanan çok sayıda hastalığa da neden olmuştur. Bundan dolayı dünyanın her yerinde gelenekselden yola çıkılarak yeni tedavi yöntemlerine başvuruluyor. Alternatif tıp kavramı, medikal ortodoksiye duyulan tepkinin sonucu olarak gündeme gelmiştir.

Alternatif tıp da, medikal tıp gibi bir kara parçasına mahkûm insanlara şifa aramakta ve sorunun temeline

inememektedir. Hangisi daha iyidir, sorusuna bizim verebileceğimiz cevap bunların dışında olacaktır:

Bütün yılı ortalama 25 derece güneş sıcaklığında yaşayan kişilerin hastalıkları farklı olacağından, tedavileri de farklı olacaktır. İleride anlatacağımız "**koruyucu sağlık sistemi**" içinde, geleneksel ilaç ürünleri yemeğe dönüşeceğinden, medikal tıbba da fazla iş düşmeyecektir. Medikal tıp, hücre ve organ yenileme gibi insan ömrünü uzatan çalışmalara yönelecektir.

Bin yıllardan beri yaşanan ve kanıksanan şifa seçenekleri bir bir "**doğal yaşam**" açısından tekrar ele alınacaktır. Bu özen, insanlığın sağlıklı ve uzun ömürlü yaşama arzusuna daha uygun olacaktır.

Yeri gelmişken bir konuya daha değinmek gerekir: Fazla sıcak ve soğu hava, mikrop öldürücüdür. Örneğin kar çok yararlıdır. Bir beldenin nüfus yoğunluğu arttıkça, ekonomik ve sosyal fayda üretimi de artar. Ama nüfus yoğunluğu, beraberinde insana zarar veren mikroplar da üretir. Bu tür ortamların doğal yöntemlerle dezenfekte edilmesi ve mikroplardan arındırılması gerekir. Aşırı soğuk ve sıcak, insan için yararlı olmasa da, çevrede oluşan mikropları yok ettiği için çok faydalıdır. Aşırı soğuk ve sıcak günlerde terk edilen kentler, doğal yöntemlerle dezenfekte olur.

Kentleşme hızla devam etmektedir. Bu süreç gelecekte de devam edecek ve sağlıklı yaşam gibi nedenlerden

dolayı köylere yapılan yatırımlarla köy-kent ayrımı giderilerek yaşam, yaşlılar için daha güzel olacaktır.

Hala insanlar mikrop üretim merkezlerine dönüşen kentlere, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve daha kaliteli yaşamak için akın ediyor. Kentlerde birçok ihtiyacını karşılayabilen insanları nelerin tehdit ettiğini, hangi görünmez tehlikelerin beklediğini ve çözümün ne olduğunu bilmiyor.

Her türlü tıbba evet! Ama "görünmez mikroplar"a karşı insanların bu kadar savunmasız bırakılışına sessiz kalan "tıb"ba da hayır! Gelecekte kentler gibi tüm kalabalık mekânların, binaların, salonların ve mabetlerin soğuk ve sıcakla dezenfektesi, güneş ışığı ve ısısı ile arındırılması tıbbi bir zorunluluk olacaktır.

Gayrimenkul mülkiyeti

Bugün yaygın olarak kabul gören taşınmaz mülkiyet hukuku, gelecekte daha esnek hale gelecek ve taşınmazlar daha kolay alınıp satılır, teminata dönüştürülür, kiralanır, takas edilir… olacaktır.

İnsanlar; çok uzun sürdüğü düşünülen ilkçağlarda, sıcak hava koridorlarında gezerek tabiatta serbest halde yetişen besinleri tüketerek yaşadılar. Bir yerde konaklamaları ve orayı terk etmeleri kısa süreliydi. O çağlarda "bireysel yaşam" mümkün değildi. İnsanlar geniş aile içinde yeryüzünde adeta bir gaz molekülü gibi

yaşıyordu. Birbiriyle karşılaşan iki geniş ailenin tekrar karşılaşması, bir balonun içindeki gaz moleküllerinin tekrar karşılaşması kadar düşük bir ihtimaldi.

Sonra insanlık yavaş yavaş yerleşikliğe doğru bir dönüşüm geçirdi. Daha önce açıklamaya çalıştığımız gibi avcı-toplayıcıların konar-göçerle başlayan, yarı konar-göçerle devam eden yaşamları, tarım devrimiyle yerleşiğe dönüştü. Yaklaşık son on beş bin yılda insanlar, gaz moleküllerinin hareketliliğinden katı cisimlerdeki moleküllerin hareketsizliğine doğru evrildi. Adeta su buharı, buza dönüştü.

"İnsan bitki değildir, kimse bitkilerde olduğu gibi bir kara parçasına sabitlenemez" dediğimiz yaşam tarzının kimyasal açıklaması budur. Çağımıza egemen olan taşınmaz mülkiyet anlayışı, katılardaki gibi molekül hareket-sizliğinin veya toprağa sabitlenmiş anlayışın bir ürünüdür.

Bu yaşam tarzı değişirken, doğal olarak gayrimenkul hukuku da değişecektir. İnsan, ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerin yardımıyla su moleküllerinde olduğu gibi yeryüzünde yarı konar-göçer veya "**esnek ikamet hukuk"**una göre yaşayacaktır. Taşınmaz mülkiyeti tanımı da ona göre yeniden yapılacaktır.

İlkçağlarda hayat su buharı molekülleri gibi yaşanıyordu, çok hareketliydi. Sonra su baharı buza dönüştü. Bu da insanı hareketsizleştirerek yeryüzüne yabancılaştırdı.

Gelecekte ise buz, suya dönüşecektir. Yeni hayat için kurulacak ulaşım ve konaklama tesislerinden dünyayı gezerek yaşayabilecekler.

Eskiden hanlar ve kervansaraylar sisteminde üç günlük konaklamalarla isteyen yıllarca gezip, görüp bedava yaşayabiliyordu. Bu sistem otel ve lokanta sistemine yenik düştü. Gelecekte ise tekrar insanlığın gündemine gelecek ve çok geçmeden hayat bulacaktır. Çünkü yeni hayat için kurulan altyapı ve tesisler, bu imkânları insanlara sunacaktır. Bu nedenle yakın gelecekte insanların çoğu, sıvı moleküllerinde olduğu gibi esnek ikamet hukukuna uygun yarım konar-göçerliği çağrıştıran bir yaşamı benimseyecektir.

Sahip olduğu konutu "devre mülk" havuzuna veren kişi, evinin standardına göre dünyanın birçok yerinde yılın tamamını turist olarak geçirebilecektir. Mülk sahibi evinin büyüklüğüne göre 3, 4 veya 5 kişiyle birlikte turizm danışmanının göstereceği seçenekleri kullanarak dünyayı gezebilecektir. Hane halkı hep birlikte gezebileceği gibi ayrı ayrı da gezebilecektir. Bununla beraber 6 kişilik bir konutu devre mülk havuzuna veren bir aile, 2 kişi olarak yüksek standartlı gezilere de çıkabilecektir.

Herkes bir yeminli genel hizmet bürosundan 25 ayrı konuda hizmet alabilecektir. Bunlar arasında turizm danışmanlık hizmeti gibi, emlak veya mali danışmanlık hizmetleri de olacaktır. Kendi alanında akademik eğitim almış uzmanlar, online hizmet borsasına bağlı olarak

çalışırken, üyelerini olabildiğince memnun edip sayılarını artırmaya çalışacaklardır.

Standartlara uygun konut sahibi olmak, gelecekte "**insan hakkı**" olacağından bunu elde etmek için "insan" olmak yeterli olacaktır.

Doğasız ve Doğalsız kentler

Dünya nüfusunun çoğu Kuzey Yarım Küre'de yaşıyor. Kaynakların çoğu da Kuzeyde tüketiliyor. Bu bölgede yaşananlar son beş yüzyılda o kadar hızlı ve tahrip edici oldu ki, tehlike büyüdü ve önü alınamaz bir hal aldı. Çare arayışları ise tehlike küresel boyutlara vardıktan sonra başladı.

Bugün insanlığı bir araya getirebilecek birçok uluslararası kuruluş var. BM de bunlardan biri. 1978'den beri BM'nin öncülüğünde yapılan ve rekor katılımlarla devam eden HABITAT toplantıları, doğal çevreye uyumlu yaşamı ve her canlı için doğal çevrenin koruma altına alınmasını gerektiren konuları gündemine almakta ve bu yönde kararların alınmasına öncülük etmektedir. Sıra insanın doğal çevresine gelince, çok ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır: Bitki ve hayvan türlerinin doğal çevresi koruma altına alınınca, insanın doğal çevresi de koruma altına alınmış olmaktadır!

HABITAT oturumlarında gündeme gelen doğal çevre, her canlı için doğru tanımlandığını varsaysak bile insan

için yapılan tanımlar "**doğru ve doğal**" değil! İnsanın giyinerek her iklime uyum sağlayabilir olması tartışılmamaktadır. Daha da önemlisi pasaport, vize, kota, gümrükler, tel örgüleri, katı taşınmaz mülkiyeti hukuku hiç gündeme gelmemektedir. Oysa sorunlar, insanı doğal çevresinden koparmakta ve bir bitki gibi sabit bir beldede yaşayıp doğayı tahrip etmesine neden olmaktadır. Bu sorun, bir türlü tartışma gündemine alınmamaktadır.

HABITAT gibi KYOTA (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi), UNEP (Birleşmiş Milletler Çevre Programı), WWC (Dünya Su Konseyi) gibi başka etkin uluslararası kurumlar ve organizasyonlar da var! Ne yazık ki, insanın doğal çevresi doğru tanımlanamadığı sürece, sorunların örgütlenerek aşılması mümkün değildir. Çünkü karşılaşılan sorunlar, henüz anlaşılamamıştır!

İnsana reva görülen "**doğal çevre**" tanımına göre, insanın doğayı tahrip etmeden yaşaması imkânsız gibi! Bitki gibi bir kara parçasına sabitlenerek yaşamaya mahkum edilmiş insanlar, aşırı soğuklarda ve sıcaklarda doğayı tahrip etmeden yaşayamamaktadır! Pasaport, vize, kota, gümrük, sınır güvenliği ve katı gayrimenkul hukuku devam ettiği sürece, bu tahribat devam edecektir. Çünkü insanın doğayı tahrip etmeden yaşaması ve bunun önündeki hukuki ve ekonomik engellerin kaldırılması için "**gerçek bir gündem**" oluşamamaktadır.

İnsanlık adına hareket eden organizasyonlar, kurum, kuruluş ve forumlar, henüz bitki ve hayvan türleriyle birlikte insanın doğal çevresini doğru ve doğal tanımlayabilmiş değildir. **İnsan, sanki eko-sistem içinde bitkilere ve hayvanlara yardımcı olması gereken türev bir canlı gibi düşünülmektedir.** Asıl tehlikeli olan gelişme, insanı merkeze almayan eko-sistem tanımlarıdır.

Çok zor koşullarda uzak mesafeleri aşarak yaşamını sürdüren göçmen kuşlar var. Güney Yarım Küre'den binlerce kilometre uçup Danimarka'ya oradan da Sibirya'ya giden kuşlar, bu bölgelerde yumurtlamakta, sonra bunları yavruya dönüştürüp büyütmekte ve zaman kaybetmeden de göç hazırlayıp yavrularını binlerce kilometre süren uzun Güney Yarım Küre yolculuğunda uçurabilmekteler. Milyonlarca yıldan beri bu döngü devam etmektedir.

Benzer bir döngü bazı balık türlerinde de gözlemlenmektedir. Bazı balıklar; binlerce kilometre sıcak su akıntılarında yüzerek örneğin Kuzey Yarım Küre'ye varmakta, yumurtlamakta… Sonra yavrular, atalarının yolunu izleyerek sıcak su akıntılarını izleyerek Güney Yarım Küre'ye dönmekteler. Büyük tehlikeleri göze alan balıklar, yeter büyüklüğe ulaştıktan sonra yumurtlamak için tekrar Kuzey yolculuğuna çıkmaktalar… Buna benzer döngüler, doğada başlangıcı bilinmeyen zamanlardan beri tekrarlanmaktadır.

Şimdi merak edilen soru şudur: Bilim ve teknoloji geliştiren insanların, göçmen kuşları veya balıkları, binlerce kilometre süren göçlerden kurtaracak bir projeleri var mıdır?

Sorumuzu anlamsız bulanlar olabilir. Oysa insanın ekosistemi de bilim ve teknoloji öncesi çağlarda göçmen kuşlar veya balıklar gibiydi. Sürekli güneş sıcaklığını ve zengin bitki örtüsünü izleyerek Güney - Kuzey aksında bir döngü oluşturarak yaşamaktaydı.

Gümrük engellerinin kalktığı bir dünyayı düşleyemeyenler, gündeme getirilmeye çalışılan soruları anlamsız bulabilirler. Bazılarına; insanları bir "vatan" toprağına, hem de paslı çiviyle sabitleyip yaz ve kışın tahammülü zor aylarında çalışmaya, daha çok çalışmaya, uysal ve itaatkâr olmaya, katlanmaya, razı olmaya… davet etmek daha gerçekçi görülebilir!

Bizi asıl düşündüren nokta şudur: İnsanlar dünyanın her yerinde akla gelebilecek her konuya itiraz ederken, doğasız ve doğalsız yaşama neden itiraz etmezler, bu konuda görüş geliştirmezler, forumlara, kongrelere, organizasyonlara öncülük yapmazlar, yazmazlar, konuşmazlar, tartışmazlar… anlaşılır gibi değil!

Oysa HABITAT gibi birçok uluslararası forumların ana gündem maddesi, insanın iklim farklılıklarından kaynaklanan sorunlarını giderici "doğal çevre" yaşam

modellerini tartışmaya açabilirdi! Bu tartışma nedense bitki ve hayvan türleri üzerinden yapıldı!

Ortalama 25 derece sıcak havalarda yaşaması gereken insanın önündeki gümrük engellerinin sorgulanması ve kaldırılması için küçük de olsa adımların atılması gerekirdi. Buna başlangıç olabilecek ulaşım, iletişim ve konaklama imkânlarının hazırlanması gibi yatırımlar, HABITAT ve benzeri kuruluşların öncelikli gündem maddesi olabilirdi.

İnsan yeryüzünde binlerce yıl sıcak iklim kuşaklarını ve zengin bitki örtüsü koridorlarını izleyerek iklim farklılıklarından etkilenmeden konar-göçer yaşadı. Sonra teknoloji ürettikçe daha az gezer oldu. Teknoloji geliştikçe bir kara parçasına, iklimi ne olursa olsun çakılıp kaldı. Çakılı yaşam, doğal çevreyi tahrip ettiği gibi insanı insana kurt yaptı! Buna da insanın habitatı dendi!

Bugün insanın yaşadığı birçok sorun, tarihsiz yaşamasından kaynaklanıyor. İnsanlık var olduğu günden beri doğal çevrenin, bitkilerin ve hayvanların dünyasından ibaret olduğunu sanıyor. İnsan, bunlara zarar vermeden yaşıyorsa en doğrusunu yapıyor, dendi.

Oysa insanın doğayı tahrip eden bir varlığa dönüşmesinin nedeni, bir kente ve ülkeye sabitlenmesidir. Çok abartılmış olsa da, aslında insanın medenileşmesi, sabitlendiği kentte ürettiği araçlarla doğayı yenmesi demektir. Bunu kimse göz ardı edemez. Bu yanlışın, bir an

önce insanlık yararına gözden geçirilip düzeltilmesi gerekir.

Zorluklarla dolu bir çabanın ardından, sonunda insanın da doğal çevresi tescillenecek ve insanın habitatı, insan hakları, yurttaşlık ve devletler hukuku tanımı değişecektir.

İnsanın gerçek habitatı, 25 derece hava sıcaklığındaki iklim koridorlarıdır. Bu kuşakta, ayrı bir taşınmaz mülkiyeti ile birlikte yeni hayatın tanımı yapılacaktır.

Doğal yaşamı kim yönetecek?

Kuzey – Güney istikametinde inşa edilecek kara ve demiryolları, hava ve deniz limanları, bağlantı yolları, enerji ve su nakil hatlarının finansmanı, insanlığın ortak bütçesinden karşılanacaktır.

Yeni uygarlığı ortaya çıkarabilecek yeni hayatın finansmanı "**global hükümet**" tarafından karşılanacaktır. Bugün olduğu gibi gelecekte de vergilerin bir kısmı yerel, bir kısmı da merkezi hükümete ödenecektir. Global hükümetin gelirleri ise hükümetlerin katılım paylarından oluşacaktır.

Günümüz koşullarında siyasal yetkileri olan "**Global Hükümet**"e gerek duyulmamaktadır. Ama insanlığa ayrım yapmaksızın fayda sağlayan yatırımları yapacak, icracı bir hükümete ihtiyaç var. Bu hükümet, ya devletlerin katılımıyla kurulacak ya da ekonomik yatırımlar yapacağından

büyük şirketlerin konsorsiyumundan oluşacaktır. Öncelikli görevi ise milli sınırları aşan kara, demiryolu ulaşım hatları, enerji ve su dağıtımı, devletlerin izin vermesi durumunda ülke içinde büyük limanların, havaalanlarının, tünellerin, köprülerin, viyadüklerin, barajların yapılması ve Süveyş benzeri kanalların açılması… olacaktır.

Yakın gelecekte insanlık bir dizi forumda, doğal çevreye uyumlu, iklim farklılığını ortadan kaldıran, dolaşıma açık insanların kentleri için bir araya gelecek ve önemli kararlar alacaktır. Bu oturumların bir kısmında da global hükümete benzer bir kurumun nasıl oluşacağı ve idare edileceği tartışılacaktır.

BM öncülüğünde düzenlenen HABITAT gibi oturumlar, çok yararlı konuları tartışma gündemine alabilir. Ama BM, henüz vize, kota, pasaport, gümrük engelleriyle birlikte doğal çevreye uyumlu bir hayatın nasıl mümkün olabileceğini tartışma gündemine almış değildir!

Yeni hayatın neresinde olduğumuzu anlamak için bu bilgilere ihtiyaç var. BM gibi kuruluşlar, bu sorunları yakında sahiplenmek zorunda kalacak ve insanın yaz kış aynı beldede yaşamasının doğayı tahribe neden olduğunu tartışma gündemine alacaktır.

Akabinde de Kuzey ve Güney Yarım Küre'de mevsimsel, Ekvator kuşağında ise yıl boyu doğal çevreye uyumlu, enerji tasarrufuna elverişli, son derece sağlıklı coğrafyalarda çoğunluğu ağaçtan inşa edilen kalıcı ve

geçici ikamete açık kentlerin kurulması gündeme gelecektir. Bu kentler başlangıçta emeklilerin ve işsizlerin yararlanabileceği seyahat ve yaşam merkezleri olacaktır. Özellikle üretim, otomasyona dayalı ve online oldukça, esnek ve sezonluk çalışanlar da bu tür gezilere katılacaklardır.

Bu tartışmalar sonunda doğal çevreye uyumlu, enerji tasarruflu, sağlıklı, zevkli, paylaşımcı, sürdürülebilir refah ve huzur için yeni bir yaşama düzeni, insanlığın ortak fikri haline gelecektir.

Yakın gelecekte insanlığın yararına önemli kararlar alınacaktır, bundan kuşku duyamayız. Koşullar insanlığı buna zorlamaktadır. Bu tür gelişmeler herkesin yararına olacaktır. Otomasyon teknolojileri, topraksız tarım ve esnek çalışma sistemi…bu üç faktör bile, insanlığın ihtiyaç duyduğu temel tüketim mallarını fazlasıyla üretebilecektir. Söz konusu gelişmeler zengin – yoksul, ileri – geri, güçlü – zayıf ayrımını ortadan kaldırmasa da, insanlar arasındaki farklılıklar, çok daha yüksek değerler ve yaşamlar üzerinde yoğunlaşacaktır.

Bugün ancak zenginlerin yaşayabildiği hayatı, yakın gelecekte, milyarlarca insan yaşayabilir düzeye gelecektir. Geçmişte krallara kurulan sofralar, bugün beslenme kültürü ve kalori miktarı açısından zevksiz ve zararlı bulunabilmektedir. Filmlerde gösterilen padişah sofralarındaki kızarmış tavuklar, etler, elma, armut, üzüm

ve şeftaliler, kâselerdeki içecekler kimsenin ilgisini çekmemektedir. Çünkü ortalama geliri olan herkes, böyle bir sofrayı kurabilmektedir.

Günümüzde üst gelir grubunun yaşadığı hayatı, yakın gelecekte ortalama geliri olan herkes yaşayabilecek düzeye geldiğinde, onlar da teknoloji yaratan, yaşamın olabileceği gezegenleri araştıran, yaşlanmayı yavaşlatan, ömrü 300 – 400 yıl, hatta daha fazla uzatan yararlı çabalar içinde olacaklardır.

Milyarlarca insan; binlerce farklı toplulukla kısa veya orta vadeli dostluklar kurma, yemekler tatma, oyunlar oynama, mekânlar gezme, aşırı soğuk ve sıcaksız güzel günler geçirme imkanı bulabilecektir. Sanata, edebiyata, dine, felsefeye… zaman ayırabilecek ve ilgi alanına giren konularda derinleşebileceklerdir. Dünyanın birçok yerinde fikri ve manevi değerler üzerinden ilginç dostluklar kurulabilecektir.

***

Öngördüğümüz gelecek konusunda fazla iyimser olduğumuz düşünülebilir. Kötülük ve suç, her zaman olabilecek eylemlerdir. İsteyen kötülükleri ve olumsuzlukları biriktirebilir ve bunlar üzerinde fikir yürütebilir. Biz ise insanlığı geliştiren olumlu gelişmeleri biriktirmekten yanayız. Çünkü kötülük ve suç, insanlık tarihinin belirleyici öğesi olsaydı, gelişme olmazdı ve

hiçbir sorun da çözülemezdi. Bu nedenle biz, iyi ve olumlu gelişmeleri biriktirmekten yanayız.

Bizleri gelecek konusunda iyimser düşünmeye yönlendiren birçok olumlu gelişme var! Bunlardan biri, büyük sermayenin devletleri ve bireyleri ödeyemeyecekleri kadar borçlandırmaya devam etmesidir! İnsanlar borç adı altında, çok az ülke hariç, ürettiğinden fazlasını tüketiyor. Borçlu devletler de borçlarını, ancak yeni borçlarla ödeyebiliyor! Oranları ve miktarı ne olursa olsun, bireyler ve devletler borçlanabiliyorlarsa, büyük zenginlikten pay alıyorlar demektir.

Büyük sermaye açısından alınabilecekler alınmıştır. Bundan sonra alınıp satılanlar ancak refahın insanlar arasında paylaşımı için yapılabilir. Öyle de olmaktadır. Dünya ekonomik tek bir üniteye dönüşmüş, her ülkede bir veya birkaç ürün, tüm dünya için üretilmektedir. Örneğin bir ürün Finlandiya veya G.Kore'de üretilip tüm dünyaya dağıtılmakta, bir süre sonra ürün, nitelikli olmaktan çıkınca da tekel olma vasfını yitirdiğinden, birçok ülkede kolaylıkla üretilebilir hale gelmektedir.

Büyük sermaye, borçlu devletlere, ödeyemeyecekleri yeni borçlar vermeye devam ediyor. Bunu da entropisi büyüyen ekonomilerin, entropisini "**küçültmek**" için yapıyor. Bireysel borçlandırmaların nedeni ise insanları devletin dışında bir de bankaya vatandaş yapmaktır.

Devletleri merkez bankaları üzerinden kontrol etmek mümkün. Ama yedi milyar insanın kontrolü zor. Bu disiplin şimdilerde bankalar üzerinden sağlanıyor. Bu sistemin projeksiyonları alındığında görülecektir ki, karşılıksız çoğaltılan paralar, devletlere ve bireylere modern araçlarla pay edilmekte ve disiplin altına alınmaya çalışılmaktadır. Bir süre sonra disiplin biraz daha farklı yöntemlerle sağlanmaya çalışılacaktır.

Her sistemin bir mekaniği vardır. Kapitalizmin de bir mekaniği var ve kapitalizm, bu mekaniğin dışına çıkamaz. O nedenle kapital de, akışkanlar mekaniğinde olduğu gibi ekonominin eğimlerinde akıp geleceğe doğru yol alacaktır.

Her vahşi düzeni yaratan bir doğa yasa olduğu gibi onu terbiye edecek en az bir yasa doğada vardır. Bundan dolayı sıklıkla vahşi kapitalizmi terbiye etmekte olan azalan verimler ve entropinin büyümesi yasalarına değinmekteyiz.

Dünyada birikmekte olan verilerin projeksiyonlarına bakıldığında, kapitalizm küresel eğimde akmakta ve kendi yatağını oluşturmaktadır. Bu bakış açısıyla büyük sermayenin küresel ölçekte paylaşmacı bir ekonomiye doğru aktığını söylemek gerekir.

Büyük sermaye, kazanırken pragmatik olduğu kadar paylaşırken rasyonel değil. Çünkü kendi mekaniğinde zorlamalar yaparak paylaşmaya çalışıyor. Dünya ekonomisini 1980'lerde kontrolleri altına aldıktan sonra,

ulusal ekonomilere daha güvenli yöntemlerle müdahale edebilirdi. Özellikle sözünü ettiğimiz Doğu-Batı ve Kuzey-Güney ulaşım hatları yapılabilirdi. Bunun gibi yatırımlara finans sağlayarak küresel ekonomilerde reel büyümeyi destekleyebilirlerdi. Çünkü kıtalar arasında kurulacak ulaşım hatları bittiğinde, dünya ekonomisi reel olarak yaklaşık 15 kat büyütecekse, bundan en çok büyük sermaye yararlanacaktır. Dünya ekonomisinin büyümesi, karşılıksız çoğaltılan paranın önemli ölçüde karşılık bulması demektir. Bu hem insanlığın hem de büyük sermayenin yararına olacaktır.

Bu sistem makroda kurulmuş, yavaş da olsa işliyor. Daha da geliştirilmesi ve buna uygun hukukun oluşturulması gerekir. Örneğin bankacılık işlemleri, icra-iflas hukuku yakın gelecekte temelden değişmek zorunda kalacaktır. Para dijital olunca ve işlemler online yapılınca, bankaların da fonksiyonlarında önemli değişikler olacaktır. Her bir banka, tüm ülkede örgütlenen birer yeminli genel hizmet bürosu gibi çalışacaktır. Noterlik tabanında kurulacak olan genel hizmet büroları, banka şubelerinin yapacağı işlemleri de yapacaktır veya bankalar genel hizmet bürolarının 25 hizmetini de üstlenebilecektir.

Kent merkezlerinde güçlendirilmiş doğal yaşam alanları

Yakın gelecekte, insanlardan uzaklaştırılmış ormanlar ve ormandan uzaklaştırılmış insanlar, birbirlerine daha yakın ve iç içe yaşar hale gelecektir. Eko-sisteme saygıyı hukukla besleyen yeni hayat, insanlığın gelecekteki hayatı olacaktır.

Günümüzde uygulanmakta olan orman politikası, ormanı çoğaltamadığı gibi insanların ormandan yararlanmasını da engellemektedir. Oysa yasa tanımaz kişiler, istedikleri kadar ormanı işgal edebilmekte, tarıma veya konuta açabilmekte, yakıp, yıkıp tahrip edebilmektedir. Bu girişimler kentin hiçbir sorununu çözmediği gibi kırsal ve ormanlık alanlara da ciddi zararlar vermektedir.

İnsanları ormanlardan uzak tutan yasalar, ormanların verebileceği faydayı minimize ederek yangına ve tahribata karşı savunmasız bıraktı. Her tabu gibi yakın gelecekte orman tabusu da yıkılacak, toplam ormanlık alanda ve ağaç sayısında hiçbir azalma olmadan, boş alanların çoğu ağaçlandırılarak, insanların kullanımına açılacaktır.

Bundan böyle ormanlar konutlardan kilometrelerce uzakta ve dağlarda olmayacak; dağ yamaçlarındaki ormanların bir kısmı kent merkezlerine taşınırken, bazı kentliler de dağ yamaçlarına taşınacaktır.

Dünyanın her yerinde sıklıkla rastlanabilecek türden mekânlar var. Çukur, havasız, evveliyatı bataklık, sık sık sel baskınlarına uğrayan yerler gibi. Bunlar hızlı ve baş

döndürücü kentleşme zamanlarında, sakıncaları ileride mühendislik önlemleriyle giderilebilir düşüncesiyle yapılaşmaya açılmış düşük kodlu mekânlardır.

Dünyanın birçok ülkesinde görülebilen bu soruna, Türkiye'de de sıklıkla rastlanmaktadır. Umursamaz yöneticiler, ileride çözülebilir diye bu durumu ciddiye almamışlardır. Zaman geçtikçe yapılaşma artmış, nüfus yoğunlaşmış ve hatırı sayılır bir ilgi ve rant merkezine dönüşmüştür. Başlangıçta beş para etmez denilen yerlerin, rantı yükselince ıslah maliyeti de artmış ve bu durum kalıcı hale gelmiştir.

Sık sık sel baskını mı olmaktadır, insanlar kirli hava mı solumaktadır, hastane istatistiklerine göre yörede tehlike çanları mı çalmaktadır… Yöre sakinlerinin şikâyetleri mi artmaktadır… olabilir denmiş ve büyük bir felakete kadar çözüm geçiştirilmiştir.

Günümüzde hız kesmeden devam eden kentleşme, yeni mekânların imara açılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu koşullarda eski semtleri ıslah etmek ve yeni arazileri imara açmak zorlaştıkça sorunlar çözümsüzleşmektedir.

Bu tür alanlardaki sorunlar, hızla kamu ve özel mülk sahipleri yararına çözülecektir. Öncelikle kente ve bölge sakinlerine sürekli sorun yaratan bu yerler, konut alanı olmaktan çıkarılacaktır. Bu mekânlar, sorun üretme yerine; çözüm üreten ve kentin doğal yaşamına güç katan "**kent ormanı**"na dönüşecektir.

Bu nedenle, havasız, kodu düşük, kolay kirlenen ve sel baskınlarına uğrayan bu yerler, büyüklüğüne bakılmaksızın ormana dönüştürülecek; mülk sahipleri de ormanlık bölgelerin kente yakın yerlerinde seyrek yapılaşma şeklinde inşa edilen konutlara taşınacaktır.

Gelecekte Köyler

Kent merkezleri; çalışma hayatının, hava, su kirlenmelerinin ve pahalılığın yoğun yaşandığı yerlerdir. Gelir düzeyi düşük kişiler için ise yoksulluğun yoğunluk merkezidir. Bunun yanında, zamanla yarışarak çalışanların birçok sorunla boğuştuğu yerlerdir.

Merkezde yaşam bu yoğunlukta ise işi olmayanların kaosa katkı yapmaları herkesin zararınadır. Buna dikkat edilmediğinden, özellikle ulaşım, anlamsız bir kargaşaya dönüşmektedir. Kentlerin merkezindeki nüfus yoğunluğu ve iş hayatının getirdiği çevresel kirlenmeler, aynı zamanda sağlık sorunlarına da neden olmaktadır.

Havası ve suyu sorunlu kent merkezleri, yüksek kira ve gıda fiyatlarıyla emekliler için yaşanması zor yerlerdir. Bir çözüm yolu bulunmalı, emekliler havası, suyu temiz, gıdası organik ve ucuz, konutu sağlıklı ve mülkiyeti satın alınabilir veya kiralanabilir yerlerde yaşabilmelidirler.

Şöyle ki;

Kent merkezlerine kolay ve ucuza ulaşılabilen köyler, emeklilerin yaşayabileceği şekilde yeniden planlanabilir. Yıllarca kentlerde yaşamış, kent kültürüyle beslenmiş, bilgisi, görgüsü ve zevkiyle köylere taşınan emekliler, köy kültürü ve ekonomisini hızla geliştirebilirler. Böylece köylerin işsizleri, tarım dışı alanlarda da iş bulabilir ve medeni ihtiyaçlarını, arzuladıkları şekilde karşılayabilirler. Köyler, hem köylüler hem de emekliler için cazip yaşam merkezlerine dönüşebilir. Köyden kente göçler dengelenebilir, bununla beraber emekliler köylere yerleşmeye başlayınca da köy-kent ayrımı ortadan kalkabilir.

Köylerdeki gelişme bununla da sınırlı kalmayacaktır. Yakın gelecekte ülkeler arasında turizm destekli kardeş şehirler uygulaması başladığında, gelen turistlerin en iyi ağırlanacağı yerler, köyler olacaktır. Ortala 25 derece sıcaklıktaki temiz havası, enerji tasarruflu, organik yiyecekleri, ahşaptan konutları, sakin yaşamı, kültürel etkinlikleri ve zengin mutfakları ile köyler, turistler için cazip yerler olacaktır. İsteyenlerin seri ve hızlı ulaşımdan yararlanarak kenti ve çevresini gezebileceği ulaşım imkânları, gerçek anlamda köy-kent ayrımını ortadan kaldıracaktır.

Türkiye'de yaklaşık 10 milyon emekli var. Bunların 2 milyonu köylerde 8 milyonu kentlerde, çoğu da büyükşehirlerde yaşıyor. Kent merkezleri her yönüyle emekliler

için sağlıklı değil. Ama bu sorunu çözecek yeterli adımlar atılamıyor. Özellikle "**köy ikametgâhlı**" emeklilerin maaşlarına yapılacak "**ek zamlar**" ve köy yerleşim planlarında yapılacak düzenlemeler ile yaşam, köylerde her yönüyle çok daha güzel ve cazip olacaktır.

Tarımın büyük bölümü topraksız seralarda yapılacağından köyler ideal yapı örnekleri ile konforlu yaşamın merkezlerine dönüşecektir. Yapı stokunun önemli kısmı köylerde ağaç evler halinde inşa edilecektir. Altyapısının kurulması, bakımı, konut stoku, dinlenme tesisleri ve ortaya çıkabilecek kirlenmelerin zorlanmadan giderilmesi için en uygun yerler, gelecekte köyler olacaktır.

Yeryüzünün her metrekaresi özgündür ve değerlidir. Her uygarlığın kendine özgü bir kentleşme modeli olduğu gibi geleceğin kent modelleri de farklı olacaktır. İnsanlığın gelişme çizgisine bakıldığında köylerin önemi artacak ve farklı bir şekilde, tekrar ilgi merkezi haline gelecektir. Öyle ki, hoyratça kullanılan köy arazilerinin her bir metrekaresi, bundan böyle mühendislik çalışmalarıyla yaşama kazandırılacaktır.

Gelecekte, öncelikle emekliler ve esnek çalışma sistemine tabi olanlar, yaz mevsimini köylerde, havaların soğumasıyla da Ekvator'da veya Güney Yarım Küre'de geçireceklerdir. Bununla beraber yapı stokları köylerde inşa edileceğinden yaz aylarında Güney Yarım Küreli konuklarıyla köyler cıvıl cıvıl olacaktır.

Yeni hayatın en önemli kazançlarından biri, belki de en önemlisi, maliyeti düşük ve oldukça sağlıklı mobil yaşam tarzı olacaktır.

Geleceğin kamu hizmeti

Bugün yapılmakta olan kamu ve özel sektör hizmetleri, gelecekte **Yeminli Hizmet Büroları(YHB)**'nda "**sigortalı**" yapılacaktır. Yarı resmi Yeminli Genel Hizmet Büroları, yaklaşık 25 konuda kamu hizmeti verecektir. Bireyler, çok sayıdaki YHB'den istediği büroyla sözleşme imzalayacaktır. Hizmetinden memnun olmadığı büroyu bırakıp başka bir bürodan hizmet alabilecektir. Böylece çok sayıdaki yeminli büro, rekabetçi bir ortamda hizmet verebilecektir.

Bürolar, genel bütçeden hizmet verdikleri "**üye sayısı**"nca pay alacaklardır. Üyeler hizmet taleplerini online olarak veya SMS ile bildirebilecekler, bürolar da uzman kadroları ve çalışanları ile hizmetlerin çoğunu online yapabileceklerdir. Hizmetler "**sigortalı**" olduğundan, hizmet kusurundan doğan zararları bürolar tazmin edecektir.

YHB'ler, noterlik tabanı üzerine kurulacaktır. Böylece noterlerin personel sayısı ve hizmet türü artacak, kamu hizmetleri özelleşecek ve bürokraside yaşanan sorunlar minimize edilecektir.

Kamu hizmetleri, online yapılacağından denetimi de kolay olacaktır. Online hizmetler, çok daha az personelle büroda, evde veya seyahatte yapılabilecektir. Böylece gelecekte bugünkünden farklı bir çalışma düzeni oluşacaktır.

Gelecekte, seyahatte olanların sayısı hızla artacaktır. Az çalışmanın yeterli olacağı veya esnek çalışma düzeni içinde görev alanların seyahate çokça zaman ayırabileceği yeni çalışma modelleri geliştirilecektir. İnsanlar, zamanlarının çoğunu gezi, sanat, edebiyat, din, felsefe ve kültüre ayıracaklarından doğal olarak siyasete bakışları da değişecektir.

Bin yıllardan beri yönetimler, insanları bitki gibi toprağa sabitlemeye çalıştı. Eski çağların ekonomik araçları ve üretim tarzları, yönetimleri buna zorlamış olabilir. Günümüzde yavaş yavaş değişmeye başlayan ve yakın geleceğe egemen olması beklenen yeni ekonomik rejimler ve üretim araçları, doğal olarak devlet - vatandaş ilişkilerinin yapısını da değiştirecektir.

Daha çok seyahat, daha az isyan

Çağımızın bütün devletlerini ürküten ve yıldıran en kirli siyasal araç terördür. Bu da, tamamen sorunlu insanlar aracılığı ile yapılabilmektedir. Terörün arkasında hangi güçlerin olduğu, terörist kadar önemlidir. Terörü bu

kadar sonuç alıcı bir araç haline getiren faktör ise mutsuz insanların sayısının fazla olmasıdır.

Terör kadar ikinci bir siyasal sorun ise her ülkede sıklıkla rastlanan sokak eylemleridir. Bugün uygulanan seyahat hakları, insanları ülkelerinde köşeye sıkıştırmış durumda. Yönetimler daha az sokak hareketi, daha az isyan ve terör için çaba göstereceklerse, herkesin yararına yeni seçenekler sunmak zorundalar. Birinde mutlu olamayan, daha birçok seçeneğin olduğunu bilmeli ve isyan çaresizliği yerine, bu seçeneklere ulaşmak için çaba göstermelidir.

Baskıdan, otoriteden, monotonluktan ve hareketsizlikten sıkılanların yarattığı sorunları giderecek yeni olanaklar, bu insanları zararsız hale getirebileceği gibi yararlı bireyler de yapabilecektir. Yakın gelecekte enerji tasarrufu ekonomilerin, seyahat özgürlüğü de siyasal rejimlerin şeklini belirleyecektir.

Çağımızın ileri teknoloji ürünü ulaşım ve iletişim ağları, mal ve hizmet dolaşımı çoğunlukla Kuzey Yarım Küre ekseninde olmaktadır. Refah da dünyanın bu kısmında yaşanmaktadır. Oysa dünya bir bütün ve her birey dünyanın her metrekaresine ortaktır. Kuzey Yarım Küre'yi Doğu-Batı yönünde bir uçtan diğerine taşıyacak ulaşım ve iletişim yatırımları bir süre daha yapılabilir, ondan sonra bu yatırımlar "**azalan verimler**" yasasından dolayı durmak zorunda kalacaktır. Kuzey, er ya da geç refahı Güney'le paylaşacaktır.

Kuzey Yarım Küre'de doyma noktasına gelen ulaşım ve kentleşme yatırımları, isyanlar olmadan ve büyük göç dalgaları başlamadan Güney Yarım Küre aksına da yapılacaktır. Kuzey – Güney arasında yüksek kaliteli karayolu ve yüksek hızlı tren hatları döşenecektir. Ayrıca bunları tamamlayan hava alanları ve limanlar inşa edilecektir. Küresel refahın devamı bu tür yatırımlara bağlıdır.

Zorunlu enerji tasarrufu, sağlıklı, huzurlu, isteyenler için daha heyecan verici, mutluluk bahşeden, insanlığın ortak refahına ve kültürler arası senteze katkı sağlayan… yatırımların önemli kısmı, bundan böyle Kuzey – Güney aksına yapılacaktır. Bundan en çok "**Afrika Kıtası**" yararlanacaktır. Yeni hayat, benzer şekilde, Güney Amerika ve Güney Asya'da da yeşerecektir.

Kıtalararası yollar

Londra'dan başlayıp Avrupa'yı geçen, Türkiye üzerinden Orta Asya'ya, Çin'e, oradan da Kore'ye kadar uzanan tarihin en uzun demiryolu hattı bitmek üzere. Ayrıca buna paralel bir de karayolu inşa edilecektir. Uzak Doğu'yu Batı Avrupa'ya bağlayan tarihi İpek Yolu, yakında bitecek ve insanlığın hizmetine sunulacaktır.

Doğu'dan Batı'ya, Batı'dan Doğu'ya yüz milyonun üzerinde konteynır mal ve hizmet ve yüz milyonlarca turistin dolaşımı, seri ve ucuz ulaşım sayesinde gerçekleşecektir. Çin'den Avrupa'ya gemilerle üç ayda

taşınabilen konteynırlar, demiryolu ile 9-10 günde taşınabilecektir. Bu güzergâhta alınan bir biletle, 100 gün seyahat edilebilecektir.

Bu yatırımlarla Kuzey Yarım Küre'de refahta nasıl bir artışın olacağı tahmin edilebilir. Geçmişte yaşanan refahın Kuzey Yarım Küre'ye ait bir hak olduğu düşünülmüş olabilir ama bu değişecektir. Yakın gelecekte bu dengesizliği giderecek yatırımlar Kuzey-Güney arasında da yapılacak ve refah tüm insanlar arasında yayılacaktır.

Bu nedenle İngiltere'den başlayıp Kore'ye kadar devam eden İpek Yolunun bir benzeri, Afrika Kıtası'nı ve Güney Asya'yı birbirine bağlayacaktır. İnsani ihtiyaçlar ve uygarlığın gelişme yönü, yatırımları zorunlu kılmaktadır. Yapılacağına kesin gözüyle bakabileceğimiz bu hatlar, bugüne kadar insanlık yararına yapılan en önemli yatırımlardan biri olacaktır.

Avrupa'nın yenilenmekte olan 30.000 km'lik yüksek hızlı tren hattı, Cebelitarık Boğazını geçerek Kuzey Afrika'da yapılacak olan Fas – Cezayir - Tunus – Libya - Mısır arasındaki hatta bağlanacaktır. Demiryoluna paralel bir de karayolu inşa edilecektir.

Diğer yandan Afrika'nın batı sahillerinde inşa edilecek kara ve demiryolu hatları Fas – Batı Sahra - Moritanya – Senegal – Gine – Liber – Fildişi Sahili – Gana - Nijerya – Kamerun – Gabon – Kongo - Angola – Namibya'dan geçip G.Afrika Cumhuriyeti'ne ulaşacaktır.

Afrika'nın Doğu sahillerinde inşa edilecek kara ve demiryolları ise Mısır'dan başlayıp Sudan – Etopya – Somali – Kenya – Tanzanya – Mozambik'ten geçip G.Afrika Cumhuriyeti'ne varacaktır.

Orta Afrika'dan geçen yollar Libya – Çad – Orta Afrika – Zaire - Zambiya – Zimbabwe – Bostvana - G.Afrika hattını oluşturacaktır.

Afrika'nın batı, doğu ve ortasından Güney Afrika'ya inen yüksek kaliteli kara ve demiryolu hatları, yan bağlantı yolları ile Mali, Nijer, Burkina Faso, Uganda gibi ülkeleri de sisteme entegre ederek G. Afrika Cumhuriyeti'ne ulaşacaktır.

Uzakdoğu'dan Londra'ya uzanan ve Rusya'nın Kuzey'inden gelip Kafkaslar'ı aşan ulaşım hatları Türkiye - Ortadoğu – Mısır üzerinden Güney Afrika Cumhuriyeti'ne kadar uzanan uluslararası Afrika ulaşım hattına bağlanacaktır.

Türkiye, coğrafi konumundan dolayı Doğu – Batı ve Kuzey – Güney arasında uzayıp giden ulaşım hatlarının merkez ülkesi olacaktır. Bu nedenle, Türkiye üzerinden geçerek Güney Asya'ya bağlanacak olan yollar, Mısır üzerinden Suudi Arabistan, Yemen, Umman, Emirlikler ve Kuveyt hattı ile Türkiye – Suriye – Irak – İran – Pakistan – Bangladeş – Burma – Bangkok – Tayland - Vietnam'dan geçip Çin'e ulaşan büyük hattın da merkez ülkesi olacaktır. Sahip olduğu fiziki coğrafya, Türkiye'ye bu fırsatları ve sorumlulukları yüklemektedir.

Sözü edilen yüksek hızlı tren hatlarına paralel, yüksel standartta çok şeritli karayolu da inşa edilecektir. İnşa edilecek yolların güvenliğini sağlamak için demiryolu ile karayolu arasındaki paralel mesafe, arazi durumuna göre ortalama bir km olacaktır. Karayolları çok şeritli olacağı gibi demiryolları da iki hat yolcu iki hat da yük taşıma olmak üzere en az dört hat olacaktır.

Bunun yanında, ulaşımın yoğunluğunu hafifletmek veya hızını artırmak için yol bağlantılarına oldukça yakın hava alanları ve sahillerde ise büyük limanlar inşa edilecektir. Gelecekte Doğu – Batı ve Kuzey – Güney arasındaki farkı, ulaşım giderecektir. Hatta başka faktörlerden dolayı durumun Güney ülkeleri lehine dönebileceği bile söylenebilir.

Benzer bir altyapı Asya Kıtası'nda inşa edilecektir. Avustralya Kıtası'nın önemi, hava yolu ulaşımının maliyetleri düştükçe daha da artacak ve dünyanın önemli tatil merkezlerinden biri olacaktır.

Yeni ulaşım hatları üzerinde bazı ülkelerin, örneğin Türkiye'nin hem yatay hem de dikey güzergâhta merkezi bir yerde bulunması, coğrafyanın bir ikramı olmalıdır. Türkiye, bunu ülke ve dünya barışı yararına en iyi şekilde değerlendirecektir.

Amerika'nın Kuzey ve Güney'inde kurulacak yüksek hızlı demiryolu ve karayolu ulaşım sistemi, Afrika örneğinde olduğu gibi bazı noktalarda dikey ve yatay hatlarla birbirine entegre olacaktır. Havayolu

seyahatlerinin maliyetleri düştükçe Güney Amerika da dünyanın önemli turistik merkezleri arasında yer alacaktır.

Günümüzde, kapasitesi 10 bine yaklaşan turistik gemiler, yolcularını planladıkları liman kentlerine taşıyabilmektedir. Yakın gelecekte bu tür gemilerin sayısı, yolcu kapasitesi ve konforu artacak, daha ekonomik ve eğlenceli gezi araçlarına dönüşeceklerdir.

Seyahat hakkını kullananların sayısı arttıkça hava, kara, deniz ve demiryolu taşımacılığının konforu da artacaktır. Talep arttıkça hava taşımacılığı teknolojilerinde büyük yenilikler yaşanacaktır. Öyle ki, günümüzde karayollarında yaşanan yoğunluk, gelecekte hava yollarında yaşanacaktır. Orta mesafeli yolculukların çoğu, aynı zamanda uçabilen otomobillerle yapılabilecektir. Ayrıca karada otomobil gibi giden, kısa mesafelere de uçabilen yatlara ilgi artacaktır.

Jeopolitiğin öne çıkardığı ülkeler

Ulaşımın hızı ve kapasitesi arttıkça mal, hizmet ve insan dolaşımının önemi daha da artacaktır. Bu durumda ulaşımın merkez ülkelerinden **Türkiye**, **Fas**, **İspanya** ve **Mısır** gibi ülkeler, çok önemli hale gelecektir. Milyarı aşkın insanın Doğu'dan Batı'ya, Batı'dan Doğu'ya, Kuzey'den Güney'e, Güney'den Kuzey'e dolaşımları da eklendiğinde söz konusu ülkelerin jeopolitik önemleri hakikaten çok artacaktır. Doğal olarak bu ülkeler üzerindeki siyasi rekabet de çok fazla olacaktır.

Doğu-Batı ve Kuzey-Güney'in kesişme noktasında bulunması nedeniyle Türkiye'nin çok avantajlı bir yer işgal edeceğinde kuşku yok. Bulunduğu coğrafyada alternatifsiz olması, Türkiye'nin jeopolitik sorumluluğunu artırmaktadır. Bu nedenle Türkiye geleceğe hazırlanma konusunda diğer ülkelerden daha istekli ve planlı, hatta aceleci olmak zorundadır.

Türkiye'nin eğitimli genç nüfusu, çalışma ve tüketme arzusu, tarihsel birikimi ve çok kültürlü gelenekleri birer artı iken, zaman zaman yaşadığı iç barış ve komşu ülkeler sorunu, büyümesinin ve gelişmesinin önünde sürekli engeller oluşturabilmektedir. Türkiye iç barış ve komşu ülkelerle yaşabileceği sorunları derinleştirmeden çıkar paralelliğine göre bir şekilde çözmek zorundadır. Bu hem Türkiye'nin hem de komşularının yararınadır. Aksi bir gelişme, Türkiye'yi fazlasıyla zorlayabilir. Jeopolitiğinin önemini kavrayamayan bir ülke, kendini yönetemezse, korkarım yabancıların kontrolünde yönetilecektir.

Jeopolitiğin birinci liginde yer alan ülkelerden Fas, İspanya ve Mısır'a vurgu yapmak gerekir. İspanya, Avrupa'nın Afrika'ya geçiş noktasında olması nedeniyle önemi bir kat daha artacaktır.

Fas'ın jeopolitik önemini çok fazlasıyla artıracak gelişme, ulaşımın merkez ülkelerinden biri olması, Avrupa'nın Afrika ile bağlantı noktasında bulunmasındandır. Bununla beraber Fas, tüm Afrika ülkelerini birbirine bağlayan kara ve demiryolu ağının

Avrupa'ya çıkış noktasında yer alması bu gelişmelerin nedeni olacaktır.

Hava taşımacılığı oldukça seri ve zahmetsiz yapılabilse de konforlu ve güvenli kara ve demiryolu, bir süre daha en ekonomik ulaşım olacaktır. Coğrafyanın sağladığı avantajlar Fas'ın jeopolitiğini güçlendirirken ekonomik tercihler de Fas'ın önemini pekiştirecektir. Buna istikrarlı yönetimi, rekabetçi ve müzakereci olmasa da sorun çözücü demokrasisi, çok kültürlü yaşama elverişli yapısı ve geleceğe uygun yatırımları Fas'a, jeopolitiğinin yükleyebileceği sorumlulukların altından kalkabileceğini göstermektedir. 2053'e gelmeden 2030'da Fas, Akdeniz'in dört önemli ülkesinden biri olacaktır.

Mısır, Asya'nın Afrika'ya ve Afrika'nın da Asya'ya bağlanabileceği kara ve demiryolu ulaşımının en ekonomik ülkesidir. Yaklaşık 4 milyara yakın insanın en önemli uğrak merkezinin Mısır olması, jeopolitiği zayıflamış olan bu ülkeye, tarihin en önemli fırsatını sunacaktır.

Tarihte ilk kez yaşanacak gelişmelere Mısır'ın hazırlanması Mısırlılar kadar insanlık açısından da önemlidir. Mısır'ın jeopolitiği göz ardı edilemez. Mısır, bunun önemini kavramak zorundadır. Bunu kavrayamazsa ve geleceğe dönük bir kalkınma programı uygulayamazsa korkarım Mısır, Mısırlılar tarafından yönetilmeyecektir.

Temel tüketim mallarının dünya fiyatlarının 1/10 fiyatına oluşu, akılla açıklanabilecek bir durum değildir. Mısır, İsrail'le yaptığı antlaşmada ne kadar rasyonel ve realist idiyse, seksek milyonu aşkın nüfusunu dış yardımla beslemesi de o kadar akıl ve realite dışıdır. Böyle bir ülkenin geleceğe dönük ileri adımlar atması da mümkün görünmemektedir.

Mısır'ı gelecekte var edecek gelişme, artan jeopolitik önemine uygun ulaşım yatırımları yanında tarihsel yapılarını çok daha önemli hale getirecek turizm akını ve onu karşılayacak ağaç yapı stoku ve tarımsal üretimi ilk elden düşünülecek konuların başında gelmektedir.

Yaklaşık dört milyar insanın uğrak noktasında bulunan bir ülkenin yönetimi ve istikrarı, jeopolitiğine kat be kat değer katacaktır. Günümüzde demokrasi ne kadar önemli ise yerel özerklikler ve çok kültürlülük, gelecekte demokrasi kadar önemli ve ayrılmaz ikili olacaktır.

Uluslararası güvenlik örgütü

Geleceğin uluslararası marka kentleri

-Organize site(mahalle),

-Organize bölge(ilçe),

-İl ve

-Bölge Büyükşehirleri şeklinde organik, dikey ve yatay bir bütünlük kazanacaktır. Mahalle, ilçe ve illerin

nitelikleri farklı olabilecek ve yönetimleri mahallelerde ve ilçelerde doğrudan, illerde temsili demokrasi ile seçilmiş kişiler tarafından yapılacaktır. Bölge Büyük Şehir yönetimlerini ise merkezi hükümet atayacaktır.

Uluslararası ulaşım ve enerji hatları il ve bölge sınırlarından geçebilecektir. Güvenlik stratejisini, uluslararası güvenlik örgütü belirleyecek, güvenliğinin sağlanması ise ulusal hükümetin komutasında konsorsiyum tarafından sağlanacaktır.

Marka kentlerin güvenlik stratejisini de uluslararası güvenlik örgütü belirleyecek, güvenliğini ise Bölge Büyükşehir Yönetimine bağlı, ulusal güvenlik teşkilatı sağlayacaktır.

Güvenli ulaşım için teknoloji kadar polisiye önlemler de gereklidir. Bu nedenle teknik donanımların yanında, uluslararası ulaşım, enerji ve su nakil hatlarının güvenliğini sağlamak için BM'nin veya bölgesel devletlerin ortak güvenlik güçleri kurmaları gerekecektir.

Yüksek standartlı yolların, enerji ve su nakil hatlarının ve uluslararası iskâna açık marka kentlerin güvenliği için "**güvenlik işbirliği örgütleri'**nin kurulması gerekecektir.

Her türlü teknik takip sistemleri ne kadar gelişmiş olsa da bu sistemi, üstün eğitimli, birkaç yabancı dil bilen, seri müdahale teknolojisine sahip profesyonel kadın ve erkekler yürütecektir. Özel olarak yetiştirilmiş görevliler, diğer ülkelerin görevlileriyle "**ortak güvenlik**

stratejilerini" belirleyerek bir güvenlik hizmet standardı oluşturacaklardır.

Turizm politikaları

Turizm, bugüne kadar ücret karşılığında refah düzeyi yüksek kişilerin eğlendirici, dinlendirici ve bilgilendirici gezileri oldu. Son yüz yılda çok şey değiştiği gibi turizm de bireysel veya küçük grup gezileri olmaktan çıkıp kitleselleşti.

Günümüzde turizm; gelir düzeyi yüksek ülkelerde yıl boyu çalışan, yorulan, motivasyonu ve verimi düşen kişilerin monotonlaşan yaşamlarına renk katacak bir etkinlik olarak görülmekte ve desteklenmektedir. Bankalar turizm piyasalarını kredilendirmekte ve çalışanları seyahatlere ikna edecek medya kampanyaları düzenlemekteler. Hedef kitlenin zevkine ve ödeme gücüne göre gidebilecekleri ülkeler tanıtılmakta, kabul gören ülkelere turizm yatırım kredileri verilerek çok sayıda tesisin yapımına yardımcı olmaktalar.

Turizmin gerekliliği insanlara benimsetildikten sonra yorgun olan çalışanlar, borçlandırılarak turizm şirketlerine emanet edilmekte ve turizm şirketleri de kâr marjı yüksek anlaşmalar yapmak için ülkelere ağır şartlar ileri sürmekteler.

Turizm kitleselleşirken, her yıl aynı ülkeyi görmekten ve benzer standartlardaki tesislerde konaklamaktan sıkılanlara, alternatif ülkeler sunulmakta ve daha lüks tesisler yapılmaktadır. Turizm dünyasına hizmetçi olarak katılan birçok ülke, turizmin önemini kavradıktan sonra yurttaşlarını yurt dışı gezilere katılmaya teşvik etmektedir.

Günümüzde turizm sektörü bilim, ticaret, kültür, tarih, din, fuar, festival, deniz, dağ, av, su altı, termal, sağlık, kumar, seks… gibi dallara ayrılmıştır. Turizm şirketleri talepleri karşılayacak devasa gemiler, uçak filoları veya havayolu taşıma anlaşmaları… tesislere yıl boyu turist getirme sözleşmeleri… kredi ve medya desteği… ile tüm dünyada her geçen gün kökleşmeye ve tatil seçeneklerini hız kesmeden çoğaltmaya devam etmektedir.

Turizm, gelişmekte olan sektörler arasındaki yerini korumaktadır. Turizm şirketleri, çok önemli hizmetleri yanında bilinçli veya bilinçsiz, insana **modern ilkelliğin** kapısını da aralamıştır. Doğal çevresinden koparılan insana, doğal çevreyle uyumlu bir hayatın kıvılcımlarını çakmıştır. Harita üzerinde dünya ve insanlık hakkında afaki düşünceleri olanlar, gezerek ve görerek yeryüzünü tanımaya ve anlamaya başlamıştır. Dünyanın bir bölgesi hep yaz sıcaklığında yaşarken, Kuzey ve Güney Yarım Küre'nin birinde yaz ise diğerinde kış olduğunu yaşayarak görmüştür. İstemeleri durumda, hep yaz sıcaklığında, tıpkı ilkçağlarda olduğu gibi sıcak hava koridorlarında doğal

çevreye uyumlu hayatı yeniden kurabilmeyi düşündürmüştür.

Sosyal bir hak olarak turizm

Mevcut fiyatlandırma politikaları devam ettiği sürece turizm hizmetleri ancak belli bir gelir düzeyine hitap edecektir. Bu politika gözden geçirilmeden turizmden asıl yararlanması gerekenler, bu etkinliğin dışında kalacaktır. Hükümetler turizm politikalarını kamu yararı ilkesinden hareketle değiştirebilir, alt gelir grupları için üç-beş ülke arasında "**para yerine karşılıklı turist takası**"nı gündeme getirebilirler.

Her yıl turizm gelirleri sadece gelenlere göre hesaplanmaktadır. Hesabın içine turist olarak ülke dışına çıkanlar da katıldığında "kazanıyorum" diyen ülkelerin döviz geliri açısından zarar ettiği bile söylenebilir. Bu nedenle turizm politikaları değişmeli, her ülkenin lehine dönüşebilmesi için de karşılıklı turist takası yapılabilmelidir. Turizmden doğrudan gelir yerine, dolaylı faydaları için desteklenmelidir.

Bunun için her devlet, turizm politikalarını yurttaşları ve insanlık yararına yeniden gözden geçirecektir. Turizm altyapısı dediğimiz yatırımlar; Doğu'dan Batı'ya, Batı'dan Doğu'ya hareket eden hava taşımacılığı, yüksek hızlı tren hatları ve standardı yüksek kara yolları yanında

Kuzey'den Güney'e, Güney'den Kuzey'e hareket eden hava, kara, demiryolu ve deniz taşımacılığı demektir.

Uluslararası finans sistemi, elindeki parayı değerlendirecek projeler peşinde. Bugün dünya belli bir noktaya gelmişse, bunun önemli kısmını finans sistemine borçludur. Hemen her projeyi kredilendirebilecek bir servete sahiptir. Şu an borçsuz devlet yok gibi. Bütçeleri fazla veren devletler de finans sisteminin dışında değiller, çünkü bu altyapıyı kullanmak zorundalar. Aslında bütçesi fazla veren Almanya, Japonya, Çin gibi bazı devletler tasarruflarını ABD Merkez Bankası tahvillerine dönüştürerek birikimlerini çoğaltmak istiyorlar gibi. ABD tahviller bir açıdan yatırım; diğer açıdan ise geri dönüşü olmayan sanal bir yatırımdır!

Bu sistem işleye dursun... Uluslararası finans sistemine büyük bir fırsat doğmuştur. Dünyanın geleceğini şekillendirecek olan Kuzey - Güney aksına yapılması düşünülen yüksek standartlı kara ve demiryolu yatırımlarını kredilendirebilirler. Aynı anda her ülkede başlayabilecek inşaat faaliyetleri, kısa sürede bitirilebilir ve dünyanın kaderi insanlık yararına hızla değişebilir.

Benzer kredileri, ağaç ev yapımı için de verebilirler. Kredi ile desteklenmiş yeni hayata geçmek, insanlığın en fazla 10 yılını alacaktır. Hiçbir devlet bu yatırım sisteminin dışında kalmak istemeyecektir. Kısa sürede milyarca insanın katılacağı turizm etkinlikleri, dünya ekonomisine, kültürüne, siyasetine büyük bir dinamizm

kazandıracaktır. Bu yatırımlar sayesinde belki de insanlık, tarihinin en büyük barışını ve uzlaşısını gerçekleştirecektir.

Ana yatırım kalemlerinde öncelik, ulaşım ve iletişime, sonra da turistlerin ağırlanabileceği konaklama tesislerine verilecektir. Turizm etkinlikleri, yaz aylarında destekleneceğinden konaklama tesisleri ağaçtan yapılacaktır. Yapımı ekonomik, kullanımı daha sağlıklı olan ağaç evler, mevcut kentlerin dışında altyapısı iyi hazırlanmış yerlerde kurulacaktır. Zamanla turistlerin kalış sürelerini uzatacak çok sayıda fiziki, sosyal ve kültürel yatırımlar da gerçekleştirilecektir.

Doğu – Batı hattında yıl boyu aynı iklim koşulları yaşandığından bu hat, ağırlıklı olarak mal ve hizmet dolaşımı için kullanılacaktır. Ortalama 25 derece güneş sıcaklığında yapılabilecek sağlıklı yaşam gezileri ise Kuzey – Güney hattında olacaktır. Bu yatırımlar insanlığın geleceği için gereklidir.

Turizmin dolaylı etkileri

Piyasa ekonomisi teorisyenlerine göre rekabetçi ekonomilerin en değerli varlığı "**girişimci**"dir. Ekonominin dinamiğini girişimciler oluşturur. İşçi veya büro çalışanları işlerini müteşebbislere borçludur. Önce bir girişimci çıkar,

bütün riskleri üstlenir, işi kurar, sonra da çalışabilecek kişileri işe alır.

Geleceğe yatırım yapan ekonomiler, kimlerin girişimci olabileceğini önceden bilemediklerinde, başarılı girişimciyi rekabetçi piyasalarda yetiştirirler. Girişimci adayının sermayesinin olmaması onun başarılı bir girişimci olamayacağı anlamına gelmez. Verilebilecek küçük krediler, başarılı girişimcilerin rekabetçi piyasalarda ortaya çıkmasına yardımcı olur.

Bunun kadar önemli ikinci bir konu da yeni nesillerin, geleceğin sektörlerine yönlendirilmeleridir. Geleceğin sektörlerinin neler olabileceğini belirlemek ise oldukça zordur. Bu konuda AR-GE çalışmaları ve piyasa araştırmaları geleceğe ilişkin ipuçları verebilir.

Gelecek için önemli görülen sektörlere yapılan yatırımlarda, riskler minimize edilse de başarısızlık mümkündür. Bu nedenle ortaya çıkabilecek zararı herkes üstlenemez. Bundan dolayı girişimciyi ortaya çıkarmanın en etkin iki yöntemi hala geçerlidir. Biri rekabetçi pazarlar, diğeri de kredi desteğidir.

Üçüncüsü ise turizmdir. Yeni kuşaklar; dünyanın nereye gittiğini, hangi teknolojilerin uygulandığını, insanların nasıl çalışıp kazandığını, harcadığını, yaşadığı kentin ve ülkenin eksikliklerini ve nelere ihtiyacı olduğunu kısmen okullarda öğrenebilirler. Ama hiçbir öğretici etkinlik, gezmek ve yerinde görmek kadar etkili değildir. Bu

nedenle yetişmekte olan yeni kuşakları, sosyal bir hak olarak yurt dışı gezilere göndermek, ülkenin geleceğine ve sosyal sermayesine yatırım olacaktır.

Yurt dışını gözlemleyen gençlerin, ülkelerine önemli projelerle döneceklerinde kuşku yok. Gezip gördükleri yerlerde iş hayatında kimlerin nasıl başarılı olduğunu gözlemleyen gençler, mutlaka önemli kazanımlar edinecekler ve bunu ülke ekonomisine artı değer olarak katacaklardır.

İnsan, birçok amaç için yaratılmıştır. Bir insanın yararlı olabileceği bir işe sahip olamaması kabul edilemez. Bazı kişilerin matematik problemi çözmekte zorlanacağı kabul edebilir ama sağlık sorunu olmadığı sürece, bütün derslerinde başarısız olduğuna inanılamaz. Mevcut derslerden başarısız ise kişiye özel yeni bir ders icat edilir, yine başarılı olur. Bu nedenle, her insanın anlayabileceği ve yapabileceği birkaç iş vardır. Zor olan, her bir insanın yapabileceği en iyi işin hangisi olduğunu bilmektir. Bundan dolayı, herkesin başarılı iş seçimine ve onu sürdürmesine okul hayatı yanında, kredi ve seyahat desteğiyle de yardımcı olmak gerekir.

İnsanların eğlenmeye ve dinlenmeye eğilimli olduğu gerçeği göz ardı edilmeden, iş bulma özgürlüğünü alabildiğine genişletmek gerekir. Yüz yıllar önce oluşmuş çalışma düzenine, bu çağda ayak uyduramadığı için milyonlarca insanın işsiz ve sefil bir hayat sürmesi, yönetimlerin eksi hanelerine yazılmış kötü bir puandır. En

kısa zamanda, işsizlik ve iş bilmezlik sorunu yeni çalışma modelleriyle çözülecektir. Yeni hayatın ekonomik ve sosyal hakları arasında "**seyahat**", gençler için okulun bir parçası, emeklilerin sağlıklı yaşaması, çalışanların ise dinlenme hakkı olarak yerel ve merkezi yönetimlerce desteklenecektir.

Gelecekte, üretim ve hizmetlerin çoğu otomasyon teknolojiler ve robotlar tarafından yapılacak olsa da, "**girişimci**"nin önemini ortadan kaldıracak bir gelişme olmayacaktır.

Günümüzde, çalışanların %90'ından fazlası üretimde ve hizmet sektöründe ücretli çalışmaktadır. Yakın gelecekte, yüksek teknolojiler sayesinde bugün %90'ı oluşturan çalışanların çoğu işsiz kalacaktır. Bu nedenle yeni kuşakların teknoloji destekli yeni çalışma hayatında daha fazla katma değer üretebilecekleri sektörlere yönlendirilmeleri gerekecektir. 30 yıllık bir süre planlaması yapılarak çalışanların %50'sinden fazlasının bilim, sanat, felsefe, din ve eğlence gibi konulara yönelmeleri desteklenecektir. Bu destekler sayesinde sıklıkla seyahat yapabileceklerdir. Gerçek çalışanlar ise teknisyen ve teknokratlar olacaktır. Gelecekte çalışanlar gibi yapılan işler de sigortalanacaktır; sigortalanamayan meslekler icra edilemeyecektir.

Bugünkü çalışma yasaları ve koşulları, sendikalar, ücretlendirmeler, grev ve lokavt anlayışları gelecekte olmayacağı için insanlar sanki işsiz kalacakmış gibi

düşünülebilir. İş ve işsizlik gelecekte de olacak ama gelecekte insan bazen işsiz iken de "çalışıyor" olacaktır. Çünkü geleceğin iş kolları arasında kültür, sanat, siyaset… vb manevi değerler üretmek de "iş" ve "çalışma" olarak ücretlendirilecektir.

Gençlik turizmi

Gezme ve görme, sanılanın aksine genç insanlar için daha yararlı bir etkinliktir. Gençler, gördüklerini geliştirerek yaşamlarına katmakta daha başarılılar. Kamu bütçesinden desteklenen turizm teşviklerinden biri de gençlere dönük olanıdır. Emekliler gibi işsizlere dönük teşvikli turizm, "**sağlıklı**" yaşam ve "**enerji**" tasarrufu güden, örneğin kış mevsiminin yarattığı zorlukları ortadan kaldıran geziler olacaktır. Bu açıdan kışın sıcak, yazın serin kentlere veya ülkelere yapılacak geziler teşvik edilecektir.

Türkiye, aynı anda dört mevsimin yaşanabildiği az sayıdaki ülkeden biridir. Nüfusun dinamik yapısı dikkate alındığında, her yıl kısa veya uzun süreli yurt dışına çıkan yurttaş sayısı 50 milyondan az olmayacaktır. Mevcut sayı bunun çok gerisindedir. Yakın gelecekte Türkiye'nin turizm politikasının amacı, mevcut nüfusun %80'ini her yıl en az bir kez yurt dışına çıkarmak olacaktır. Başarı bununla ölçülecektir.

Turizm planlaması, tesislerin ve konutların karşılıklı kullandırılması şeklinde yapılacağından, döviz geliri veya kaybı gibi kayda değer bir sorun yaşanmayacaktır.

Geleceğin birçok sosyal ve ekonomik sorunu turizm ile çözülecektir. Bu nedenle turizm sektöründe on binlerce danışman aktif bir şekilde görev yapacaktır. Çünkü yakın gelecekte her bir T.C. vatandaşının aile hekimi, mali müşaviri, avukatı gibi "**turizm müşaviri**" de olacaktır.

Bugün, kamu adına yapılan birçok hizmet, gelecekte yarı kamu niteliğindeki yeminli bürolar tarafından yapılacaktır. Hizmetlerin denetimi halka açık ve online olacaktır. Kamu hizmetlerini denetleyen "**denetçi**" firmalar ise yarı kamu niteliğindeki yeminli bürolar olacaktır.

Her sektörde olduğu gibi yeminli hizmet büroları ve denetçi firmalar, rekabetçi bir ortamda kamu hizmeti yapacaklardır. En az 10 büro rekabet edecek, halk da hizmetlerinden memnun kaldığı bürolardan birini seçerek ondan hizmet alacaktır.

Günümüzde yüksek bürokrasinin ve teknokratların yaptığı stratejik planlar ve yıllık bütçeler, gelecekte yarı resmi yeminli bürolar tarafından yapılacaktır.

Sağlık hizmetleri

Gelecekte sağlık hizmetleri, sevk zincirine göre oluşmuş yeminli özel hastaneler tarafından verilecektir. Özel hastaneler, aile hekiminden bölge hastanelerine, oradan da uluslararası anlaşmalarla diğer ülkelerdeki hastane zincirlerine kadar uzanan bir sistem içinde hizmet vereceklerdir. Halk; aile hekimini veya "**sağlık danışmanı**"nı seçecek, aile hekimi de ilgili hastane zincirlerinden biriyle anlaşarak üyelerinin sağlığını korumaya rehberlik edecektir.

Yakın gelecekte kamu hizmeti talebinde bulunmak, almak ve yapmak online olacağından, hizmetler standart hale gelecektir. Bu sistem içinde merkezi yönetim, her türlü kamu hizmetinde standartları belirleyen yetkili birim olacaktır.

Her ilde hizmet büroları en az on adet olacak ve aralarında rekabeti korumak için büroların üye sayısının alt ve üst limitleri belirlenecektir. Üye sayısı limitin altında olanların geliri az olacağından, faaliyetlerini verimli bir şekilde yürütemeyeceklerdir. Limitini aşan bürolar ve uzmanlar ise her üye ile yeteri kadar ilgilenmeyeceklerinden şikâyetlere neden olacaktır. Bu nedenle yeter üye sayısının alt sınırını yakalayamayanlar hizmete başlayamayacak; üye sayısı üst sınıra ulaşanlar ise yeni üye alamayacaklardır.

Halk herhangi bir ücret ödemeden yeminli hizmet bürolarından birine üye olacak, bürolar üyeleri sayısınca

her yıl değişebilen oranlarda genel bütçeden paylarına düşeni alacaklardır. Bürolar yaptıkları hizmet sayısına göre değil; kendilerine kayıtlı üye sayısınca pay alacaklardır. Hastane zincirleri de çok muayene yaptıkları, ilaç ve tıbbi malzeme kullandıkları için değil; hizmet sözleşmesi yaptıkları üye sayısınca kamu bütçesinden her yıl bir pay alacaklardır. Üyeler hizmetlerinden memnun olmadıkları hastane zincirinden ayrılıp diğerine geçebileceklerdir.

Sağlık hizmetlerinin amacı "**koruyucu sağlık**" olacaktır. Sağlık sektöründe daha çok para kazanmak isteyenler, üyelerinin hasta olmaması için çaba göstereceklerdir. Çok harcama yapan hastane zarar edecek; hastasını memnun edemeyen de üye kaybedecektir. Sistem işlemeye başladığında ise rekabetten dolayı hastanelerin çıkarı ile üyelerin sağlığı, "**hasta olmamak**"ta buluşacaktır. Üyeler hasta olmadıkça sağlık çalışanlarının geliri daha çok artacaktır. Hastalar çoğaldıkça da sağlık çalışanlarının gelirleri azalacaktır.

İnsanların yaygın olarak yakalandıkları ve kısa süre etkisinde kaldıkları hastalıkların büyük kısmı "**mevsim değişiklikleri**"nden kaynaklanmaktadır. İnsan sürekli ortalama 25 derece sıcaklıkta yaşayabilecek özellikte yaratılmıştır. Ne kadar giyinse veya soyunsa da mevsim değişiklikleri insanı hasta etmektedir. Özellikle çocukları ve yaşlıları sarsıcı şekilde etkilemektedir. Hastane kayıtları

incelendiğinde görülecektir ki, hastanelerdeki yığılmaların, ilaç tüketiminin ve sağlık giderlerinin büyük kısmı, mevsim değiştiğinde ortaya çıkabilen geçici hastalıklara harcanmaktadır. Bu nedenle insan, yaz mevsimi ile irtibatı kesilmeyecek şekilde yaşayacaktır, yeni hayat böyle olacaktır.

Yeni hayatın finansmanı için gerekli kaynağın önemli kısmı,

-Mevsim farklılıklarından kaynaklanan sağlık giderleri,

-Soğuk ve sıcağı tolere eden enerji harcamalarından yapılacak tasarruflar,

-Kışı tolere eden giyim giderleri,

-Kışın artan gıda masrafları ve

-Kışa uygun yapı ve dekordan yapılacak tasarruflardan karşılanacaktır.

Yeni hayat, daha ekonomik, sağlıklı, mutlu, doğal çevreye uyumlu, insanları birbirine yaklaştıran ve kaynaştıran çok önemli bir gelişme olacaktır.

Özellikle kış ayları için satın alınmış birbirinden pahalı giysiler, bir süre sonra sezon değiştiğinde kaldırılmakta, tekrar kış geldiğinde ise giysi ya küçülmekte ya da modası geçmektedir. Benzer şekilde kış gözetilerek satın alınmış ev eşyaları da eklendiğinde, yaz ve kışı aynı yerde yaşamanın ekonomik olmadığı görülecektir.

Türkiye'nin 2014 itibariyle nüfusu 77 milyondur. Herkesin dört mevsimlik elbisesi vardır. İlk, orta ve lisede okuyan toplam 17 milyon öğrencinin buna ek, en az bir takım üniforması olduğunu düşünelim. Nüfusu genç ülkelerden biri olduğumuza göre okul öncesi yaş grubunu da hesaba kattığımızda, sürekli büyüme yaşında olan yaklaşık 25 milyon kişi var. 25 milyon kişi, boyları uzadığından ve kiloları arttığından aldıkları elbiseleri ve ayakkabıları eskitememekteler.

Basit bir hesaplamayla Türklerin gelir düzeyi ne olursa olsun dört mevsime göre ucuz-pahalı demeden dört takım elbisesi olduğunu var sayabiliriz. Ayrıca 17 milyon öğrencinin en az bir takım okul forması da eklendiğinde ortaya ilginç bir israf tablosu çıkmaktadır. 77 milyon vatandaş 4 mevsime göre birer takım elbise almayı ihtiyaç edinmişse 308 milyon elbise yapmaktadır. Her mevsim için 2 takım almış ise 616 milyon, 3 takım almış ise 924 milyon takım elbise yapmaktadır. Buna 17 milyon öğrencinin bir takım okul forması da eklendiğinde 941 milyon elbise yapmaktadır. Basit bir hesapla ülkemizde satın alınan yılda bir milyar elbise mevsiminde eskimeden bir yıl sonraya bırakılmakta, bunların en az 250 milyonu bir yıl içinde ya küçüldüğü için ya da modası geçtiği için kenara atılmaktadır.

Sıcaklık farklılıklarını tolere etmekte kullandığımız enerji giderleri, mevsim değişikliklerinden kaynaklanan

hastalıkların tedavisine harcanan paralar, kullandığımız ilaçların yan etkilerinin neden olduğu hastalıkların tedavi masrafları, eskitemediğimiz halde almak zorunda olduğumuz ama küçüldüğü veya modası geçtiği için kenara attığımız pahalı giysiler, ayakkabılar, kış için ayrı kullandığımız ev eşyaları, kış yiyecekleri… bunlara yapılan harcamalar… hem devletin hem de vatandaşın bütçesini ciddi şekilde zorlamaktadır. Öyle ki, bu masraflar, yoksulluğun bir nedeni olarak da gösterilebilir.

Kışın ısınmak, yazın da serinlemek için hane başına yapılan harcamalar da dikkate alındığında, hakikaten 4 mevsimi aynı yerde yaşamak hem çok maliyetli hem de sağlıksız. Bütün bunlar, yakında kalem kalem incelenecek ve ısrarla sürdürülen bu yaşam modeli, temelden sorgulanacaktır.

Sağlık konusuna tekrar dönecek olursak, herkesin çıkarı insanların hastalanmaması üzerine oluşacaktır. Sağlık çalışanları her türlü koruyucu uyarıyı yapacaktır. Hastaneler üyelerini cep telefonu ve internet üzerinden sıklıkla uyaracaktır. Her hastane zinciri, aile hekimi aracılığıyla üyelerine ilacımsı yemek ve ara öğün önerilerinde bulunacaktır. Seyahatte olduğunda önerilen yemekleri, hangi kentlerde ve lokantalarda yiyebileceğini, üyesi olduğu hizmet bürosunun beslenme uzmanından öğrenecektir.

İnsanlar temiz ve sağlıklı besin ve hava durumu konusunda aile hekimi, gıda mühendisi, veteriner, beslenme ve meteoroloji uzmanlarının çalıştığı hizmet bürolarından doğrudan veya cep telefonları ve internet üzerinden sürekli yardım alabileceklerdir.

Yakın gelecekte sağlık hizmeti veren hastane zincirleri, yurt dışında da hizmet vermek için uluslararası standartlardaki hastane zincirleriyle karşılıklı hizmet anlaşmaları yapacaklardır. Ortalama 25 derece sıcaklıkta güneşli günlerde yaşamak isteyenler, çoğunlukla Ekvator ve yakın çevresinde yoğunlaşacaktır. Nüfus yoğunluğundan dolayı bu bölgelere önemli sağlık, konut ve ulaşım yatırımları yapılacaktır.

Yeni hayat kimin çıkarına

Dünyanın büyük zenginleri sahip oldukları sermayeye sürekli gelir sağlamak için merkez bankaları, yüksek faiz, borsa ve piyasa spekülasyonları, karşılıksız paralar, tahviller, vadeli işlemler, gümrükler, kotalar, isyanlar, ihtilaller, savaşlar... aracılığıyla servetlerini korumaya ve artırmaya çalışırken, aldıkları kararlarla dünya ekonomisine büyük zararlar vermekteler. Bu durumun daha fazla sürdürülemeyeceği 2008 ABD krizinde net bir şekilde görüldü. Bu tür yöntemlerle geçmişte büyük servetler kazanılmış olabilir ama azalan verimler yasası ve

dünya sisteminde gittikçe büyüyen entropi doğru ise gelecekte de aynı şekilde kazanmaları mümkün değildir.

İnsanlar yaşamak; bankerler de servetlerini büyütmek istiyor. Biri mütevazi ve doğal bir talepte bulunurken diğeri doyumsuz hırsını tatmine çalışıyor. Her ne kadar hırs insani bir durum da olsa bunun bir sınırı olmalıdır. Öyle olmalıdır ki, insanların büyük çoğunluğu mütevazi taleplerine ulaşmaya çalışırken bazıları da hırslarını "çatışmadan" tatmin edebilmelidir.

İnsanlık ve patronlar, enerji tasarruflu, doğal çevreye uyumlu, sağlıklı, daha az sorunlu ve maliyeti düşük yeni hayat üzerinde anlaşabilirler. İlk adımı atmaya insanlık yüzyıllardır hazır! Servetlerine sınır çizemeyen bankerlere gelince; onlar, kurdukları dünya düzeninde entropinin büyüdüğünün ve azalan verimler yasası engeline takıldıklarının farkında olsalar da büyük uzlaşmaya henüz hazır değiller!

Bankerler servetlerini reel olarak büyütebilecekleri yeni bir gezegen keşfedemedikleri sürece sonuç değişmeyecektir. Çünkü zenginliğin reel sınırlarına varmış durumdalar. Bu ekonomik paradigma değişmediği sürece reel büyüme için yapılabilecek harcama, sabit giderleri karşılayamayacaktır. Başarılı son deney Çin'dir. Çin deneyimi göstermiştir ki, Batı'daki üretimi Doğu'ya taşıyarak dünya ekonomisinde bir şey artmamaktadır. Avrupa'yı ve ABD'yi yoksullaştırmadan Çin

zenginleşememektedir. Çin'in ekonomiye kazandırılmasının tek faydası, buna fayda denebilecekse artık, ABD ve Avrupa'daki refahın bir kısmının Çinli elitlere pay edilmesidir.

Bu nedenle entropinin büyüdüğü ve azalan verimler yasasının ekonomiye egemen olduğu bir dönemde, paradigma değişmedikçe büyüme ve paylaşım reel olamayacaktır. Kuzey Yarım Küre merkezli eski dünya düzeninde ısrar etmeye gerek kalmadığı yakın zamanda görülecektir. Yeni paradigma gereği herkes gelir düzeyi veya statüsü ne olursa olsun, eski alışkanlıklarından büyük ölçüde ama tedricen kurtulmak zorunda kalacaktır.

Çıkar paralelliği mümkün mü?

İnsanlığın bugüne nasıl geldiği önemlidir. Farklı açıklama modelleri arasında en inandırıcı olanının "çatışma modeli" olduğu söylenebilir. Bu nedenle insanlık tarihi birçok kez çıkarların çatıştığı tarih şeklinde yazılabilmiştir.

Hiçbir öğüt, insanı her şeye sahip olma hırsından vazgeçirememiştir. Oysa bugün sahip olunan zenginlik, geçmişte hayal edilenlerden fazladır. Vadiler dolusu altını olanlar, bununla yetinmeyip ikinci ve üçüncü vadi kadarını kazanabilmişlerdir.

Yeni hayat, bir kentin veya ülkenin çıkarına hizmet etmeyecektir. Yeni hayat, eski alışkanlıklar terk edilerek kurulacaktır. Çıkar çatışması, insanlık tarihinde büyük zaferlere imza atmış olsa da, yeni hayat, büyük bankerlerle insanlığın çıkar paralelliğine dayanacaktır. Kuzey'le Güney'in, zenginle yoksulun, beyazla siyahın, Hıristiyan'la Müslüman'ın, Budist'in, Yahudi'nin ve Ateistin uzlaştığı bir dünya olacaktır. Bunun ateşleyici gücünün insanlıkta olduğunu düşünenlerdeniz. Bankerler de kârlarını çıkar paralelliği ve uzlaşmada görürlerse, yeni paradigma bu ilkelere dayanacaktır. Böylece insanlık var olduğundan beri belki de en insanî uygarlık, bütün insanlığı kapsayabilecek büyüklükte kurulmuş olacaktır. Tevrat'ın ve Kur'an'ın şeriatı, yol gösterici olacaktır.

Yazlık Kentler

Ekvator'un, Güney ve Kuzey Yarım Küre'nin yazı uzun süren kuşağında inşa edilecek "yazlık kentler"in mimari projeleri ve müteahhit firmaları, uluslararası ihalelerle belirlenecektir. Küresel finans kuruluşlarının destekleyeceği "**dünya cenneti**" yazlık kentler, insanlık yararına kullanılacaktır.

Birbirinden güzel ve fonksiyonel yazlık kentlerin yapımını fonlayan bankerler, insanlığın enerji tasarruflu, sağlıklı, insani ve kültürel etkinliklerin doruğa çıktığı yeni hayatın kurucu babaları olacaklardır. Bu kentlerin

kuruluşuna öncülük yapanlar ve destek verenler, insanlığın kaderini değiştireceklerdir. Bu yatırımlar, herhangi bir olumsuzluk yaratmayacak; aksine büyük barışı ve kaynaşmayı sağlayacaktır. Ayrıca ekonomik olarak daha çok kazandıracaktır.

Ağırlama hizmetlerinin betonarme konutlarda, apart otellerde, pansiyonlarda ve yüksek katlı otellerde olmasına gerek yoktur. Yapı stokları yaz sıcaklığında kullanılacağından, yapıların önemli kısmının ağaçtan olması sağlık açısından daha uygun olacaktır. Boş alanların ağaçlandırılması, konuta uygun ağaçların da yapı sektörüne kazandırılması, ormanları azaltmayacaktır. Doğal yaşama uygun yapıların ağaçtan olması, yaşama ayrı bir zevk katacaktır. Birbirinden güzel, taş, çelik veya betonarme destekli veya tamamen ağaç evlerin mimarisi, beğeni anketleriyle şekillenecektir. Böylece devre mülk havuzuna bir ağaç ev veren aile, yıl boyu seyahat edebilecektir.

Yakın gelecekte kıtalar arasında kurulacak standardı yüksek hava, kara, demiryolu ve elverişli yerlerde deniz taşımacılığı, sınırlara döşeli mayınları ve tel örgüleri söküp atacak ve vize, sorun olmaktan çıkacaktır.

Bugüne kadar insanlığın birçok sorununu, klasik kapalı toplum modelleriyle çözmeye çalışanlar, başarısız oldular. Bu durum daha fazla devam edemez. İnsanlık açık topluma güvenli bir şekilde geçmeyi istemektedir. Çünkü

gelişen iletişim ve ulaşım teknolojileri, insanı klasik yöntemlerle disipline edilebilirlikten çıkarmış ve sorunlara bakışı değiştirmiştir. Sonunda sınırlar ve gümrükler, daha kolay ve güvenli bir şekilde aşılacak, bürokratik işlemler azalacak ve yeryüzü insanlığın olabilecektir.

Ülkeler arasında insan dolaşımı ve konaklama anlaşmaları karşılıklı olacaktır. Bu, yeni bir durumdur ve dolaşıma katılanların sayısı milyonlara değil, yüz milyonlara hatta milyara varacaktır. Bütün dünya, yeni hayata kendisini bir şekilde hazırlayacaktır.

Yeni hayat, insana daha mobilize ve hareketli bir gelecek sunuyorsa, sağlık ve güvenlik hizmetleri de yeni hayata ayak uyduracaktır. Mal ve hizmet dolaşımı bu kadar yoğun olunca, her türlü kamu hizmeti de dünya standartlarında yapılacaktır.

Gelecekte bir kişinin sağlığı, tüm insanların sağlığı kadar önemsenecektir. Refah düzeyi yüksek insanların sağlıklı yaşaması yetmeyecek; yoksul ülkelerde ortaya çıkabilecek sağlık sorunları, serbest dolaşımın yoğun olduğu dünyada insanlığı tehdit edebilecektir. Bu nedenle sağlıklı yaşama hakkı, insan haklarının en önemli konularından biri olacaktır. Bu da ancak her konuda, örneğin bankacılık sektöründe olduğu gibi sağlıkta da hizmet standartları, uluslararası düzeyde tanımlanacaktır.

İnsanların sağlık kontrolleri, yurt dışı gezilerde de düzenli yapılabilecektir. Herkes taşıdığı çipler ve kol

saatleri aracılığıyla izlenebilecek ve bağlı bulunduğu hastaneler zincirinden uyarılar alabilecektir. Ciddi bir sorun yaşadığında ise nerelere başvurabileceği bilgisi, cep telefonlarına veya kol saatlerine gelecektir. Durumu ağır hastalara, yerinde müdahale yapılacaktır.

Bugün cep telefonu taşımak, bir maliyet olabilir. Gelecekte nüfus cüzdanı gibi kolay ve maliyetsiz olacaktır.

Geleceğin ulaşım politikaları

Türkiye'de, yakın gelecekte, her kente bir, bazı kentlere birden fazla havaalanı yapılacaktır. Doğal olarak bazı havaalanları uluslararası uçuşlarda kullanılacaktır. Türkiye, Doğu – Batı ve Kuzey – Güney arasında doğalgaz ve petrolle başlayan merkez ülke olma konumunu kara, demir, deniz ve havayollarıyla pekiştirerek devam edecektir. Tüm dünyada mal ve hizmet dolaşımı artarak devam ederken, turist dolaşımında daha büyük artışlar olacaktır. Bundan böyle Doğu'dan Batı'ya ve Kuzey'den Güney'e çok amaçlı ve oldukça hareketli bir dolaşım sistemi kurulacaktır. Bilgi ve görgü amaçlı geziler yakın gelecekte artarak devam edecektir. Asıl yoğunluk, yaşlanmakta olan dünya nüfusunun iklime uygun sağlıklı ve enerji tasarruflu sezonluk seyahatlerinde yaşanacaktır.

Büyük olasılıkla Doğu – Batı yatay çizgisinde yapılabilecek geziler çoğunlukla bilgi, görgü ve emek

dolaşımı; Kuzey – Güney arasındaki geziler ise "**doğal çevreye uyum, sağlıklı yaşam ve enerji tasarrufu**" amaçlı olacaktır.

Kuzey – Güney arasında karşılıklı enerji tasarrufu ve yaşam kalitesini yükseltme amaçlı geziler başladığında, az gelişmiş ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasında her bireyi yakından ilgilendiren temel tüketim hakkı farkı, kısa sürede giderilecektir. Otomasyon teknolojileri, gen mühendisliği, topraksız tarım ve tarımsal sanayi alanındaki gelişmeler, besin üretimi ve tüketimi sorununu küresel düzeyde çözecektir.

Birbirini tanımaz ve anlamaz gibi görünen milyarlarca insan, geziler ve konaklamalar sayesinde karşılıklı saygıyı artırıcı, heyecan verici dostluk ve görgü alış-verişi ile birbirlerini tanıyacaklardır. Anlaşmayı kolaylaştırmak için her konuda yol gösterici uluslararası semboller geliştirilecektir. Bilgisayar ve cep telefonu, tanışmaları kolaylaştıracağı gibi başlamış dostlukları da kalıcı hale getirecektir. Yakın gelecekte akademik eğitim yapılabilen dilleri birbirine tercüme eden yazılımlar, cep telefonlarına sığdırılabilecek ve yabancı dil, sorun olmaktan çıkacaktır.

Kuzey – Güney kaynaşması, tahminlerin üstünde önemli kültürel sentezler yaratacaktır. Çünkü bu kaynaşma halklar düzeyinde olacaktır. Şimdiye kadar dünyanın Kuzey – Güney hatları elitler tarafından gezildi; halklar düzeyine inemedi. Yakın gelecekte, önemli gelişmeler olacak ve yüz milyonlarca hatta milyarca insan, doğal

çevreye uyumlu, sağlıklı, enerji tasarruflu ve mutlu bir yaşam için Kuzey – Güney arasında sezonluk turistik dolaşıma çıkacaklardır.

Geleceğin ekonomisi, geçmişte yaşadıklarımızdan farklı olacaktır. Bu farkı, üretimi sorun olmaktan çıkaran otomasyon teknolojileri yaratacaktır. Üretim sorun olmaktan çıkacak ama ülkelerin rejimlerini belirleyen ana faktör ise "**paylaşım**" olacaktır. Üretim kolaylaştıkça ve maliyetler düştükçe, paylaşım da bir o kadar hakça ve tatmin edici olacaktır.

Bir kara parçasına sabitlenmiş insanların mutlu olamadıkları binlerce yıl yaşandı ve görüldü. Oysa insanların önündeki seçenekler çoğaltılarak bireylerin mutlu olma şansları çoğaltılabilirdi.

Dileğimiz, o günlere ait alışkanlıkların geçmişte kalması yönündedir. Bu nedenle her ülke gibi Türkiye'nin ve her kent gibi İzmir'in de gelecek hedefleri olacaktır. 10 yıllık hedefler; 25, 50 ve 100 yıllık projeksiyonlar içinde yer alacaktır. Üniversitelerin, siyasi partilerin, sivil toplumun, profesyonellerin ve entelektüellerin görüşleri tartışmaya açılacak, önce plan hedefleri, sonra da kullanılacak araçlar belirlenecektir.

Bu perspektiften bakıldığında, ülke olarak Cumhuriyetin 100. Yılı olduğu için 2023, sonra 2030, 2040, İstanbul'un fethinin 600. Yıl dönümü olduğundan 2053, Cumhuriyetin 150. Yılı olduğundan 2073 gibi

hedeflerin olması gerekir. Bu tür tarihi hedeflere halkı ortak etmek, projelerin takibini ve motivasyonunu kolaylaştıracaktır.

Türkiye her konuda olduğu gibi taşımacılık konusunda da geleceğe en hazırlıklı ülkelerden biri olacaktır. Hava taşımacılığından herkes daha ekonomik şekilde yararlanabilecektir. Yük taşımacılığında ve güvenli insan transferinde, yüksek hızlı tren hatları, Doğu- Batı ve Kuzey – Güney ara-

sında önce bütün illeri doğrudan veya yan bağlantı yollarıyla kapsayacak, sonra da çok sayıda hattan oluşan uluslararası yollara entegre olacaktır.

Türkiye, Doğu – Batı ve Kuzey – Güney arasındaki uluslararası yolların merkez ülkesidir. Coğrafyasının sağladığı avantajlardan dolayı Türkiye, yakın gelecekte yüz milyonlarca turistin uğrak yerlerinden biri olacaktır. Ulaşımdaki gelişmelerin bir sonucu olarak turistleri Türkiye'de tutabilecek çok yönlü yatırımlar kaçınılmaz olacaktır.

Yatırım yerlerinden biri de "**İzmir 2023**" kitabımızda anlattığımız gibi İzmir-Aydın-Manisa yani **Bölge Büyük Şehirinde** yapılacaktır. Ulaşımda standardı ve kapasitesi yüksek hava, kara, demiryolu ve liman olanakları, coğrafyası ve iklimi bunu zorunlu kılmaktadır.

Otomobil kullanmaktan zevk alanlar istediği için değil; gelecekte birbirinden ilginç, daha az enerji tüketen,

konforlu binek ve yük taşıma araçları üretilecek ve yüksek kalitedeki güvenli karayollarında kullanılmaya devam edecektir.

İnsanlık geleceğe doğru koşarken Türkiye, ülke içinde yaptığı yatırımlarla, dünya ulaşım sisteminde merkez ülkelerden biri olma konumunu koruyarak sistemin entegrasyonuna erkenden hazır olacaktır. Ülke olarak Türkiye, Bölge Büyükşehiri olarak da İzmir, öncü olma gücünü yıllar, öncesinden yapacağı yatırımlardan alacaktır.

Ulaşım altyapısı ve güvenlik açısından Kuzey – Güney hattı, Doğu – Batı hattına göre çok yetersiz ve güvensiz olduğu doğrudur. Ama koşullar hızla değişecek ve yakın gelecekte Ekvator ve Güney Yarım Küre, Kuzeyliler için önemli hale gelecektir. Bu bölgeler sömürgecilik çağında olduğu gibi yağmalanan kaynakları ve insan gücü açısından değil; bu kez, doğal yaşam koşulları açısından önemli olacaktır. Doğal yaşamın önemi fark edilince, Ekvator ve Güney Yarım Küre halkları, geleceğin en şanslı insanları olacaktır.

Yakın gelecekte insanlar isterlerse çok düşük maliyetlerle yılın 12 ayını ilkbahar veya yaz mevsimi gibi geçirebileceklerdir. Bunu sağlayacak olan ekonomik güç, otomasyon teknolojisi, enerji tasarrufu, ulaşım olanaklarının ucuz, seri ve çok seçenekli olmasıdır. Bir başka kaynak ise kış mevsiminde yapılan harcamaların son bulmasıyla yapılabilecek tasarruflardır. Eski hayatı terk edenlerin biriktirecekleri paralar ve kamu desteği,

seyahati kolaylaştıracaktır. Bu yeni bir durumdur ve dünya ekonomisine, siyasetine, kültürüne ve zevkine önemli etkileri olacaktır.

2053'e gelindiğinde ülkeler Doğu'dan Batı'ya, Kuzey'den Güney'e her türlü enerji, su nakil hatları, yüksek standartta hava, kara, demiryolu ve konforlu deniz taşımacılığı ile birbirlerine bağlanmış olacaktır. Birçok konuda görüş ayrılığı devam etse de yollar, tüm insanlığa barışı ve hizmeti taşıyacaktır.

Sanayi politikaları

Yakın gelecekte ihtiyaç duyulan her ürün, otomasyon teknolojileriyle yeterli miktarda ve yüksek verimlilikte üretilecektir. Sürekli kendini yenileyen sanayi ve teknoloji, rekabeti canlı tutacak şekilde gelişmeye devam edecek- tir.

Teknoloji geliştikçe çevreye daha az zararlı, koca makinelerin ve binlerce işçinin yaptığı işleri ve işlemleri, bilgisayarlar, robotlar ve mikro teknolojiler daha güvenli bir şekilde yapacaktır.

Geleceğin sanayisi, daha güvenli teknolojiler üretecektir. Örneğin tüm ev eşyaları cep telefonu ile yönlendirilebilecek ve ev işlerini robotlar yapacaktır. Robotlar evlerde, fabrika ve atölyelerde, maden ocaklarında, tarım ve hayvancılıkta programlandığı şekilde çalışacaklardır. Böylece iş kazaları minimize edilecektir.

Otomobil ve iş makinelerini üreten teknolojiler geliştikçe, insan daha az çalışacaktır. İnsanlar hem manüel hem de uydudan yönlendirilerek kullanılan otomobillere sahip olabileceklerdir. Yeni teknolojiler, insanın kaslarını ve belleğini yoran işleri bir bir üslenecek, sonunda ilkel insan kadar işsiz kalacaktır! Ama sağlıklı kalmak için gezi, spor ve ibadet, günlük uğraşların vazgeçilmezi olacaktır. İbadet yapmayanların çoğu, gün içinde manevi seanslara ibadetlerden fazla zaman ayıracaktır.

Teknoloji geliştikçe biraz uçak ve helikopter, biraz da yat zevki veren otomobillerin seri üretimi yapılacaktır. Bu gibi teknolojiler geliştikçe insanın kasları biraz daha hareketsizleşecektir. 2053'e gelindiğinde otomobillerin uçuşa geçmesi ve inmesi için yolların ve hava koridorlarının standardı ve kullanımı bugünkünden farklı olacaktır.

Sanayiye bilgisayar, otomasyon, robot, nano, mikro ve yarı iletken teknolojiler egemen olunca, inşaat ve doğal olarak konut teknolojisi de, sanayinin bir üretimi olacaktır. Duvarlar, taban ve tavan blokları; mobilyasıyla, her türlü sabitlenebilen mutfak, banyo ve tuvalet eşyasıyla birlikte monte edilecektir. Konutlar standart hale geldikçe, robotlar daha aktif ve iş görür olacaktır.

Robot teknolojisi gelişecek ve üretimi, programlanan kalitede insandan daha iyi yapacaktır. Askeri teknolojilerde, iç güvenlikte, sağlık hizmetlerinde, emek

yoğun tarım, hayvancılık, sanayi, inşaat, maden, temizlik gibi sektörlerde işleri robotlar yapacak ve insanların çalışacağı çok az iş kalacaktır. Gelecekte vasıfsız işçi olmayacağından, yapılan tüm işler sigortalı, çalışanlar da teknisyen olacaktır.

İcra edilen tüm mesleklerin orta, lise, yüksek lise ve fakültesi olacaktır. Okulu olmayan meslekler icra edilemeyecektir. Bütün ortaokullarda branşına göre haftada 10, liseler 15 ve yüksek lisede 20 saat branşına göre "**meslek dersi**", kalanlar ise "**ortak ders**" olacaktır. Böylece meslek okulu ile normal okul ayrımı ortadan kalkacaktır.

Günümüzde çalışanların 24 saati oldukça yorucu ve zevksiz geçmektedir. Sanata, edebiyata, manevi ve kişisel gelişime veya spora zaman kalmamaktadır. İkinci bir iş ise çoğu ülkede yasadışı sayılmaktadır. Yasal olsa bile verimsiz olmaktadır. Gelecekte insanların yapmakta oldukları işlerin çoğunu robotlar üstleneceğinden, hobilere yeteri kadar zaman ayırabileceklerdir. Spor salonları, sahaları, resim ve müzik atölyeleri, din, felsefe ve edebiyat tartışmaları, icra salonları, mabetler dolup taşacaktır. Üniversitelerde veya radyo, tv, cep telefonu, internetten ders dinlemek serbest olacaktır. Üniversiteye girmek sınavsız olacağından öğrenim hayat boyu devam edebilecektir.

Yakında üç boyutlu görüntü transferleri kaliteli ve yaygın olacağından teorik dersleri izlemek için okula gitmeye gerek kalmayacaktır.

Gelecekte zorunlu eğitim

Yakın gelecekte zorunlu eğitim 13 (3+5+3+2) yıl olacaktır. Yüksek lisans ve doktoranın zorunlu süresi ise olmayacaktır.

Zorunlu eğitimin ilk üç yılında okuma - yazma öğretilecektir. Beş yıllık orta eğitimin 10 dersi alanlarına göre meslek, diğer dersleri ise tüm beş yıllıklarda ortak olacaktır. İkinci üç yıllık zorunlu eğitim, lise dengi olacaktır. Haftalık 15 saat meslek dersi, kalanlar da bütün liselerde ortak olacaktır. Son iki yıl ise zorunlu yüksek lise (meslek yüksek okulu) olacaktır. 20 saat sabah teorik ders yapılacak, ikinci 20 saat öğleden sonra üretime dönük uygulamalar yapılacaktır.

Gelecekte bütün meslekler, okul diploması ile yapılacaktır. Bununla yetinilmeyecek, ayrıca mesleğini icra edenler, mutlaka o işte doktora yapmış birini danışman seçecektir. Bir doktor, en fazla yüz işyerine sigortalı ve yeminli danışmanlık yapabilecektir. Danışmanlık, kamu hizmeti olacağından, üretime danışmanlık yapanlar, ücretlerini "**üretimden vergi payı**" kısmından alacaklardır. Berberlik gibi bazı mesleklere

danışmanlık yapanların ücretleri, üye berber sayısınca Genel Bütçe'den ödenecektir.

İlk ve orta (3+5) okulda öğretmenler, velilerin seçimi ile sınıf oluşturabilecektir. Bir sınıf, en az 10, en fazla 20 öğrenciden oluşacaktır. 10 öğrenci bulamayan öğretmen olamayacak, 20'nin üstündeki öğrenci için ise ücret ödenmeyecektir.

Lise ve yüksek liselerde (3+2=5), piyasadan iş alınarak eğitim ve öğretim yapılacaktır. Öğrenciler ve öğretmenler yapılan işlerden bir pay alacaklardır.

Okullardaki teorik ve uygulamalı dersler, gelişen teknolojilere uygun verilecektir. Üretim ve hizmetler piyasada nasıl yapılıyorsa, dersler de ona göre yapılacaktır. Piyasada işler otomasyon teknolojiler, robotlar, nano teknolojiler… ile yapılıyorsa, dersler de bu teknolojilerle yapılacak şekilde hazırlanacaktır. Rekabetçi piyasalara iş üretemeyen eski teknolojilerle ders yapılmayacaktır.

İlk ve orta (3+5) eğitimde görev alan öğretmenler en az 4 yıllık lisans; lise ve yüksek lise (3+2)'de lisans ve yüksek lisans (4+2) yapmış öğretmenler görev alacaktır. Öğrenci veya velisi tarafından tercih edilmeyen diplomalılar, öğretmen olamayacaktır. Özellikle lise ve yüksek lisede (3+2) görev yapan öğretmenler, piyasadan iş alamıyorlarsa bu durum öğrencilerin ve öğretmenin gelirini etkileyeceğinden görev yapmaları zorlaşacaktır.

İnsanların bir kısmı çocuk büyütmenin zorluğundan dolayı evlenmek istemiyor veya evlenmiş olsalar bile çocuk yapmak istemiyor. Çocuk yapan çiftler ise çocuk sayısını bir, en fazla ikide tutmak istiyor.

Gelir düzeyi düşük ailelerin çok çocuk yaptığı; zenginleşme arttıkça da çocuk sayısının neden bir çocuğa kadar indiği hala tartışılmaktadır. Benzer durumun gelecekte de bu şekilde gerçekleşeceği düşünülmektedir. Bu nedenle hiçbir anne, doğurduğu çocuğu büyütmeye zorlanmayacak, isteyen anne çocuğunu doğumdan sonra sütanneye verecektir. Hatta çocuk okul çağına kadar "uzman" sütannede kalabilecektir. Sütanneye verilen çocukların bakım ücretleri kamu bütçesinden karşılanacaktır.

Gelecekte üniversiteler

Üniversiteler, katı tutumlarını yakın gelecekte bir bir terk edeceklerdir. Üniversite onaylı "tez"lere ve akademik kadroların oluşumuna ciddi tepkiler gösterilecektir. Bu tepkiler sonucunda, yaratıcılıktan uzak, tutucu akademik kadrolar ve onayladıkları tezler piyasa tarafından reddedilecektir. Onun yerini serbest araştırmacıların yazdığı "halk jürileri" onaylı sivil düşünce ürünü eserler alacaktır. Tezler arasındaki nitelik farkı, sonunda bilimsel çalışmaların yöntemini, ölçme ve değerlendirme kalıplarını değiştirecektir. Akademik tezlere tepkiler

artınca ve serbest araştırmacıların nitelikli eserleri daha aydınlatıcı olunca, uzmanlık ve doktora tezleri hazırlamak serbest olacak, hazırlanan eserler "**bilim**" ve "**halk**"(okuyucu) jürisi onayı ile kesinleşecektir.

Üniversitelerdeki ortodoksiyi yumuşatmak ve daha fonksiyonel hale getirmek için kamuya hizmet üreten tüm meslekler, bir şekilde üniversitelerle ilişkilendirilecektir. Zorunlu eğitimini tamamlayan her çalışan, mesleki yaşamını ancak doktorasını yapmış bir bilim insanının danışmanlığında sürdürebilecektir. Böylece çalışma hayatı, sanayi veya tarım fark etmez, her sektör ve meslek, yenilikleri ya kendisi doktora yaparak ya da bir "doktor" aracılığıyla izleyebilecektir. Halka hizmet vermek için "doktor"dan destek almak zorunlu olacaktır.

Otomasyon teknolojiler ve robotlar üretim, ambalajlama ve servis hizmetlerini kusursuz yapacağından insanlar zamanlarının çoğunu ilgi alanlarına göre bilim, din, sanat, edebiyat, felsefe ve gezmeye ayıracaktır. Özellikle gezmek ve farklı kültürlerden yemekler tatmak, ayrı bir zevk olacaktır.

Birkaç fakülte okumak, yüksek lisans, doktora yapmak, entellektüel etkinliklere katılmak, yazmak ve tartışmak, çok sayıda insan için hobi olacaktır.

Gıda sanayii

Bugün binlerce kişinin yaptığı işler, yeni teknolojilere yaptırılacağından kalan işleri "nitelikli çalışanlar" yapacaktır. Yemek, evlerde pişirilmeye devam edecektir ama lokantaya duyulan ihtiyaç bugünkünden fazla olacaktır.

Bugün sıklıkla tükettiğimiz yemekleri, gelecekte ucuza ve farklı soslarla yemeye devam edeceğiz. Fazla tüketilmeden tokluk hissi vermeyen geleneksel kahvaltı ve sofra yemeklerine, yeni yemek çeşitleri de eklenecek ve "**yemek**", günün en önemli etkinliklerinden biri olacaktır.

Ağır işleri otomasyona ve robotlara devreden insanlar, gün içinde yapabilecekleri aktivitelerle yakabilecekleri kaloriyle besleneceklerdir. Lokantalarda menü listesinde her yemeğin porsiyon fiyatı yanında, kalori miktarı ve içindekiler de yazılacaktır. Yemekler, sipariş verildikten sonra pişirilecektir. Bazı yemek çeşitleri piştikten sonra en fazla 2 saat içinde tüketilecektir; tüketilmeyenler ise servisten kaldırılacaktır.

Tedavi edici her türlü yemek, kişiye özel, yemek atölyelerinde pişirilebilecektir. Koruyucu sağlığın başlangıcı denebilecek yeni yemekler, beslenme kültürümüzde önemli değişiklikler yapacaktır. Çünkü bugün ilaç yapımında kullanılan bitkiler, uzman aşçıların çalışmaları sonucunda lezzetli yemeklere ve içeceklere dönüştürülecektir.

Gelecekte lokantalar "**Yemek Atölyesi**"ne dönüşecek ve en yoğun sosyal buluşma mekânlarından biri olacaktır. Fiziki koşulları, mimarisi, sohbet ortamları ve kreşleriyle hoşça vakit geçirilebilen mekânlara dönüşecektir.

Çalışanların ve aşçı kadrosunun okullu olması yanında, her yemek atölyesinin bilgi desteği alabileceği sözleşmeli diyetisyen, gıda mühendisi, veteriner, botanikçisi danışmanları olacaktır. Denebilir ki, gelecekte yoğun emek gerektiren sektörler arasında gıda sektörü, ilkler arasında yer alacaktır.

Geleceğin beslenme kültürü doymak yerine; gün içinde 6-7 öğünden oluşan adeta yemek oturumlarına dönüşecektir. Ara öğün gibi 6-7 kez yenen yemekler besin değeri yüksek, ilaç özelliği fazla, daha lezzetli, yağ ve kilo oluşturmayan, her biri diğerinden farklı çok seçenekli yemekler, kişiye özel yapılacaktır. Taze ve kurutulmuş satışa sunulan her yiyeceğin ve içeceğin ve satış fişinin üzerinde kalori miktarı da yazılı olacaktır.

Eski çağlardan beri ilaç üretiminde kullanılan binlerce tür bitkiden çok çeşitli yemekler yapılacaktır. Çoğu posaya ve yağa dönüşen günümüz yiyecek ve içeceklerinin yerini, lezzetli ve ilacımsı yemekler alacaktır. Doğada binlerce çeşit bitkiden yapılacak leziz yemekler ve içecekler, en sağlıklı şekilde tüketilecektir. Gelecekte açlık sorunu olmayacağı gibi obezite de büyük ölçüde tedavi edilebilecektir. Çünkü yeni teknolojilerin ve refahın

tembelleştirdiği insanlar, gezi, spor ve kültürel aktivitelerle, daha aktif hale geleceklerdir.

Gelecekte binlerce tür bitki ile etli veya etsiz yapılacak yemekler, tahmin edilemeyecek kadar büyük bir sektörü doğuracaktır. Doğada var olan seçeneklerden yaratılabilecek kombinasyonlarla insanın lezzet algısında devrimler yapılacaktır. Yeni lezzetler, sağlıklı olduğu kadar yaşlanmayı geciktirici ve ömrü uzatıcı olacaktır. Günümüzde sanayi denince ilk akla gelen sektör, metal ve makine ise gelecekte de gıda sektörü olacaktır. Gıda sektörü, yoğun emek gerektiren sektörlerin başında gelecektir. Çok sayıda okulda ve mutfakta, et ve bitki türlerine göre yemek yapımı öğretilecektir.

Geleceğin teknolojisini üreten işletmelerde çalışanlar, en azından konunun teknisyenleri olacaktır. Yaratıcı beyinlerin ürettiği sanayileri, bilgisayar eşliğinde teknisyenler kullanacaktır. Robotlar yaygınlaştıkça vasıfsız eleman diye bir çalışan olmayacaktır. Günlük 8 saatlik çalışma süresi kısalacak, en uzun süreli çalışma saati birkaç sektörde 6 saati geçmeyecektir. Bir süre sonra da 4 saatten sonrası, fazla mesaiye girecektir.

Yeni teknolojik toplum

Geleneksel el sanatları ve üretim teknolojileri, sanayinin doğuşu karşısında rekabet edemediğinden nasıl

nostaljiye dönüştüyse, konvansiyonel sanayi teknolojileri de yakın gelecekte müze malzemesine dönüşecektir.

Bu gelişme, sanayinin her alanında olduğu gibi tarımda da olmaktadır. Gelişmeler birbirini etkilemekte ve hızla yaygınlaşmaktadır. Örneğin son 40-50 yıl öncesine kadar iyi bir domates tohumundan büyük çabalarla ancak 5 kg verim alınırken, bugün 1 tohumdan, gen teknolojisi ve topraksız tarım sayesinde "**hormonsuz**" ve "**ilaçsız**", binlerce domates alınabilmektedir.

Tarım teknolojilerindeki gelişmeler, 19. ve 20. Yüzyıl iktisatçılarının endişelerini temelden gidermiştir. Her sektörde, çevreyi daha az kirleten, üretimi kolay, standart ve ucuz mallar, az bir maliyetle üretilebilecek ve satın alınabilecektir.

Bugüne kadar üretimi kolay ve paylaşımı olabildiğince adil bir ekonomik düzen kurulamadı. Kurulamadıysa bunun nedeni, teknolojinin gelişme düzeyi değildir. Sorun, iktisadi rejimlerin "**paylaşma**" ve siyasal rejimlerin insanlığı "**nasıl disipline edileceği**" konusunda karar verememelerinde aranmalıdır.

İtiraf etmek gerekir ki, dünyaya egemen olan mevcut iktisadi düzen, yıkıldıktan sonra da sözünü ettiğimiz yeni düzen kurulamayacaktır. Çünkü ezenler ile ezilenler arasındaki güç dengesi, "**yıkım**" faaliyetine kalkışanlara şans tanımamaktadır. Eski düzen, azalan verimler yasası ve entropinin büyüme yasasının doğal sonucu olarak

yıkılacak ve yeni düzen de iktisadi zorunluluklar sonucunda kurulabilecektir. Büyük güçleri, ancak doğa yasaları ikna edebilir. Bu odakların hırslarını yatıştıracak bilim, din, felsefe, öğüt ve silah olmadığına göre, geriye Allah'ın bir noktaya kadar esneyen, ondan sonra ise sadece geriye doğru hareket eden yasaları kalmaktadır. Bu da büyük güçleri, bugünkünden daha iyi bir düzen kurmaya ikna edecektir.

"**Entropinin büyümesi**" ve "**azalan verimler yasası**", açlığın, yoksulluğun, mutsuzluğun ve erken ölümlerin nedeni olarak hep aynı odağı göstermektedir. Her geçen gün hedefe yönelen bakışların sayısında büyük artışlar var. Birbirlerini suçlayanlar, şimdilerde bakışlarını tek noktaya odaklamışlar. Üretim sorunu, yıllar önce tarih oldu. Paylaşım ise hala en önemli sorun. Yeni paylaşım düzeni kurulamadığı sürece, insanlığın geleceği güvende olmayacaktır. Paylaşım iyileştirilemezse, insanlığın ve uygarlığın geleceği tehlikede olacak ve bugünkü düzey bile korunamayacaktır.

Gelecek birçok gelişmeye gebe. Bizim beklentimiz, her şeyin daha iyi olacağı yönünde. Umudumuzu korumamız için birçok neden var. En önemlisi; çağımıza egemen olan ekonomik, sosyal ve siyasal düzeni kuran büyük güçler, uzun yıllar savaşları, isyanları ve ihtilalleri finanse ederek bu düzenin çürüyerek dağılmasına ve yok olmasına göz yummayacaklardır. Entropiyi düşürmek için mutlaka

iyileştirici bir şeyler yapacaklardır. Akıl, çıkar, daha önemlisi doğa yasaları, bunu gerektirmektedir.

Büyük güçler, açıkçası bankerler, mevcut dünya düzenini koruyabildikleri kadar korumaya çalışırken, diğer yandan da bir köşede kontrol edebilecekleri yeni düzeni planlamaya başlayacaklardır. Sınırsız denebilecek para gücü, hepten riske edilmeyecek, mutlaka bir şeyler yapılacaktır.

Yeni hayatın nasıl olacağı üzerinde çokça fikir yürütülmektedir. Birbirinden farklı görüşlerin bazı ortak noktaları oluşmuş durumda. Hiçbir şey vardan yok; yoktan da var olamayacağına göre yeni düzen de ancak, eski düzen içindeki yeşermekte olan yeni filizler üzerine kurulabilecektir.

İki ayrı düzen arasındaki büyük fark, başlangıçta görülemeyebilir. İzleyenlerin görmesi için zamana ihtiyaç var. Örneğin, aralarında bir-iki derece açı farkı olan iki füzeye çıplak gözle bakanlar, aynı noktaya güdümlü iki füze gibi görürler. Ateşlendikten sonra mesafe uzadıkça iki füze arasındaki uzaklık büyümeye başlar. Uçuş mesafeleri bittiğinde füzelerden biri Ay'a, diğeri de Merih'e gider.

Yeni hayatın tohumları şu an yaşadığımız hayatın içinde var. Dikkatle bakanlar bunu görebilir. Hatta bu tohumların bir kısmının filiz verdiği bile söylenebilir. Bu nedenle, yeni hayatı tanımlamak, biraz da filizlenmiş

düşüncelere sahip çıkmak, bunların bakımını yapmak ve hedeflenen amaca doğru "**açı**" vermekle mümkündür.

Bugün yaratıcılıktan uzak bir yaşam sürdürülmektedir. Doğal olarak kıskançlık ve kavgalar da, bu statik ve dar çerçevede yapılıyor. Teknoloji ne kadar üretken olursa olsun "**paylaşım**" hala insanlığın en önemli sorunudur. Teknoloji geliştikçe üretim hepten sorun olmaktan çıkacak ama paylaşımın nasıl olacağı ise ciddi bir sorun olarak tartışılmaya devam edecektir.

Gün gelecek paylaşım sorunu da çözülecektir. Bilinmelidir ki, "**temel ihtiyaçlar**" sorunu çözülecek ama diğer sıkıntılar devam edecektir.

Sorun her zaman olacaktır. Ama açlık ve yoksulluk sınırında yüz milyonlarca insana yaşatılan korkular, gelecekte olmayacaktır. Yüz milyonlarca kişi, bütün enerjisini karnını doyurmak yerine, daha iyi koşullarda yaşamak için yaratıcılığa, bilime, sanata, edebiyata, dine, felsefeye, gezmeye ayıracaktır. Bugün sadece zenginlerin veya idealistlerin uğraşı gibi görülen etkinlikler, gelecekte daha çok kazanç ve daha iyi koşullarda yaşamanın ön koşulu olacaktır.

Belirttiğimiz gibi yakın gelecekte 19. Yüzyılın iktisat teorilerinin insanlığa telkin ettiği açlık korkusu masal olacaktır. Gen teknolojileri ve otomasyon üretimler, gıda üretimini sorun olmaktan çıkaracaktır. Bu durum, insanlığın hayal etmekte zorlandığı bir aşamadır.

Çağımızda emek yoğun mal ve hizmet sektöründe istihdam edilen yüz milyonlarca kişi, yakın gelecekte, yeni teknolojiler sayesinde az çalışarak açlık sorunlarını çözeceklerdir.

Tıp teknolojilerindeki gelişmeler dikkate alındığında, bugün yaşayan yedi milyar insanın %50'den fazlasının 2053'te hayatta olacağı öngörülebilir. Sanıldığı gibi 2053 ne hayaldir ne de çok uzun bir zaman. Günümüzün gelişmiş toplumlarının sanayi ve teknoloji altyapıları oldukça iyi. Bunu iptal edip otomasyona geçmeleri çok maliyetli olacağından, gelişmiş toplumlar buna yönelmeyecek, kısmi modernizasyonlarla üretime devam edeceklerdir. Avrupa, tarihi değerlerini gözden çıkaramadığından, kentlerini de geleceğe uygun yenileyememektedir. Avrupa kentleri, nüfusu ve teknolojisiyle birlikte yaşlanacaktır.

Batı uygarlığının merkezinde bunlar yaşanırken yeni düşünceler ve yeni teknolojiler, kendine yaşam alanları arayacak ve doğal olarak en verimli pazarlarda hayat bulacaktır.

Türkiye'de yaklaşık 20 milyon konut, işyeri ve kamu binası var. Bunların dörtte üçü; yapı teknolojileri açısında sağlıksız, depreme dayanıksız, enerji kayıplarına neden olan, ekonomik ömrünü tamamlamış, fonksiyon değişikliğine uğramış, çevresiyle uyumsuz, çocuk, yaşlı, hasta ve engelliler açısından kusurlu yapılardan oluşuyor.

Geri kalanların yani yaklaşık beş milyon yapının büyük çoğunluğu da mimari estetiği olmayan, sağlam ama zevksiz yapılardır.

2023'e kadar 15 milyon yapı, çevreye uyumlu, altyapısı tamamlanmış, ulaşım ve otopark sorunu olmayan, geleceğin akıllı inşaat teknolojileriyle ve estetik bir mimariyle yenilenecekti. Bu büyük yık-yap, ekonomiyi büyüten ve insanların yaşamına kalite katan Türkiye'nin en büyük iktisadi faaliyeti olacaktı. Bu yapılar, parça parça yenilenme yerine; ilçe büyüklüğünde bütün ihtiyaçları düşünülmüş ve çözülmüş şekilde 30 bin konut ve 3 bin işyeri ve kamu binası şeklinde inşa edilecekti.

Şimdiye kadar bunlar yapılmadı. Planlaması ve projelendirmesi ulusal ve uluslararası mimarlık ve mühendislik bürolarının önerileriyle 2007'de başlaması gereken tasarım ve yapı faaliyetleri, bir düşünce olarak olduğu yerde duruyor. 2023'de bitmesi gerek yapılar, şimdiden 2030'a sarkmış durumda.

"**Türkiye'nin gelecekten geri kalması, insanlığın geri kalışı**" olduğunu tartışma gündemine getirecek toplumsal talebe ve çok sayıda yerel ve merkezi lidere ihtiyaç var. Toplumun karşısına çıkarılan yerel ve merkezi liderler, bu bilinçten yoksun. "Türkiye'nin ve beldelerin gelecek kaygısı", partilerin öncelikleri arasında yer almıyor. Düşünmek, adeta haddini bilmezlik; tasarlamak, hayalcilik; aday olmak, konu dışı kriterlere dayanıyor.

Politikanın içinde olmak, gerçeğe yabancılaşmak gibi. Toplumları etkisizleştiren ve olumsuzlukları pekiştiren de bu kaotik yapıdır. Endişe duyulması gereken en ciddi sorun bu olmalıdır.

İnsanlığın geleceği kimsenin elinde değil. İnsanlık nehrinin akış yönünü keşfedemeyenlerin insanlığa ve toplumlarına verebilecekleri bir şeyleri yoktur, olamaz da.

Türkiye'nin büyük oyuncu olma umutları, basit öngörüsüzlüklerle zayıflamaktadır. Karar alıcı konuma nasıl geldiği bilinemeyen yerel ve merkezi liderler yerini, küresel karar alma ve uygulama becerileri yüksek liderlere bırakacaktır; dünyanın akışı toplumları bu tür liderlerle tanıştıracaktır. Partiler, kaotik ortamlarda kimleri toplumun önüne lider diye sunduklarını çoğu kez açıklayamamaktadır. Bu politik yapı, sadece Türkiye'nin değil, nüfusu genç bütün toplumların olgunlaşmasının önündeki en büyük engeldir.

Tarım politikaları

15 bin yıl önceki tarım devrimi, insanlık tarihinin en büyük olaylarından biriydi. Günümüzün otomasyon teknolojileri, topraksız tarım ve gen mühendisliği çalışmalarıyla başlatılan yeni tarım teknolojileri ve politikaları, büyük gelişmelere neden olacaktır. Tarımdaki

yenilikler hızla yayılacak ve tarihe, ikinci büyük tarım devrimi olarak geçecektir.

İkinci tarım devrimi ile başlangıçta, iç ve dış pazarlara dönük üretimler yapılacaktır. Kısa süre sonra tüm dünyada aynı teknikler uygulanacağından ihracat duracak, yapılan üretim ise sadece içeride tüketilecektir. Böylece temel tüketim sorunu ve yoksullukla mücadele, uzun süre insanlığın öncelikli gündeminden çıkacaktır.

Bu tür devrimsel teknolojiler, insanlık tarihinde büyük olayları başlatırken, örneğin temel tüketimi de bireyler açısından sorun olmaktan çıkaracaktır. Bu, hiçbir zaman kârsız ve rekabetsiz bir ekonomi olmayacaktır.

"**Topraksız tarım**" (hidroponik yetiştiricilik) yöntemiyle, hormon ve ilaç kullanılmadan 1 tohumdan binlerce domates almak mümkünse, sözünü ettiğimiz açlıktan ölme endişesi ortadan kalkacaktır. Şu an dünyada bu yöntemle yapılan tarımın pazarı 50 milyar dolara yaklaşmıştır. Pazar payı da hızla artmaktadır. Türkiye, bu teknolojiye yeni adapte olmaktadır. Sera sayısı hızla 15 binin üzerine doğru gitmektedir. Planlanan teşvikler, üreticilere anlatılabilirse, Türkiye yakın gelecekte topraksız tarımda söz sahibi ülkelerden biri olacaktır.

Yüksek verim ve düşük maliyet gerçekleşebildiği oranda, tarım sektörünün %85'i topraksız tarıma yönelecektir. Yaklaşık 100 bin hektar alanda topraksız tarım yapılacaktır. Geri kalan ekilebilir toprakların önemli

kısmı ise hayvancılıkta, ağaçlandırmada ve yemek sektöründe kullanılan ilaç ve ilacımsı bitkilerin üretiminde kullanılacaktır. Topraksız tarım, verimli toprak olmadan da yapılabildiğinden tarımda kullanılabilir toprak miktarı, yakın gelecekte yeniden hesaplanacaktır.

Bununla beraber yakın gelecekte Türkiye'nin orman politikası değişecek ve ormanlar metreküp kereste miktarı üzerinden "**Organize Orman Bölgeleri**" yönetimine kiraya verilecektir. Kentlerin merkezinde düşük kotlu, su baskınlarına uğrayan, havası kolay kirlenen yerler "**Kent Ormanı**"na dönüşecektir. Buna karşılık havası temiz, yeşili bol, yolları fazla maliyet gerektirmeyen ormanlık bölgeler ise seyrek konut, hastane ve üniversite yapılaşmasına açılacaktır.

Tarımsal sanayi

Tarımsal işletmeler, yakın gelecekte tarımsal sanayi ile birlikte düşünülecektir. Tarımsal sanayi işletmelerinin verimli çalışabilmesi için bir ilçe merkez seçilecek ve bu ilçe komşu ilçelerle birlikte "**teşvik**" edilecektir. Yakın gelecekte, sanayi desteği alamayan tarımsal işletmeler, ürünlerini yakın pazarlara taşıyabilseler de uzak pazarlara iletemeyecekler ve fiyatta rekabet edemeyeceklerdir.

Topraksız tarım pazarında rekabet etmenin bazı koşulları vardır: İlaçsız ve hormonsuz ürün, ucuz enerji, ambalajlama, soğuk hava deposu ve ürünleri pazarlara

iletebilecek seri ve ekonomik ulaşım. Seralar ve tarımsal sanayi, ucuz enerji kullanabildiği ölçüde maliyetler düşecektir. Bu sorunun nasıl çözüleceği tartışılmaya devam edecektir. Alternatif tarım alanlarına; Ekvator kuşağı ve güneş enerjisinden yararlanılan Kuzey ve Güney Yarım Küre'nin stratejik topraklarını da katmak gerekecektir.

Topraksız tarımın yapıldığı yerler hava, kara, demiryolu ve deniz taşımacılığına elverişliyse, yani alternatif taşıma olanaklarına sahipse ürünlerin pazarlara ulaşması da ucuz ve hızlı olacaktır. Seri ve ekonomik ulaşımdan yararlanamayan üreticiler, rekabetçi pazarlarda başarılı olamayacaktır.

Hangi tür ürünlerin, ne kadar üretilebileceğine serbest piyasa karar verecektir. Piyasayı düzenleyen en önemli araç ise "**kredi**" politikası olacaktır. Bu nedenle, tarımda kullanılan kredilerin maliyeti ne kadar düşük olursa, "**kredi**" üzerinden piyasayı düzenlemek o kadar rasyonel olacaktır.

Örneğin, Tarım Bakanlığı'nın her yıl, her bir ürün için ilan edeceği düşük maliyetli tarım kredi miktarı, Türkiye'nin tarımsal üretim miktarını büyük ölçüde belirleyecektir. Tarım kredilerinin maliyeti düşük olduğu ölçüde, Türkiye'de her bir üründen ne kadar üretilebileceğini sağlıklı olarak tahmin etmek kolaylaşacaktır.

Otomasyon teknolojileri sayesinde her ilçeyi dünyaya ihracat yapabilecek düzeye getirmek mümkündür. Bu kolay olduğu kadar, yakın gelecekte tarımsal ürünlere yurt dışında pazar bulmak da o kadar zorlaşacaktır.

Topraksız tarım, mevsim ne olursa olsun herhangi bir yerde yapılabilmektedir. Tarım ürünleri kolay ve bol üretilince, kâr marjı düşecektir. Rekabet ürün kalitesini yükselteceğinden tarımsal üretim ilaçsız, hormonsuz ve GDO'suz olacaktır. Bu da yeterli olmayınca üreticiler, stratejik ürünlere yönelecektir.

İsteyenler gelecekte denizin altında ve uzayda da tarım yapabileceklerdir. Amaç, doğaya uyumlu bir yaşam sürdürürken doğal tarım ürünleriyle beslenmek ise tarıma elverişli yerlerin nereler olduğunu güneş ışığı ve ısısı belirleyecektir. O nedenle, Ekvator kuşağı ve Kuzey'in ve Güney'in güneşi bol alanları daha uygun olacaktır.

BM'nin 2015 yılı için öngördüğü küresel ölçekte açlığı yok etme hedefi, gecikmeli de olsa yakın gelecekte başarılacaktır. Beslenme sorun olmaktan çıkınca, ülkelerin siyasal ve ekonomik rejimleri büyük ölçüde değişecektir. İnsanların günlük yaşamında sanat, edebiyat, felsefe, din, turizm ve her türlü yaratıcı faaliyet ilgi görecektir. Gezmek ve dünyayı tanımak gelir düzeyi düşük insanların en büyük zevki olacaktır.

Her ilçe en azından ihtiyacı olan tarım ve hayvancılık ürünlerini, komşu 4-5 ilçenin ihtiyacını gözeterek

üretecektir. Bundan dolayı her ilçe, ürün bazında komşu ilçelerle birlikte planlanacaktır. 4-5 ilçenin birlikte yapacağı tarım ve hayvancılık projelerine, özel sektörün ilgisi artabileceği gibi kamu desteği de ciddi rakamlarda olacaktır. Meyve suyu, konserve, turşu, ezme, kurutma, vakumlama, ambalajlama, tıbbi destek ürünlerine dönüştürme…, et, süt, yumurta… üretimini sanayide işleyerek yakın ve uzak pazarlara iletebilme… desteklenen konular arasında yerini alacaktır.

Patent hakları konusu önemli olduğu kadar istismara açık bir konudur. Yüz, hatta binlerce yıldan beri yenen yemeklerin patenti alınmakta ve sektörlerin önü kesilmeye çalışılmaktadır. Bu konuda yakın gelecekte Türkiye'ye patentler üzerinden bir baskı yapılacaktır. Oysa ilk kez yapılan bir karışımın yararları kanıtlandıktan sonra o ürünün patenti alınabilir. Örneğin anavatanı Türkiye olan binlerce bitki var, bunlardan elde edilen ürünlerin patenti olabilir ve bu bitkilerden elde edilen ürünlerin ve yemeklerin patenti alınabilir.

Anavatanı örneğin Uganda olan bir bitkiyi Türk araştırmacı bulsa ve bundan bir ürü elde etmiş olsa, Uganda bu patentin %50 ortağı olması gerekir. Eğer ülkelerin ekonomik coğrafyasından kaynaklanan hakları korunmazsa, "ülke" kavramının anlamı kalmayacaktır. Bir coğrafyanın siyasi ve ekonomik niteliği birlikte

düşülmeyecekse ve uluslararası hukuk da bunu korumayacaksa, dünyada adil bir paylaşım olamayacaktır.

Organize Tarım Bölgelerinde üretim, sanayi ve yeminli genel hizmet büroları desteğiyle yapılacaktır. Organize Bölge sınırları içinde yer alan ürünlerin markalaşması ve patentlerinin alınması, genel hizmet bürolarınca yapılacaktır. 25 çeşit genel hizmet arasında bu hizmetler de yer alacaktır.

Organize Tarım Bölgesi

Gelecekte küçük tarım işletmeleri, yüksek maliyetli ileri teknoloji kullanamayacağından, ürünlerini ancak küçük pazarlara taşıyabilecektir. Yüksek teknolojiye duyulan gereksinim ve ileri mühendislik hizmetleri, bir işletmenin gücünü aşacağından, yeni koşullara uygun yönetim modelleri geliştirilecektir. Yönetim özerkliği ve farklılıklara açık olması nedeniyle tarım işletmeleri kredi desteğiyle "**Organize Tarım Bölgeleri - OTB**" bünyesinde bir araya getirilecektir. Her OTB de kendi içinde ürün çeşitliği, üretimin paylaşılması, etkin ve kolay yönetim nedeniyle on ayrı özerk "**Organize Tarım Sitesi (OTS)**"ne bölünecektir.

Geleceğin tarım işletmelerinde ihtiyaç duyulan teknolojileri kullanmak ve yeminli genel hizmetlerden yararlanmak için OTB'ler kaçınılmaz olacaktır. Tarım

işletmeleri, teknolojiden ve kamu hizmetlerinden etkin ve verimli şekilde yaralanacaktır.

Geleceğin yükselen değeri "akit serbestliği" ve küçük ama "özerk" site yönetimleri olacaktır. Tüm organize bölgeler, belediyelere benzer "altyapı hizmeti" yapacaklardır. Her bir "organize site" ise kendi içinde "özgün çalışma ve paylaşma" sözleşmesi yapabilme özerkliğine sahip olacaktır.

Organize Tarım Bölgesi'nin 4 No'lu Organize Tarım Sitesi'nde pay ortağı olan biri, tarımla ilgili özerk bir iş alanında çalışırken, iş bitiminde iskân ettiği Organize Konut Bölgesi'nin 7 No'lu Konut Sitesinde farklı bir özerliği yaşayabilecektir. Yani, çalışma özerkliği ile iskân özerkliği hem yönetim hem de sözleşme olarak farklı olabilecektir. Biri "**çalışmada**" ve "**paylaşımda**", diğeri ise "**yaşamada**" ortaklık ve özerklik olacaktır.

Site düzeyinde örgütlenemeyen sözleşmeler, tartışılmaya devam edecektir. Yeter taraftar bulunmadığı sürece de uygulanamayacaktır.

77 milyonluk Türkiye'de herkes bir sitede iskân edecekse yaklaşık 5.000 organize konut sitesi kurulacaktır. Çok iddialı bir yaşama sözleşmesi, 5.000 site içinde bir sitede bile kabul görmüyorsa, bu demektir ki, bu sözleşmenin revize edilmesi veya fikren gözden geçirilmesi ya da bir süre daha tartışılması gerekecektir.

Şu da söylenebilir: Sitelere akit serbestliğini kullanma hakkı tanınsa da, insanlar özgün sözleşme üretme yerine, birbirine benzer çok sayıda tip sözleşmeden birini tercih edeceklerdir! Sonuç böyle oluşsa da, Anayasal düzen, her site sakinlerine bu hakkı tanımalı; onu kullanmak yurttaşlara bırakılmalıdır.

İnsanların akla gelebilen tüm özgürlük talepleri 3.000 konuttan oluşan 5.000 adet organize konut sitesinde ve bir o kadar iş sitesinde bir şekilde uygulanabilme şansı olacaktır. Bu özgürlükler tanınınca "**Devletin düzeni**" tartışması bitecek, bunun yerini "**sitenin düzeni**" alacaktır.

Yakın gelecekte "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı" ile Organize Bölge ve Organize Site özerklikleri akademik dünyada tartışılacaktır. Çok geçmeden konu, siyasi partilerin gündeminde ve seçim bildirgelerinde yer alacaktır. Sonunda yerli ve bize özgü olan Organize Bölge ve Organize Site modeli, Batı modeli Özerklik Şartına tercih edilecektir.

Yakın gelecekte özgürlükler; çalışma, paylaşma, yaşama gibi hayatın zorunlu alanlarında "**site**" ölçeğinde güvence altına alınacaktır. Üst bir otorite, isyan veya anlaşmazlık çıkmadıkça, sitelerin iç işlerine karışmayacaktır.

Altyapı; daha geniş alanların planlamasını gerektirdiğinden bunu Organize Bölge yönetimleri yapacaktır. Site yönetimleri ise altyapısı yapılmış yerlerde

plana uygun yapılaşmayı denetleyeceklerdir. Sitelerde inşa edilen yapıların ve altyapının bakımı da yine Organize Bölge'ye ait olacaktır.

Tarım işletmelerinin OTB'de bir araya getirilmesinin mevzuat açısından önemli yararları olacaktır. Günümüzde Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), güçlü altyapıya ve yönetim özerliğine sahiptir. Bu birimler, yeni yasal düzenlemelerle yakın gelecekte daha demokratik ve katılımcı hale gelecektir.

Bünyesinde tarımsal sanayi tesislerini de barındıracak olan OTB'de, konusuna göre birden fazla meslek lisesi, yüksek lise ve fakülte yer alacaktır. Bütün mesleklerde olduğu gibi tarımsal üretimin en önemli merkezi olan OTB'ler, üniversitelerle sürekli işbirliği halinde olacaktır. Akademisyenler verdikleri hizmetler karşılığında üretimden bir "pay" alacaklardır.

AR-GE çalışmalarının yapılabileceği OTB'ler, doğal yem veya gübre de üretebilecektir. Daha açıkçası, bir OTB'nin ihtiyaç duyabileceği her şey, ilaçlama araçlarından itfaiye teşkilatına kadar hepsine sahip olacaktır.

Organize Hayvancılık Bölgesi

Gelecekte hayvancılık her ilçede veya köyde yapılamayacaktır. Bir il veya büyükşehir bütünlüğü içinde

hayvancılığın yapılabilecek yerler, Organize Hayvancılık Bölgesi (OHB) ilan edilecektir. OHB'ler, üniversite ve özel sektör işbirliği ile ve özel statüye tabi özerk yönetimlerce idare edilecektir.

Genel olarak tüm "Organize Bölgeler", akit serbestliği prensibine göre birbirlerinden farklı olabilecektir. Organize Bölgeler arasındaki rekabet devam ettikçe, hangi özerk yönetimlerin daha başarılı olacağını zaman gösterecektir.

OHB, Organize Tarım Bölgeleri gibi on ayrı organize hayvancılık sitesine bölünecektir. İşletme ve paylaşma sözleşmeleri birbirinden farklı olan sitelerin yönetimleri, özerk ve iş hayatının birer özgürlük adası olacaktır.

Organize Bölgelerin birçok avantajı olacaktır. Yönetim, işletme ve paylaşım özgürlüğü yanında hayvanların döllenmesi, yetişmesi, tür ıslahı, bakımı, çevre temizliği, hastalıklarla mücadelesi, elde edilen ürünün işlenmesi, paketlenmesi, tüketiciye ulaştırılması ve yem sanayi… aynı kampüs içinde olacaktır. Sanayi ve akademi destekli hayvancılık, düşük maliyetli ve yüksek verimlilikte olacaktır. Hayvanların bundan hoşlanıp hoşlanmayacağı henüz bilinmese de işlerin çoğu robotlara yaptırılacaktır. Hayvancılık kredileri öncelikle Organize Bölge içinde faaliyet gösteren işletmelere verilecektir.

Gelecekte piyasaya mal ve hizmet üreten bütün meslekler, kredi destekli ve diplomalı icra edilecektir. Her

meslek için diploma veren meslek liseleri, yüksek liseler, işin önemi ve büyüklüğüne göre lisans, yüksek lisans ve doktora eğitim ve öğretim programları olacaktır. Gelecekte eğitimsiz öğretim programı olmayacaktır.

OHB'ler dışında yapılan yayla ve mera hayvancılığı da kredi ve üniversite destekli olacaktır. Küçük ve büyükbaş hayvanların günlük bakımını, sayısına göre meslek veya yüksek lise mezunu çobanlar yapacaktır. Çobanlık eğitiminde hayvan davranışları, tepkileri, bakımı, sağlığı, beslenmesi ve ilk yardımı vs. dersleri verilecektir.

Kırmızı etin lezzetini ve besin değerini başka bir üründen almak mümkün olmadığına göre hizmet ve kredi desteği, etin kalitesini ve miktarını artırmaya dönük olacaktır. Etin işlenmesi, paketlenmesi ve pazara taşınması Organize Bölge bütünlüğü içinde planlanacak ve kredilendirilecektir.

Hayvancılık sadece eti yanında sütü, derisi, tüyü, sakatatı, gübresi vs. her yönüyle geri dönüşümü olan bir sektördür. OHB'lerde hayvancılıkla doğrudan veya dolaylı tüm işlemler yapılabilecek şekilde kurulacak ve sitelere bölünecektir. Otomasyon, robot çalışanlar, sağlık kontrolleri, gerektiğinde ameliyathane hizmetleri OHB'lerde yer alacaktır. Adak ve kurban kesimleri OHB'lerde yapılacak ve paketlenmiş bir şekilde teslim edilecektir.

Süt ve süt ürünlerinin çok çeşitli ürünlere dönüştürülmesi mümkündür. Süt üreticisi bir ülkede yaşayanların, sütün nasıl pazarlanacağı konusunda fazla bir bilgiye sahip olmaması düşündürücüdür. Oysa süt ürünlerinden yüzler değil; binlerce besin yaratılabilir. Bu konuda kredi destekli AR-GE ve proje yarışmaları düzenlenecektir. Bu ürünler, sanayi destekli üretimle tüm dünyaya pazarlanacaktır.

Sütün fazla üretildiği bir ülkede beslenme sorunlarının yaşanması, kabul edilemez bir durumdur. Tıpkı tarım ürünlerinin çok ilkel üretilmesine rağmen ürün fazlasının tarlalarda veya hallerde çürütülüp çöplere atılması gibi. Bu tür vahim durumlar, sanayi desteksiz üretimin sonucu veya kredi politikasında ülke yararının gözetilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Hayvancılık büyük ve küçükbaşla sınırlı olmayacaktır. Benzer destekler, kümes hayvancılığı için de verilecektir. Bütün destekler, etin kalitesi ve miktarını artıracak şekilde olacaktır. Bunun en önemli koşullarından biri de hayvanların bakımı ve sağlığıdır. Bu hizmetleri sanayi destekli yapmak için ona uygun ölçekte OHB'lerin oluşması gerekecektir. Ayrıca AR-GE çalışmaları, OHB'lerde üniversitelerce yürütülecektir.

Hayvan sağlığını korumak ve bulaşıcı hastalıklara önlem almak amacıyla kümes hayvanlarına hizmeti robotlar yapacaktır.

Balıkçılık iç bölgelerde su kaynaklarının bulunduğu ırmak, nehir, göl ve barajlar veya özel olarak inşa edilecek balıkçılık göletleri gibi alanlarda yapılacaktır. Gelecekte her iş kolu gibi hayvancılık da meslek lisesi, yüksek lise ve fakülte diplomalı ve akademisyen rehberliğinde yapılacaktır. Sanayisi olmayan ürünler hijyen, standart ve korunma kusurlarından dolayı küçük pazarlar dışında satışa çıkamayacaktır. Açık pazarlarda rekabet edecek ürünler sanayi destekli olacaktır.

Hiçbir işletme bürokratik işlemlerden dolayı zaman ve kazanç kaybetmeyecektir. Çünkü bütün yazışmalar ve işlemler online, banka teminatında ve yeminli bürolarca yürütülecektir. Böylece vergilendirme ancak, kamu hizmetinden yararlanma ve kredi desteği karşılığında olacaktır.

Her üretim, ekonomik büyüklüğü açısından organize bölgeye gerek duymayabilir. Ama kamu hizmetinden tam yararlanmak için en azından "site"lerde yer almak gerekecektir. Bu nedenle kuş çiftlikleri için yerleşim yerlerinin dışında doğal koşulları iyi hazırlanmış küçük boyutlarda özel organize siteler kurulacaktır. Sanayi ve akademi destekli "Organize Kuş Siteleri"nde etçil kuşlar yetiştirilecek, işlenecek ve tüketiciye en sağlıklı şekilde ulaştırılabilecektir. Bazı kuşlar da her yıl sezonunda doğaya bırakılacaktır.

Arıcılık için çok daha özenli alanlar koruma altına alınacaktır. Bitki örtüsü koruma altına alınan yerlerde arıcılık yapanlara kredi desteği ve kamu hizmeti verilecektir. Üniversitelerin desteğiyle arı türleri korunacak ve sayısının artırılmasına özen gösterilecektir.

Hayvancılığın her türlüsü eti, yan ürünleri veya türü korunmak için desteklenirken, dağlar ve ormanlar daha yararlı kullanımlara açılacaktır.

Dağların ekonomik ve sosyal hayata kazandırılması kapsamında küçük ve büyükbaş hayvancılığın geliştirilmesi gerekecektir. Özel sektörün, hayvancılıktan çok para kazanma amacı ne kadar yerinde ise kamunun her vatandaşa sağlayabileceği protein miktarı ve beslenme hedefi de o kadar önemlidir. Her iki amacın ekonomik ve verimli bir noktada buluşması, özel ve kamu yararı açısından gereklidir. Bu da ancak yeminli genel hizmet, kredi desteği, serbest pazar ve yeter yatırımla gerçekleşebilir.

OHB'leri zorunlu kılan nedenler arasında ortaya çıkabilecek kirliklerin giderilmesi, arıtılması, tekrar ekonomiye kazandırılması, ihtiyaç duyulan sanayi tesislerinin ve soğuk hava depolarının kurulması ilk elden sayılabilir.

Süt, en önemli besinlerden biridir. Süt ve süt ürünlerinin sağlıklı şekilde pazara sunulması için gerekli olan tesisler, OHB'lerde kurulacaktır. Bu tesisleri kurmak,

ekonomik ve verimli bir şekilde işletmek özel sektöre ait olacaktır.

OHB'lerin her biri, ilçe büyüklüğünde özerk yönetimler olacaktır. Genelde tüm organize bölgeler, birbirinden farklı ve en fazla ilçe büyüklüğünde olabileceklerdir; özerkliklerinin siyasi bir niteliği olmayacaktır. Organize bölge yönetimleri seçimle göreve gelecek ve sözleşmelerinde yer alan konularda belediyelere benzer hizmetler yapacak veya yaptıracaklardır.

Organize Orman Bölgesi

Türkiye'nin ormanları yaklaşık 21 milyon hektardır. Bu yakın gelecekte 50 milyon hektara çıkarılacaktır. Bu hedef gerçekleştikten sonra da orman olabilecek her yer ağaçlandırılacak. Ayrıca bir hektardan alınan m^3 kereste miktarı da dünya ortalamasına yükseltilecektir.

Ormanlar çoğalamamakta ve sıklıkla tekrarlanan yangınlar bir türlü önlenememektedir. Memurla korunan ve geliştirilmeye çalışılan ormanlar, sahipsiz gibidir. Cezaların ağırlaştırılması ise sadece işlenen suçun fiyatını yükseltmektedir.

Yakın gelecekte ormanlar, kamu tekelinden çıkarılacak ve 50.000 hektarlık Organize Orman Bölgelerine (OOB) bölünecektir. OOB, Organize Sanayi, Tarım, Hayvancılık Bölgeleri gibi özel yasa hükümlerine tabi "özerk" yönetimler olacaktır.

Orman köylüsünün çalışanı ve sakini olacağı OOB, orman, yangın, inşaat mühendisleri, veteriner, botanikçi… uzman kadroları, fidelikler, kereste ve ağaç işleme atölyeleri, orman bakım ve geliştirme ekipleri, atıkları sanayiye kazandıran… çalışmaları ve seyrek yapılaşmaya uygun ağaç konut siteleriyle tam bir çalışma ve yaşama birimine dönüşecektir.

OOB bünyesinde Orman Meslek ve Ağaçlandırma Lisesi ve Yüksek Lisesi eğitim ve öğretim yapacaktır. Her OOB, mutlaka bir Orman Fakültesi ile işbirliği yapmak zorunda olacaktır.

Ormanların OOB'lere bölünmesinin amacı, ormanları korumak, geliştirmek, verimliliğini artırmak, olabildiğince yararlanmak ve uçsuz bucak dağları hızla ağaçlandırıp ormana dönüştürmektir. Ormanlaştırma çalışmaları, iş arayan işsizlerin her zaman çalışabileceği yerler olacaktır.

Doğal yaşama duyulan ilgi, tüm dünyada her geçen gün artmaktadır. Bu ilgi, hükümetleri tüm boş alanların ağaçlandırılması konusunda harekete geçirecektir. Ağaçlandırılan her alan, bitki ve hayvan çeşitliliğini koruyacak ve çoğaltacaktır. Hava kirliliğinden kaynaklanan sorunlar minimize olurken, aşırı soğuk ve sıcaklar ormanlar sayesinde tolere olacaktır. Yazlar daha serin, kışlar daha az soğuk olacaktır. Ormanlar çoğaldıkça yağışlar artacak, yer altı ve üstü su kaynakları zenginleşecektir.

OOB yönetimlerinin ve çalışanlarının, ormanları özenle koruması onların da çıkarına olacaktır. Ormanlar özerk yönetimlere devredilince, aşırı özen, yangınları önleyici ve en kısa zamanda söndürücü teknolojilerin gelişmesini teşvik edecektir. Rekabet ve çıkar paralelliği, ormanları ve faydasını artıracaktır.

Su kaynaklarının entegrasyonu

Gündeme gelmeyen ama bir an önce hayata geçirilmesi gereken konulardan biri de dere, ırmak, nehir, göl ve barajların boru hatlarıyla birbirlerine entegre edilmesidir. Türkiye'de yılda yaklaşık 6 milyar dolar değerinde su, kullanılmadan denizlere akmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin bir bölgesinde kuraklık yaşanırken diğer bölgesinde yağmur suları sellere dönüşerek büyük tahribatlara neden olmaktadır.

Bu savurganlığa son vermek için su kaynakları arasına boru hatları döşenecek, yağmur ve kar sularının neden olabileceği taşkınlıklar önlenecektir. Bir adım daha atılacak, kuraklık yaşanan yerlere borularla su taşınacaktır. Binlerce kilometre uzaklıktan petrol ve doğal gazın taşınabildiği günümüzde, fosil yakıt kadar ekonomik değeri olan suların tahribat yaparak denizlere akıp gitmesine seyirci kalınmayacaktır.

Doğal kaynakların kullanımı için mevcut yasalarda boşluklar olabilir; bunlar kısa sürede düzeltilebilir ve kamunun ilgili birimlerine bu konuda ek sorumluluklar

yüklenebilir. Böylece boru hatlarıyla birbirine entegre olan dere, ırmak, nehir, göl ve barajların su seviyelerinin dengede tutulması ve kuraklık sorununun minimize edilmesi mümkündür.

Örneğin her yıl önemli taşkınlıklara neden olan Meriç Nehri'nin taşkın suları, boru hatlarıyla İstanbul'un en yakın içme suyu barajına, oradan da diğer barajlara transfer edilebilir. Bu tür yatırımlar, taşkın suların zararlarını önlediği gibi İstanbul'un su sorununun çözümünü de kolaylaştıracaktır. Aynı yöntemle Orta Anadolu'nun su ihtiyacı, Karadeniz'in taşkın sularından karşılanacaktır.

Gelecekte Türkiye'de olduğu gibi bütün dünyada su, stratejik bir ürün olacaktır. Her geçen gün ekonomik değeri artan su kaynakları, boru hatları ve tünellerle birbirine entegre edilecektir. Türkiye, bu konuda dünyaya örnek olma şansına sahiptir.

Kazakistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Irak gibi ülkelerden gelip Avrupa'ya taşınan doğalgaz ve petrolün merkez ülkesi Türkiye'de, suların denizlere başıboş akmasına seyirci kalmak, kabul edilemez bir durumdur. Bu israfa yakında son verilecektir.

Günümüzde olduğu gibi gelecekte de en önemli sorun, içilebilir ve kullanılabilir su kaynaklarının zenginleştirilmesi olacaktır. Bu nedenle öncelik, mevcut su kaynakla-

rının en ekonomik şekilde kullanılmasına verilecektir. Ayrıca deniz sularının arıtılarak içme ve kullanma suyuna dönüştürülmesine de AR-GE desteği verilecektir.

Türkiye'nin su kaynakları boru hatlarıyla birbirine entegre edilirken, diğer yandan da su kaynakları fiziki olarak ıslah edilecektir. Bu kapsamda akarsu yatakları hafriyatla, beton ve taş duvarlarla ıslah edilecek, çevreleri ağaçlandırılacak ve opsiyonlu çekme mesafeleriyle akarsular güven altına alınacaktır.

Kıyılar, kademeli ve geniş teraslarla halkın kullanımına hazırlanacaktır. Akarsuların yaz aylarında azalan suları, boru hatlarıyla diğer kaynaklardan beslenebilecektir.

Deniz suyu, hafriyatla kıyıdaki yerleşim yerlerine taşınabilecektir. Özellikle debisi uygun akarsularda elektrik üretilecektir. Bazı akarsu yataklarında taşımacılık da yapılabilecektir.

Akarsuların çevresinde sanat eseri yapılar, nitelikli ağaç evler, konaklama tesisleri, sanat atölyeleri, açık ve kapalı sergi alanları ve icra yerleri, dinlenme ve eğlenme mekânları inşa edilecektir. Bu yapılardan elde edilecek her türlü gelir, akarsu yatağına ve çevresine yapılan yatırımların finansmanına, geri dönüşümüne ve ileriki yıllarda da bakımına harcanacaktır.

Türkiye'de birbirine entegre olan su kaynakları, bir süre sonra komşu ülkelerin su kaynaklarıyla entegre olacaktır. 2053'e gelindiğinde ise su boruları ile elektrik hatları

birbirine entegre edilecektir. Sınırlardaki elektrik ve su sayaçları, üye ülkelerin kullanma miktarını ve ödeyecekleri ücreti gösterecektir.

Rüzgâr koridorları

Bugün, kentlerin büyük çoğunluğu, hava kirliliğinin tehdidi altındadır. Birçok hastalığın nedeni de hava kirliliğidir. Bireyler, hava kirliliği yaratan faktörlerin çoğunun farkında ve oldukça da duyarlı. Ama hava kirliliği devam ediyor. Çünkü sokaklar ve caddeler, bitişik ve yüksek yapılarla kente hakim rüzgarların önünde bir engel gibi durmaktadır. Bu yapılar, rüzgârın hızını yavaşlatmakta ve yönünü değiştirmektedir. Böylece rüzgâr koridorları yok edilerek hava akımı engellenmektedir.

İzmir gibi sahil kentlerinde bile kente hakim rüzgarların yönü, yüksek sıralı binalarla kesildiğinden yoğun hava kirliliği yaşanabilmektedir. Yazın İzmir'in üzerini kaplayan toz ve zehirli gaz bulutları, kış aylarında tozun yerini kömür dumanına ve sanayi atığı zehirli gazlara bırakmaktadır. Yasal düzenlemeler birçok endişeyi giderici nitelikte olsa da yaşananlara bakıldığında sanki yasa yok gibi davranılmaktadır.

Sivil toplum, yeşil konusunda oldukça bilinçli ama rüzgârın öneminin farkında değil. Hatta yeşili besleyen en önemli doğa olaylarından birinin rüzgâr olduğu konusu,

gündemde bile değil. Çünkü bu konuda oluşmuş bir kamuoyu yok.

Dünyanın gelişmiş metropollerinde rüzgâr rejimleri ihmal edildiğinden kentlerde ısı adacıkları oluşmaktadır. Örneğin yaz aylarında Tokyo'da ısı adacıklarının neden olduğu ortalama ısı artışı 4-5 derecedir. Yapılan ölçümlere bakıldığında betonarme yapıların yoğun olduğu kentlerde binaların tuttuğu ısı, ortalama 3-5 derece arasındadır.

Oysa caddeler ve sokaklar, rüzgâr koridorlarına paralel inşa edilmiş olsaydı tam tersi olacaktı, caddeler baca etkisi yapacak, durgun havayı hareketlendirerek havayı serinletecek ve kirlenmesini engelleyecekti.

Sağlık Bakanlığı, sigaranın zararları konusunda sürekli yayınlar yapıyor; ölümcül hastalıklara neden olduğu ve sağlık fonlarının büyük kısmının bu hastalıkların tedavisine harcanıyor diye. Oysa hava kirliliği, her yaştan insanı sürekli olumsuz etkileyen bir durumdur. Bundan kurtulmanın en etkin yolu da coğrafyaya hakim olan rüzgarın esiş yönüne uygun yapılaşmadır.

Kente karşı işlenen suçların tartışıldığı platformlarda, akademik çalışmalarda, meslek odalarının ve sivil toplumun gündeminde "**ısı adacıkları**" var ama "**kente hakim rüzgarlar**" yok! Her ilde altyapısı iyi kurulmuş meteoroloji müdürlükleri var. İmar izinlerinde görüşü alınan kamu kuruluşlarından biri de meteoroloji müdürlükleridir. Yaptığım araştırmalarda meteorolojinin onaylamadığı bir imar planına rastlamadım! Mutlaka

olmuştur diye düşünüyorum. O kadar az ki, araştıranlar bile örnek bulmakta zorlanıyor.

Kamuyu Tanrı korusun; bu ve benzeri birçok veri gösteriyor ki, sivil toplum hala rüzgârın öneminin ve ne işe yaradığının farkında değil!

Dağlar

Kent sınırları içinde yer alan dağlar, o kente özgü bitki ve hayvan türlerinin korunduğu ve çoğaltıldığı yerlerdir. Yakın gelecekte dağlar ilçelere pay edilerek yörenin bitki örtüsüne uygun ağaçlarla ormanlaştırılacaktır. Doğal bitki ve hayvan türlerinin yaşamını mümkün kılan bir çevre yaratmak, orman yangınlarını söndürmek, kar ve yağmur suları için yapay göletler oluşturmak, dağların ekonomiye ve çevreye katkısını artıracaktır.

Ormanların mülkiyeti kamuda, çok amaçlı işletmesi ise özerk Organize Orman Bölge yönetimlerinde olacaktır. Böyle bir durum, hem kamu yönetiminin hem özel sektörün hem de halkın yararına olacaktır. Ormanların bakımı, ıslahı, ağaçlandırılması, flora ve faunasının zenginleştirilmesi OOB ve üniversitelerin sorumluluğunda olacaktır.

Yapay olarak ağaçlandırılan alanlar, dağlar ve tepeler, yörenin bitki örtüsüne uygun, az bakımla gelişebilen ve ekonomik değeri yüksek ağaçlarla yeşillendirilecektir. Ağaçlandırmalar, özellikle beldenin bitki ve hayvan türleri dikkate alınarak yapılacaktır. Dağların zirvelerine çıkmayı

kolaylaştıran yolların yapılması ve teleferik sistemlerinin kurulması, dağları insanlara, insanları dağlara yaklaştıracaktır. Ayrıca dağlarda yapılabilecek sportif etkinlikler için mevsimin özelliklerine göre yatırımlar yapılacaktır. Türkiye'nin dağları, dünyada trendi giderek yükselen dağ turizminin önemli merkezlerinden biri olacaktır.

Dağlarda ihtiyaç planlamasına göre sanatoryum, huzurevi, kamp merkezi ve antrenman tesisleri inşa edilecektir. Kent merkezinde veya çevresinde iskân eden yaşlılar, hastalar, dağ havası almak isteyenler, spor kulüpleri bu tesislerden yararlanacaktır. Altyapısı OOB yönetimi, işletmesi özel sektör ve üniversiteler tarafından yapılan dağ tesisleri, tatilcilerin ilgi gösterecekleri yerlerde biri olacaktır.

İşi gereği uzun süre kentten ayrılamayanlara, yazın kavurucu sıcağında kente yakın dağlarda kalabilecekleri ağaç evler yapılacaktır. Seyrek yapılaşma şeklinde inşa edilecek ağaç evlere, karayolu ve teleferikle ulaşılabilecektir. Dağlarda ağaçtan inşa edilen otel, pansiyon, apart oteller turistlerin hizmetine sunulacaktır.

Dağlar, doğal bitki örtüsüne ve barındırdığı hayvan türlerine zarar vermeyecek şekilde seyrek yapılaşmaya açılacaktır. Dağlara yapılacak üniversite, hastane ve konutlara karşılık, kent içinde de yapılaşmaya uygun olmayan yerlerde kent ormanları kurulacaktır. Böylece ormanı görmek için mutlaka dağa çıkılmayacaktır. Çünkü

yapıların bir kısmı dağlara alınırken, ormanların bir kısmı da kent merkezlerine taşınacaktır.

Dağları kente, kenti de dağlara yaklaştıran önemli araçlardan biri de "**teleferikler**" olacaktır.

Yakın gelecekte "**dağ – orman – kent**" iç içe olacaktır. Türkiye gibi dağlık bir ülkede dağların ormanlık alan ilan edilip her geçen yıl biraz daha ormansızlaşması, dağların ve ormanların doğru kullanılmadığını göstermektedir. Kentlerin, gecekondularla işgal edildiğini konu edinenler, kıyılarda ve rantın yüksek olduğu kamu arazilerinde hangi yağmalamaları yaptıklarını gizleyemezler! Nasıl bir duyarlılıktı ki, zorluklarla biriktirilen paralar, işgalle ele geçirilmiş ormanlık alanlarda kanunsuzca inşa edilen konutlara harcanır, anlaşılır gibi değil!

Yangınlarla ve kereste katliamıyla kuş uçmaz, kervan geçmez hale getirilen ormansız dağları ağaçlandırmak, canlı türlerini zenginleştirmek, düşük yoğunlukta yapılaşmaya açmak, ormanda yaşamak isteyenler ile ağaç yetiştiricilerin ortak çıkarına olacaktır.

Organize Tarih Sitesi

Tarihin eski çağlarına ait eserler, sokak ve mahalle ölçeğinde ya aslına uygun restore edilecek ya da benzer şekilde yeniden inşa edilerek "**Organize Tarih Sitesi**" statüsünde yerli ve yabancı turistlerin kullanımına açılacaktır.

Tarihi eserlerin korunması ve yaşayan eserlere dönüştürülmesi, özerk site yönetim modeliyle gerçekleşecektir. Bakımı ve yönetimi üniversitelerin ilgili fakülteleri tarafından yapılacak olan **Özerk Tarihi Kentler** (Organize Tarih Sitesi), akademik özenle geleceğin turizmine kazandırılacaktır. Organize Sanayi Sitesi yönetim modelinin bir benzeri ama daha gelişmişi Organize Tarih Sitesi modeline uygulanacaktır.

Tarihi Kent konseptinde kullanıma sunulacak mekânlarda, yaşanmış olayların önemlileri tarihsel dönemlere ait belgesel, film veya animasyonlarla beldenin turizm ve kültürel aktivitelerine kazandırılacaktır. Yılın belli zamanlarında tarihsel olaylar, festivaller ve tiyatral gösterilerle izleyicilere sunulacaktır. Kaleler, mabetler, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, köşkler, saraylar, mabetler, medreseler, çeşmeler, şadırvanlar, önemli şahsiyetlerin mezarları, köprüler, sarnıçlar, tiyatrolar, agoralar, meydanlar, kamu binaları gibi her türlü tarihi eser, denize kıyısı bulunan yerlerde deniz altı eserleri ve doğal site konu olabilecek bitki örtüsü ortaya çıkarılacaktır. Bunlar akademik sempozyumlar, yayınlar, yurt içi ve dışı çalışmalarla desteklenecektir.

Geleceğin kentleri, yeni uygarlığın merkezleri olacaktır. Bu kentlerin her biri, tarihsel özelliği korunarak doğal çevreye uyumlu ve insanlığın kullanımına hazır hale getirilecektir. Toprağın her bir metrekaresi ne anlam ifade ediyorsa, ifade ettiği değer açısından da fonksiyonel

olacaktır. O toprak parçasından yararlanmayı güvenlik hariç; pasaport, vize, kota, gümrük gibi uygulamalar engelleyemeyecektir.

Gelecekte milyarlarca insan, güçlü ulaşım ağlarından ucuza yararlanarak dünyayı gezebilecekse, bilinmelidir ki bu ve benzeri hazırlıklar sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada yapılacaktır.

Organize Mağara Siteleri

Eski çağlarda oldukça önemli olan mağaralar, yaşamın medenileşmesiyle önemini yitirmiştir. Bugün de doğal yollarla oluşmuş veya tarihte sığınak, barınak, korunak, depo gibi amaçlarla kullanılmış mağaralara sıklıkla rastlanmaktadır.

Tarihte uzun süre kullanılan mağaralar ve benzeri doğal yapılar, taşıdıkları tarihsel ve kültürel anlamlardan dolayı günümüzde oldukça değerli mekânlar olarak bilinmekte ve tarih ve kültür turizminin hizmetine sunulmaktadır.

Bu nedenle mağaralar ve yakın çevreleri, koruma altına alınacak ve yakın çevresi master plan bütünlüğünde, insanlığın yararına sunulacaktır. İnsanlık tarihine ilişkin akademik çalışmaların laboratuarı niteliğindeki bu yerler ve çevreleri, üniversitelerin ilgili bölümlerinin yönetiminde ve özerk statüsüyle yaşayan mekânlara dönüştürülecektir.

Mağaralar, turizmin hizmetine sunulurken, özel olarak iç aydınlatma sistemi ve ağaç merdivenlerle güvenli hale getirilecektir. Yakın çevresiyle birlikte düzenlendiğinde de mağara kent özelliğine kavuşacaktır.

Mağara içindeki yaşam, eski çağları hatırlatır nitelikte olacaktır. Çevresindeki yapılar da mağarayı terk eden insanların nasıl bir konut icat ettiği, bir süre sonra oradan da ayrılıp daha güvenli hangi yapılara taşındığı… öğretici bir şekilde ama çevresi tahrip edilmeden yapay olarak inşa edilecektir.

Geleceğin ilçeleri ve mahalleleri

Geleceğin kentlerinde konutta ve iş yerlerinde en küçük imar adası "**site-mahalle**" büyüklüğünde olacaktır. Siteler bir araya gelerek altyapı hizmeti alacakları ilçeleri veya organize bölgeleri oluşturacaklardır. İmar bütünlüğü açısından siteler, ilçe sınırları içinde yer alacaktır. Örneğin bir konut sitesi, imar planında üç bin konut ve yüz işyeriyle, bir ilçenin azami büyüklüğü de otuz bin konut ve üç bin işyeri ile sınırlandırılacaktır. Her bir site, mimari bütünlüğe sahip olacaktır.

Sitelerin içindeki işyerleri, "**yürüyüş**" mesafesinde günlük alış-veriş yapılan yerler olacaktır. İşyerlerinin büyüklüğü ve sayısı, imar planlarında değişmeyecek şekilde (örneğin yüz işyeri gibi) belirlenecektir. İnşası ise mimari bütünlüğü bozulmadan talebe göre yapılacaktır.

İlçe merkezini oluşturan "**merkez site**", ofisler, kamu binaları, okullar, mağazalar, çarşılar…'dan oluşacaktır. İşyeri ve kamu binası sayısı da örneğin iki bini geçemeyecektir.

Organize Konut Bölgeleri otuz bin konuttan oluşacağına göre, bir ilçenin nüfusu 100-120 bin civarında olacaktır.

Gelecekte her bir ilçe ve site, imar planlarındaki büyüklüğe ulaştıktan sonra ilave bir imar alanı açılmayacaktır. Yeni ihtiyaçlar gelişmesini tamamlamış sitelerde değil; yeni kurulacak sitelerde ve ilçelerde karşılanacaktır.

Bir site veya ilçe, konut ve işyeri olarak terk edilmeye başlandığında, terkler %50'yi geçmişse ve gidenlerin yerine yenileri de 3 yıl içinde gelmemişse o sitelerde ve ilçelerde sakinlerinin irade ve rızasına göre sözleşmesinde ve imarında değişiklik yapılabilecektir. Bu değişikliği yapma yetkisi, yine o site veya ilçe sakinlerine ait olacaktır.

Bugün olduğu gibi düzensiz, imar ve mimari bütünlüğü olmayan konut ve işyerleri, geleceğin ilçe (Organize Konut Bölgesi gibi) ve mahallelerinde(sitelerinde) yeni ile eski bir arada olmayacaktır. Tüm sektörler, konularına göre çarşı, site, organize bölge ölçeğinde inşa edilen yerlerde faaliyet gösterecektir.

Bugünkü İzmir 30 ilçeden oluşan bir büyük şehirdir. İlçe büyüklükleri ve mahalle sayıları hangi kriterlere göre oluşmuş, bunun bilimsel bir açıklaması yoktur. Gelecekte böyle bir kentleşme, işyeri ve mekân paylaşımı olmayacaktır.

Her toprak parçası, iş ve konut ihtiyacına göre en ekonomik şekilde planlanacaksa eski yapılaşma anlayışı terkedilecektir.

İzmir'de yaklaşık 4.100.000 kişi yaşıyor. İzmirlilerin kentsel ihtiyaçlarını karşılayabilecek optimal ilçe sayısı, 30 değil; 45-50 olması gerekirdi. Bütün işyerleri de 35 Organize Bölge ve 350 Organize Site içinde yer alabilirdi.

Bu şekilde tasarlanan İzmir'in yüzölçümü, bütün ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir büyüklüğe sahip olmayabilir. Bu nedenle İzmir-Manisa-Aydın illeri, henüz oluşmayan **Bölge Büyükşehir Yönetimi** tarafından birlikte planlanacaktır.

Bölge Büyükşehir Yönetimleri, merkezden atanan valiler tarafından idare edilecektir. Bölgenin içinde yer alan iller ve ilçeler arası altyapıyı planlamaktan ve ihalelerinden sorumlu olacaktır. Bölge yönetimlerinin siyasi bir özerkliği olamayacaktır; yetkileri hükümet kararlarını uygulamakla sınırlı kalacaktır.

İzmir'de yapımı düşünülen Organize Konut, Sanayi, Ticaret, Termal, Tarım, Hayvancılık, Turizm… Bölgeleri ve Organize Kültür, Sanat, Spor, El Sanatları, Tarih, Mağara, Avcılık… Siteleri ihtiyaca göre İzmir-Manisa-Aydın Bölge Büyükşehir Yönetimi bütünlüğünde ele alınacak ve imar planlarına işlenecektir.

Bu planlama çerçevesinde İzmir'in her bir ilçesi (Organize Konut Bölgesi), diğerinden yönetim ve mimari

olarak farklı olabilecektir. Hatta farklı olması teşvik edilecektir. Her ilçe de kendi içinde mahallelere (sitelere) bölünürken mimari zevklerin de farklılığına özen gösterilecektir. Kimin hangi ilçede ve sitede konut edinebileceğine ise hiçbir yönetim müdahale etmeyecektir. Konut seçiminde birçok faktör gözetilebilir, bunlar arasında "yaşamada anlaşabilen insanların komşulukları" en önemli tercih nedeni olacaktır. Bunun seçimini de konutu sahiplenmek isteyen kişi yapacaktır.

İzmir büyük dönüşüme en fazla ihtiyacı olan kentlerden biridir. Her bir ilçesi ve mahallesi yeniden ele alındığında, bugünkünden oldukça farklı bir görünüm kazanacak ve her bir ilçe önemli fonksiyonlar üstlenecektir. Bu aşamada örnek olması bakımından Balçova ilçesinin gelecekte nasıl bir görünüm alacağına ve hangi fonksiyonları üstlenebileceğine, kısa da olsa değinmek yararlı olacaktır. Bir açıdan da Balçova örneği, olması gereken 45-50 ilçe hakkında neler düşünmekte olduğumuz konusunda fikir verecektir.

Balçova Organize Termal ve Spor Bölgesi (BOTES)

Organize Termal Dinlenme ve Spor Bölgesi (**BOTES**) İzmir'de Balçova'da kurulacaktır. Balçova; doğal kaynakları, termal suyu, iklimi yanında hava, kara, deniz, metro ve raylı taşımacılık hizmetlerinden yararlanabilecek bir coğrafyaya sahiptir. Bu nedenle Balçova, doğal

kaynakları dikkate alınarak yeniden projelendirilecek ve ona uygun daha aktif fonksiyonlar üstlenecektir.

Balçova; Karabağlar ve Narlıdere'nin bir kısmını da içine alacak şekilde Organize Termal Dinlenme ve Spor Bölgesi olmaya aday bir yerdir. Bundan dolayı proje gereği bu bölgeye kaplıca tesisleri ve onunla entegre olabilecek medikal ve alternatif tıp ve spor tesisleri inşa edilecektir. Bu alanda; oteller, apart oteller, rezidanslar, pansiyonlar, alışveriş merkezleri, spor turizmine hizmet verecek antrenman sahaları, çok amaçlı spor salonları, toplantı, gösteri, kongre salonları, sağlık tesisleri, restoranları, sinemaları… olan yeniden tasarlanan dünyaya örnek bir Organize Termal Dinlenme ve Spor Bölgesi olacaktır.

BOTES, Balçova yeniden inşa edildiğinde, yaklaşık otuz bin dönüm alanda yurt içine ve dışına her sezon hizmet verebilen dünyanın en estetik çok amaçlı tesislerine sahip olacaktır. Özellikle Kuzey ve Güney Yarım Küre'nin en çok tercih edilen futbol kamp merkezlerinden biri, bu bölgede inşa edilecektir. Aynı anda 200 futbol takımı kamp yapabilecektir.

BOTES içinde Termal Su, Sağlık, Spor Liseleri, yüksek liseler ve fakülteler, uygulamalı eğitim verecektir.

BOTES'in yönetim modeli

Balçova, BOTES'e dönüştüğünde, yapı ve fonksiyon değişikliğinden dolayı belediye olma özelliğini yitirecek, altyapı yönetim özerkliğine sahip organize bölge kanunun genel hükümlerine tabi olacaktır. Yasanın tanıdığı özerkliği, sözleşmesinde tanımlayarak bir anlamda yeni model bir ilçe yönetimi olacaktır.

Yakın gelecekte Türkiye, bir birinden farklı yeni özerk ilçe yönetim modelleriyle tanışacaktır. Türkiye; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'ndan daha fonksiyonel ve özgürlükçü yeni bir yönetim modelini dünyaya tanıtan örnek ülke olacaktır. Genel ilkeleri az da olsa bilinen Organize Sanayi Bölgesine benzer statülerde

-Organize Konut Bölgesi,

-Organize Tarım Bölgesi,

-Organize Orman Bölgesi,

-Organize Tarih Bölgesi,

-Organize Turizm Bölgesi,

-Organize Sağlık Bölgesi,

-Organize Askeri Bölge,

-Organize Ofis Bölgesi,

-Organize Spor Bölgesi,

-Organize Sinema ve Tiyatro Bölgesi veya Sitesi gibi "**özerk ihtisas ilçe ve mahalle**" modelleriyle tanışacaktır.

BOTES yönetimi, yapması gereken işleri ihale ile özel sektöre yaptırabilecektir. Açıkçası her konuda hizmet satın alma anlaşması yapabilecektir.

BOTES yönetimi, demokratik usullerle mülk sahiplerinin oylarıyla belirlenecektir.

Geleceğe hazırlanan İzmir ve diğer kentlerin seçilmişlerinin alacağı kararlar ve yapılacak yatırımlar, birbirini tamamlar nitelikte olmalıdır ki, sonunda bir kent kimliği ve markası ortaya çıkabilsin. Bu açıdan bakıldığında İzmir'in her bir ilçesinin, olmazsa olmaz özellikleriyle özgün ve fonksiyonel tanımları yapılacaktır. Bu açıdan da Bölge Büyükşehir Yönetimine ihtiyaç vardır.

Her ilçe, ekonomik coğrafyasıyla yeniden tanımlanacaktır. Hiçbir ilçede taşıma su ile değirmen döndürülmeyecektir. Her ilçe, doğal yapısına uygun, doğanın sunduğu zenginliklere zenginlik katan bir yöntemle yeniden inşa edilecektir. O nedenle Balçova, şimdiye kadar nasıl oluşmuş olursa olsun, bundan sonra yeniden yapılanırken, yanlışlarda ısrar edilmeyecektir. BOTES, coğrafyanın sunduğu imkânların en iyi değerlendirildiği, mimarinin ve mühendisliğin en ileri tekniklerinin uygulandığı özerk ve örnek bir ilçe olacaktır.

BOTES, ekonomik getirisi yüksek ve kararları demokratik usullerle alınan bir ilçe olacaktır. Seçimle gelen yönetimlerin alacağı kararlara yöre halkının katılımı sağlanacaktır. Projeler, üç noterin huzurunda, ikametgâh

bilgileriyle hızlı ve güvenilir internet ve SMS'lerle hangi projenin kararlaştırıldığına canlı yayında halk karar verecektir.

Balçova'nın dönüşüm modeli

İskân bölgesi olarak yapılaşmış Balçova, yeni bir görünüm ve fonksiyon kazanırken mülk sahiplerine mağdur olmayacakları birçok seçenek sunulacaktır.

Deprem testlerinden geçer not alamamış, ekonomik ömrünü tamamlamış, imar aflarından yararlanılarak ruh-satlandırılmış yapı sahiplerine cazip teklifler sunulacaktır.

Mevcut mülkler piyasa değeri ile hisse senetlerine dönüştürülecektir. Bu senetler ile;

a-Mülk sahibi aynı metrekare ile herhangi bir ilave ücret ödemeden çok daha kaliteli bir yapı alabilecektir.

b-Devre mülke veya

c-Rezidans mülklere dönüştürebilecektir.

d-İzmir – Aydın – Manisa üçgeninde yapılacak dünya standartlarındaki çok merkezli yeni Organize Konut Bölgelerinde, kârlı bulduğu ve metre kare olarak iki misli büyüklükteki yapılarla kurasız değiştirebilecektir.

e-Balçova'da aldığı mülkü, yabancılara kiralayan şirketlere verebilecektir.

f-Satabilecektir.

g-İsteyen mülk sahibi yeter hisseyi biriktirerek yeni projeye uygun konut veya işyeri yapabilecektir.

İzmir'in konut politikası

Gelecekte her ilçe organize bölge modelinde üstleneceği yeni fonksiyonlarla tekrar tanımlanacaktır. Bu nedenle bir ilçede bugün olduğu gibi gelecekte de konut, sanayi, ticaret, ofis, tarım ve hayvancılık iç içe olmayacaktır. Her bir ilçe, coğrafi özelliklerine göre organize bölge modelinde yeniden tanımlanacak ve ona uygun bir altyapı ve yapılaşmaya izin verilecektir.

Sitelerinin özgün sözleşmesi, genel kurul kararlarıyla belirlenecektir. Böylece siteler, mimarisi kadar sözleşmeleriyle de önemli olacaktır.

OKB Genel Kurulu, sadece ofislerin, kamu binalarının ve haftalık alışverişlerin yapılabildiği "**merkez site**"nin mimarisine ve sözleşmesine karar verecektir.

Her sitede günlük ihtiyaçların karşılanabildiği yürüyüş mesafesinde rekabete açık esnaf olacaktır. İşyerlerinin büyüklüğü ve sayısı mimari projede belirlendiği kadar olacaktır. Bunu sonradan artırmak veya eksiltmek, ağır şartlara bağlanacaktır.

Yerleşik yaşamın kurallarına göre oluşmuş konut büyüklükleri ve iç dekorasyonu, gelecekte yılın altı - yedi, bazı yerlerde sekiz - dokuz ayını yurt içinde veya dışında

geçirmek isteyenlere veya günün önemli kısmını evin dışında çalışarak veya başka nedenlerle geçirenlere fazla büyük gelecektir. Konutlar, gelecekte sıklıkla seyahat yapabilenlere göre tasarlanabileceği gibi konut yerine; geniş odalı ve mutfaklı misafirhane veya rezidanslar da olabilecektir.

Şu anda Türkiye'de 20 milyon yapının 15 milyonu, birçok nedenden dolayı yenilenmesi gerekecektir. Bu yapılar, birbirinden kopuk, altyapı ve mimari bütünlüğü olmayan yığınlara benzemektedir. Bunların yenilenmesi Türkiye'nin gündemindeki yerini koruyor. Hemen herkes bunun önemini kavramış durumda. Böyle bir kamuoyu oluşmuşsa bir an önce, bina bazında değil; mahalle(site) ve ilçe(organize bölge) bütünlüğünde harekete geçmek gerekir.

Bu tarihi fırsatı kimse plansız ve öngörüsüz düşüncelerle değersizleştiremez. Aksi bir durum, Türkiye ve insanlık adına büyük kayıplara yol açacaktır. Bu nedenle her ilçe, coğrafi ve iklim özelliğine uygun bir yapılaşmayla yeni fonksiyonlar üstlenerek Organize Bölgeye dönüşecektir. Sadece konutlardan oluşan organize bölgeler olacağı gibi sadece sanayi, tarım, hayvancılık, ofis, sağlık, kültür… organize bölgeleri de olacaktır.

İlçeler; nüfus artışının ve göçün baskısı altında yasalara aykırı bir şekilde yapılaştı. Zaman zaman imar afları çıktı, bunlar da kanunsuz yapılaşmaları yasal korumaya aldı. Bu

koşullarda yolu, altyapısı, otoparkı, yeşil alanı… olmayan ilçeler oluştu. Bu sorunların insanların irade ve rızalarına uygun yöntemlerle çözülmesi gerekir. Yasal çözümlerde halkın irade ve rızasını almak demokratik bir sorumluluktur. Halka saygının ve kamu gücünü kullanmanın bir gereğidir. Bulunan çözümler; mülk sahiplerini, üstlenici firmaları ve kamu yönetimini tatmin edebilmelidir. Çözüm diye sunulan modeller, tarafları tatmin etmiyorsa taraflardan biri veya ikisi sorun çıkaracaktır. O nedenle;

-Halk terk ettiği mülkün yerine, metrekare olarak daha büyük, sağlam ve estetik, altyapısı ve çevre düzenlemesi standartların üstünde bir yapı alabiliyorsa,

-Üstlenici firmalar kâr edebiliyorsa,

-Kamu yönetimi yeni imar edilen yerlerde altyapıyı dünya standartlarında yenilerken bütçesinden ek harcama yapmıyorsa ve

-En az 20 yıl rutin bakımlarla az harcama yaparak vergi gelirlerini artırabiliyorsa, yeni kurulacak ve yenilenecek organize bölgelerde halkın, özel sektörün ve kamu yönetiminin çıkarları paralel olacaktır.

Sorun varsa, her koşulda birçok çıkış yolu da vardır. O nedenle mevcut yasal sınırlar içinde bile sorunları hakça çözmek mümkündür.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız yöntemle İzmir Büyükşehir Belediyesi veya TOKİ, İzmir – Aydın – Manisa üçgeninde farklı mimari özelliklere sahip üç adet otuz bin konut ve üç bin işyeri ve kamu binası olan üç yeni organize konut bölgesi inşa edebilir.

Örneğin; Balçova'nın tamamı ve Narlıdere'nin yarısı, ek bir ödeme talebinde bulunmadan ve kurasız, yeni inşa edilen organize konut bölgelerine taşınabilir. Kurasız ve isteğe bağlı, ayrıca ek ödeme de yapmadan alınabilecek konutlar, halkın tercihini olumlu yönde etkileyecektir. Modern ve son teknoloji ve nefis bir mimari ile inşa edilmiş, fonksiyonel, sağlıklı, ısı kaybının %5'e indiği, depreme dayanıklı, akıllı ve yeşil konutlar kolaylıkla benimsenecektir. Ayrıca Organize Konut Bölgelerini İzmir'in merkezine bağlayacak geniş yollar, seri ve ucuz toplu taşıma sistemleri, hayatı daha kolaylaştıracak ve tercihlerini olumlu yönde etkileyecektir.

Balçova ve Narlıdere'de oluşturulacak yenilenme ve dönüştürme modelleri, diğer ilçelere geliştirilerek uygulanacaktır. Çıkarların paralel olması, çözümü hızlandıracaktır. Her bir OKB, fiziki ve ekonomik coğrafyasının ve ikliminin elverdiği fonksiyonlar gözetilerek dünya standartlarının üstüne çıkılabilecek şekilde inşa edilecektir.

Yeniden inşa edilen OKB'lerde konutlar coğrafyanın ve iklimin elverdiği ölçüde tamamen veya kısmen ağaçtan

yapılacaktır. Ne kadarının ağaç veya yarı ağaç veya betonarme olacağına halk karar verecektir. Balçova'da da yeniden inşa edilecek tesisler, otel, butik otel, pansiyon gibi tesislerin yapı malzemesinin ne olacağına yarışan projeler karar verecektir. İzmir'e gelen yabancılar halkın günlük yaşamını öğrenmek veya kaynaşmak istiyorsa, apart otelleri tercih edeceklerdir. Dünya halklarının kaynaşması arttıkça kaynaştırıcı tesisler de artacaktır.

***

İş hayatında oldukça rasyonel düşünen insanlar, konut üretiminde ve alımında aynı özeni gösteremiyor. Bir arazi parçasının konut alanı seçilmesiyle başlayan süreç; zemin etüdü, imar planı, mimari proje, onlarca mühendisin katkısı, hesabı, kontrolünden ve onayından geçerek ilgili belediyeden inşaat izni alınıyor. Yapımı da yine mühendislerin kontrollerinde oluyor. Uzmandan uzmana el değiştiren projeler, incelemeler, onaylar… oturma iznine kadar devam ediyor.

Bir yerin yasal olarak konuta dönüşmesi için onayı alınan profesyonellerin sayısı, atanmış ve seçilmişlerle beraber yüzden fazladır. İlk adımdan oturma iznine kadar süreç bir bir izlendiğinde, her bir adımda yasal, çoğu yerde yasal olmayan ek ödemelerin yapıldığı biliniyor. Yasal olanın üstünde yapılan ödemelerin, süreçteki hatalardan mı yoksa yetkisini kullanan uzmanın işi geciktirme

tehdidinden mi kaynaklandığını tartışmaya gerek yok sanırım!

Sürecin ne kadar sıkıntılı, karmaşık ve can sıkıcı oluşu bir yana, işin son halkasında -burası çok önemli- konutu "**satın alan**" kişi vardır. Yüzü aşan atanmış ve seçilmiş uzmanın onayından geçerek satışa sunulan konutun örneğin, birçok eksiği yanında özellikle %90'ının otoparkı yoksa bu tür yanlışlara kimler sebep oluyor? Bu yanlışları kim koruyor? Hukuksuzluğu kim satın alıyor?

Nizami yolu, otoparkı, yeşil alanı, spor sahası, okulu... olmayan bir yerde birileri 250-300 bin TL verip konut alıyorsa, yapılan bütün hatalar bir anda "**dosdoğru**" oluyor! Her bir işlem için yapılan belirsiz ödemeler ve görevi ihmaller veya kötüye kullanmalar, bir anda mantıklı ve makul hale geliyor! İnsanlar birikimlerini bu tür konutlar için harcıyorsa, konut beklentileri ve zevkleri bu ise ellerindeki para gücü ile kent katliamını, yolsuzlukları ve rüşvetleri destekliyorlarsa, hukukun ve adaletin yapabileceği bir müdahaleye gerek kalmıyor! Yüzü aşkın atanmış ve seçilmiş uzmanın organize suçunu, konutu satın alan kişi parasıyla destekliyorsa, geriye bir tek şey kalıyor: Olup bitenleri efkârla izlemek!

Bir süre sonra da kalkıp toparlanmak ve insanlara doğrusunu anlatmak ve yardımcı olmak gerekir:

Eğer 250 bin TL'si olan kişiler, şimdiye kadar incelediği konutların sahiplerine "Otoparkı veya yeşil

alanı yoksa ben de bu alış-verişte yokum!" demiş olsaydı... Gördüğü her bir eksiği dile getirip 10 konut incelemiş olsaydı, tekrar konut yapmayı düşünen girişimci firmalar, bundan sonraki inşaatlarında bu tür eksiklikleri gidermek için çaba gösterirdi.

Bu özeni gösterenlerin sayısı üç-beş alıcıyı geçip binler, on binler olsaydı, kentlerimiz bu hale gelmezdi. Kamu denetiminin işe yaramadığı, seçimle oluşan belediye meclis üyeleri aldıkları kararların hesabını halka vermediği bir ülkede, parası olan da en büyük yanlışı yapıyorsa, sorunlar bu görev anlayışıyla asla çözülemez, sağlıklı kentleşme ve konut da üretilemez.

Yılmadan "konut alıcıları" uyarmak ve genel olarak da herkesi, yakın gelecek konusunda bilgilendirmek gerekir. Bu çabalar devam ettikçe, kamuoyu baskısı da artacak, satın alıcılar, atanmış ve seçilmiş uzmanlar daha dikkatli olacaktır.

Bundan böyle bir binanın değil, bir mahallenin plan ve projesine bakılacak ve yapılaşma mahalle ölçeğinde bir bütün olarak ele alınacaktır. Otopark da, yeşil alan da… mahalle ölçeğinde çözülecektir. Yeni kentleşme modellerinde bağımsız yapılaşmaya özel olarak açılmış yerler hariç; kimse "Bu yer benim!" diyerek, mahallenin imar ve mimari bütünlüğünü bozamayacaktır.

İzmir'deki inşa edilecek Çin, Hindistan, Fas, Nijerya, Rus, Meksika, Filistin Kentleri

İzmir'in Manisa ve Aydın illeriyle ortak hareket ederek kuracakları İzmir Bölge Büyükşehiri'nin amacının ve başarı hedeflerinin neler olduğuna, "**İzmir 2023**" kitabımızda geniş bir şekilde değinmiştik. "**İzmir 2023**" ve "**2053 Ütopyadan Gerçeğe Gelecekte Kentsel Yaşam**" kitaplarımızda eksik bırakılan konular, daha detaylı bir şekilde, sonraki çalışmalarımızda ele alınacaktır. Yeri gelmişken İzmir'in, Türkiye'nin ve dünyanın yakın geleceğini ilgilendiren bir konuya değinmek istiyoruz.

İzmir'in tarihsel kimliğinin bir parçası olan

-Ticaretin canlandırılması,

-Alsancak Limanı'nın kapasitesinin 20 milyon konteynere,

-Yıllık yabancı turist sayısının 30 milyona,

-2023'ten sonraki 10 yılda turist sayısının 50 milyona çıkması ve

-İzmir-Manisa-Aydın Bölge Büyükşehir'inin nüfusunun 20 milyon olması… gibi hedeflere varmak, bir birini tamamlayan yeni projelerle mümkündür.

Bu gelişmeleri hızlandıran faktörlerden biri İzmir Bölge Büyükşehiri'nde kurulacak küçük ölçekli dünya kentleri olacaktır.

Çin, Hindistan, Fas, Nijerya, Rusya, Meksika, Brezilya ve Arap dünyasının en dinamik halkı olan Filistinliler… Tüm akademik, ekonomik ve siyasi öngörülere göre, söz konusu devletler ve toplumlar, yakın geleceğin söz sahibi halkları ve güçlü devletleri olacaklardır. Türkiye, bu devletlerle işbirliği yaparak büyüyecektir.

Osmanlı Devleti'nin ikinci büyük kenti iken İzmir'de Türk, İtalyan, Fransız, İngiliz, Sudan, Rum, Ermeni, Yahudi semt, mahalle ve ilçeleri vardı.

Her konuda olduğu gibi bu konuda da işbirliğini daha ileri aşamalara taşıyarak İzmir Bölge Büyükşehiri'ni geleceğin uzlaşma ve hoşgörü kenti olacak şekilde yeniden inşa edilecektir. Projelerimizin bir parçası niteliğindeki "**Küçük Dünya**" bu şekilde kurulacaktır.

Her biri üç bin konut ve otuz işyerinden oluşan Çin, Hindistan, Rusya, Meksika, Fas, Filistin… kentçikleri kurulacaktır. Kentlerin tamamı, bu ülkelerin klasik mimarisini yansıtacak şekilde inşa edilecektir.

Eğitimi, kültür düzeyi, hobileri, mesleki niteliklerine göre seçilerek kabul edilecek kişiler, İzmir Bölge Büyükşehiri'nin ticaretine, kültür ve sanatına farklı ve yaratıcı etkiler yapacaktır.

İlişki kurmakta güçlük çekilen ama Türkiye'nin çıkarları açısından önemli görülen halklar ve devletlerden getirilecek kişiler, hem Bölge'ye, hem de Türkiye'ye yeni değerler katacaktır. Söz konusu kentçiklere zamanla Uk-

rayna, Mısır, İran, Endonezya, G.Afrika, Pakistan… gibi kentçikler de eklenecektir.

Son söz

Doğal yaşam nedir? Doğayla uyumlu bir yaşam mümkün müdür? Barıştırıcı mıdır yoksa savaştırıcı mı?

Beslenmenin, barınmanın, sağlıklı yaşamanın maliyeti nedir? Huzurlu, zevkli, uzun ve mutlu yaşam imkânsız mıdır?

Asgari yaşam standardını biraz daha yükseltmek ve insanlık tabanında buluşmak hayal midir? Bunun hayalini kurmak da mı hayaldir? Peki, gerçek nedir? Pasaport, vize,

kota, gümrük, tel örgü, mayın tarlası… mıdır gerçek olan? Bunlar kimin icadıdır ve kimlerin çıkarınadır?

Doğaya karşı verdiğimiz savaşı kazandıysak, peki, insanlığımızı neden yitirdik? Bu nasıl bir zaferdir? Sen bu zaferin neresindesin; yenenlerden mi yoksa yenilenlerden misin? Yoksa doğayı yenelim derken kendimize mi yenildik? Doğaya karşı başlattığımız savaşta ateşkese ne kadar yakınız?

Mevsim değişikliklerinden kaynaklanan hastalıkları yok edebilir miyiz, bu mümkün müdür? İnsanlığı, insan haklarına ikna edemedik ama enerji tasarrufuna ikna edebilecek miyiz?

Her beyazın onlarca Afrikalı arkadaşı, komşusu; her Çinlinin, Hintlinin yüzlerce Türk, Avrupalı, Güney Amerikalı dostu, komşusu, iş ortağı olabilir mi?

Türkün Türk ile yaşadığı dar bölge duygu sağanağına, Afrikalı, Çinli, Hintli, Güney Amerikalı aşkı eklemlenebilirse bunun, yaşama ve insanlık kültürüne nasıl bir katkısı olabilir? Türklerin bu konuda ne düşündüğünü merak eden var mı? İnsanlığı barışta buluşturabileceğimize inanabilir miyiz?

Korku salmak, doğayla savaşan insanın en güçlü silahı oldu! Bunu; heyecan, aksiyon, merak, sevgi, dostluk, sağlıklı, huzurlu ve uzun yaşama isteği ile yer değiştirebilir miyiz?

İnsanlar arasında kazanmayı, yönetmeyi, üretmeyi, yaratmayı ve yaşamayı pay edebilir miyiz? Kazananlar ve yönetenler, aralarındaki kavgaya; üreten, yaratan ve yaşayanları katmasalar olmaz mı? Biz bu kavgada yokuz dersek, tepkileri ne olur? Bizler bu işlerden anlamayız; anlamadığımız için de taraf olamayız dersek, arkamızdan ne düşünürler? İşlerini mi kolaylaştırmış oluruz?

Sanat, edebiyat, din, felsefe, maneviyat, gezi, gezi, daha, daha çok gezi, daha çok dost, daha çok sevgili, daha çok aşk, şiir… dersek çok mu abartmış oluruz?